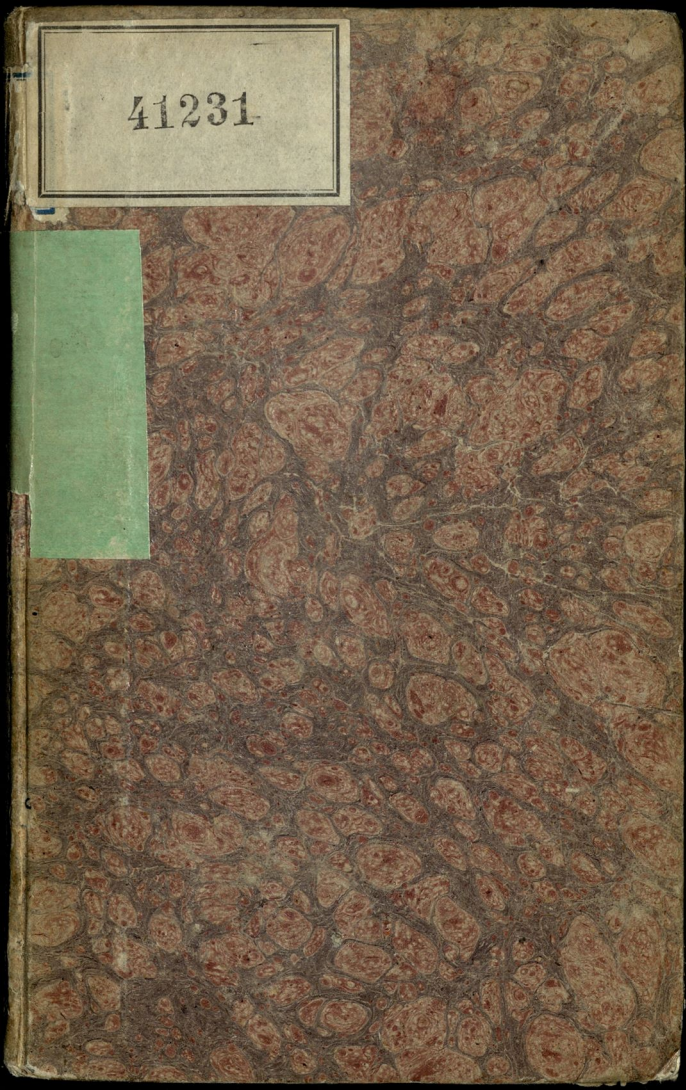

41231

N 34

PRI WEIZINGER ALOYSI.
DRŽAVNA LICEJSKA KNJŽNICA
v LJUBLJANI 1878

1W=03000 2731

1872

SZVÉTOGA PISZMA HISTÓRIA SZTÁROGA TESTAMENTOMA.

PRVI TÁO.

Od štvárjanya švejta.

1. *Pít.* Ka rozmimo po švejti?

Odg. Nébo, zemlo, i zvün vsamogou-
csega Bogá vša, štera šzo v-nébi, i na
zemli.

2. *Pít.* Sto je štvouro te švejt z-ni-
csešza?

Odg. Neszkoncsane zmo'snoszti, modrou-
szti, i dobroute Boug je te švejt, i vša,
štera šzo na tom švejti, z-nicsešza štvouro.

3. *Pít.* Keliko dní je štvárjaq Boug te
švejt?

Odg. Csi gli bi ga Boug v-ednom ocs-
nom megnenyi lejhko štvouro; dönok je

séſzt dnévov na tou odloucso. Prvi dén je ſztvouro Boug ſzvetloſzt: drügi dén firma-mentom: trétyi dén je razloucso vodou od zemlé, i taki ſze je zemla ſz - trávov, i z - ſzadovenim drevjom zeleníla: ſirti dén ſzuncze, meſſzecz, i zvezjde; péti dén ſzo ſztvorjene ribe, i ſticze; séſzti dén je ſztvouro Boug lázajoucse puzécse, i drüge ſztvári; naſzlejdneye je ſztvouro on dén csloveka na ſzvojo laſztivno ſzpodobnoſzt; tou je: cslovecsánſzko tejlo je z - zemlé na-pravo, vu tejlo je pa rázumno, i nemer-telno düso ſztvouro, vu ſiero je ſzvoje Bo'sánſzke modrouſzti, dobroute, i Goſz-poſztva kejp pritíſzno. Prvoga csloveka imé je Ádam. Potom je henyao Boug od nouve ſztvári ſztvárjanya, i záto je te ſzédmi dén za ſzobotto, ali za dén poſſi-váliscsa gori poſzvéto; naj prepovejđani ſzvéték bode tecsáſz, dokecs nyegov ſzvé-ti Szin ſzobotte poſzvecsenyá na Nedelo ne obrné na ſzpómenek ſzvojega gori ſzta-nejnya.

4. *Pít.* Ka ſze vcsímo ſztej csüdni deſl Bo'si?

Odg. Vrejdno je, naj ſzi z - mocsnov vörov premíſzlimo vſzamogoucsega Bogá neſzkoncsano zmo'snoſzt, kí je teliko ne-beſzke, i zemelſzke prebráne ſztvorjene ſztvári z-niceſza ſztouvo. Kak velika ob-láſzt je bíla potrejbna k - tomi, naj bi tak vroucse, i ſzvetlo ſzuncze; táksi réd d'rsé-cse

cse zvezde; kotrige, 'file, i csütejnja majoucse velike, i mále sztvári z-nicsefza naprej sztanole! szpomínajmo sze telikájse z-Bo'sánszke modrouszti, i dobroute. Te náj modrejsi, i náj bougsi sztvoriteo je nej meo drügoga nakányanya vu sztvárjanyi, nego ka bi vsza na szvojo díko sztvouro; jáko sze tak protiví vszáki cslovik z-Bo'sánszkim nakányanyem, i z-voulov, kí sze ne pascsi povéksávati nyegove díke.

Ka sze pa Bo'sánszke dobroute, lepote, i drügi nyegovi lasztivnoszt dosztája; vsza sztvorjena sztvár nyé gláfzi, i kakti-edno kricsí: dobre, i lejpe szmo toti i mí; ali oh! sz-kelikim je bougsi, i lepsi on, kí je nász sztvouro? od koga mámo vszo nasso dobrouto, i lepoto.

DRÜGI TÁO.

Od Paradi'soma, i od szpadája prvoga csloveka.

1. *Pít.* Ka je bio Paradi'som.

Odg. Vsze nazsládnoszt pun punéren Lejpi Ográdecz. Posztavo je Gofzpodin Boug v-Paradi'son vszáke féle leipo drevje, štero je náj bougsi, i náj dragsi szád rodílo; ali dvej drejvi szta náj vékfega gláfza: edno je 'sítka drejvo imenüvano; to drügo je pa dobroga, i hüdoga znánya drejvo zváno. On ográdecz je na šliri tále tekoucsa voda polejvala; te csetvére vodé imé-

na szo eta: Fizon, Gehon, Tigris, Eufrátes.

2. *Pít.* Jeli szo bílé v-Paradi'somi i nerázumne sztvári?

Odg. Bílé szo, i z-Bo'se voule je vszákoj imé dáo Ádam.

3. *Pít.* Tak je Ádam tüdi v-Paradi'somi prebívaeo?

Odg. Tüdi je, ali zvüna Paradi'soma je sztvorjeni, i potomtoga je nyega Boug tá posztavo.

4. *Pít.* Kaksa zapouvid je dána Ádami v-Paradi'somi?

Odg. Zapovedao je nyemi Goszpodin Boug govorécsi: z-vszákoga drejva toga Paradi'soma szád jej; ali z-drejva dobroga, i hüdoga znánya ne jej: ár fteri dén bodes 's-nyega jo, szmrtyom merjés.

5. *Pít.* Jeli je szám bio Ádam v-Paradi'somi?

Odg. Gda je v-Paradi'somi globoki fzen pűszto Boug na Ádama, vzéo je edno rebro 's-nyegovoga tejla, i z-meszom je ono meszto nazáj napuno; z-rebra je pa vö napravo Ejvo, náj bi Ádamova tivárisicza bíla, i pomocsniczla, Plemeniti, i szrecsen je bio teda nyidva sztális.

6. *Pít.* Jeli szta ofztanola vu onom szrecsnom sztálissi?

Odg. Na neszrecso, i 'saloszt sze je obrno nyidva sztális. Pregrejsila szta. Tou sze je pa etak pripetilo: z-kacse gucsécsi
vrág

vrág je na nyé vzéo Ejvo, ka je sz-pre-póvejdanoga drejva szád jejla. Ejva je pa Ádama napelala, i na tou genola, ka je i on jo 's-nyega. Vrág je nájmre pravo Ejvi; da nej szamò ne merjéta, csi bodeta te prepovejdani szád jela, nego ka vu zná-nofzti bodta Bougi szpodobna. Sz-táksim tálom szta pogübila szvojo nekrivicsnofzt: fzráam je nyidva obísao za volo nágocse, i ono szta z-lífsztyom figovoga drejva zakrí-vala. Gda bi pa Boug nyidva kárao, i pí-tao, zakaj szta nyegovo zapouvid prelomi-la, szprejcsala szta sze; ali Boug je nyidva szprejcsanya nej gori príjao; nego je na Ejvo tou káftigo vrgao; naj z-boleznofz-tyom rodí deczo; i pod oblásztyom szvo-jega mo'sá 'fivé; Ádami je pa pravo: naj z-znójom szvojega obráza krüh jej, i escse onoga z-nerodne sz-trnyom, i z-šcsetáljom zarašcsene zemlé naj ífcse, i szprávla; nafzlejdneye pa szvojov z-'senouv, i z-szvo-jim odvejtkom vrét naj merjé, i vu zem-lo, z-štere je vzéti, naj sze nazáj povrné. Potomtoga je Boug nyidva z-krznatov ou-pravov odeno, i vö szta vr'sena z-lejpoga Paradi'soma: pred Paradi'som je pa z-'ser-jávim, i z-goulim ofztrim mecsom Keru-bim poštváveni.

7. *Pít.* Ka sze sz-toga vcsímo?

Odg. Vídimo eti vraj'so jálnofzt, dízdo-fzti, i lakote sztrasno káftigo; vídimo zbau-tüvanoga Bogá ofzter bics, i toga szveja

vŕze nevoule zacsétek. Oh kak odűren more grejh biti, za ſteroga volo tak ſztrasno Boug csloveka kaſtiga! Ali z - drűge ſztráni, oh kak je dűnok velika Bosánſzka miloſztivnoſzt! da taki teda, kak je na grejsne prve naſſe Otsáke tak ſztrasno ſententzio Boug vrgao, obeſao je nyima navkűpe i Odkűpűela; kí bi toga zapelávca Satana glávo potro, i národ cslovecsánſzki odkűpo.

T R É T Y I T Á O.

Od Ábela, i Kájna.

1. *Pít.* Kakda ſzta ſze loucſila tejva dvá brata?

Odg. Ádama ſztarejsi ſzin Kájna je bio te'sák, ali hűdoga 'sítka. Mláisi ſzin pa Ádama, brat kájna, pravicsen Ábeo je bio paſztér ovcsíc.

2. *Pít.* Zakaj je odűro Kájna Ábela?

Odg. Áldűvao je Kájna Bougi ſzád ſzvoje zemlé; ali na on áldov je vű odébrao te pozadnyejsi ſzád zemlé. Prikázao je Bougi i Ábeo dári, ali zebráne; ár je prvi plod ſzvoji csrejd, i nyíh tűcsavo Gpſzpodin áldűvao; i záo ſzo Ábela dári bilí prijétni Bougi; na Kájna pa, i na nyegove áldove ſze je nej zgledno Goſzpoud. Gda bi tou ſzpoznao Kájna, gori ſzo zevreli v - nyem csemérje na teliko, da je nekrívno ga ſzvojega brata taki nakano moriti.

3. *Pít.* Na koj je napelala szrditofzt, i nevoscse noufzt Kájna?

Odg. Vö je pouzvaó Ábela z - jálnofztyom na polé; tam je prouti nyemi fztano, i mouro ga je.

4. *Pít.* Kakda je kaftigani Kájñ?

Odg. Ábelova krv je za zadomescsávanye krícsala k-Bougi prouti Kájni, kí je i prekunyeni od Gofzpodna. Nafzlejdneye je pa med vnougim dūsne-vejfzti bodanyem bloudnik pofztano, i od Lámeka za divjácsino fímani vu lougi je prefztreljeni.

5. *Pít.* Ka sze mámo fz-toga vesiti?

Odg. Tou: Naj sze pafcsimo po nafši molítvaj, i drūgi dobri delaj prebráne dári Bougi prikázati, hábajmo sze pa nevoscse noufzti, i csemérov, fteri na tak fztrasno hūdoubó napelajo csloveka; i obládajmo taki vu zacsétki vfza nafša hūda 'felejnya.

S T R T I T Á O.

Od Ádamovi drūgi Ofztánkov do potopa.

1. *Pít.* Ka dáva pred náfz Szvéto Pífzmo Od Ádamovoga fziná po iméni Szeta?

Odg. Mefzto Ábela je dáó Boug Ádami drūgoga pobo'snoga fziná Szeta.

2. *Pít.* Kakda sze racsúnajo po rédi Sze-tovi ofztánki?

Odg. Etak: Szet, Enofz, Kajmán, Mala-leel, Járed, Hénok, Matu'sálem, Lámek, Noë. Henok je z-Bougom hodo, tou je:

tak je pobo'sno 'fiveo, kak da bi vszigdár Bogá glédao; i zátó ga je Boug 'sívoga dáo odneszti v - Paradi'som. Matu'sálema dúgi 'sítek je velikoga gláfza; ár je on devét-fztou, sésztdefzét, i devét lejt 'fiveo.

3. *Pít.* Jeli je Kájñ meo ofztánke?

Odg. Meo je; Kájñ je váras zozídao, ino ga je za volo iména sziná szvojega Hé-noka za Hénokio imenüvao. Meg drügimi nyegovimi vnükmi vrejden je szpomínanya Jubál, ki je ocsa bio onih, kí szo na czi-tare, i orgole igrali: velikoga gláfza je i Tubáلكajn, kí je kovács bio, i delao je z-bruncza i z-'feleza vszáke féle delo. Káj-nov odvejteك sze zové za sziní cslovecse vu szvétom píszmi, Szetovi Bogá-bojécsi szinouvje sze pa imenüjejo za sziní Bo'se,

4. *Pít.* Kakda je 'fiveo té dvouji odvejteك?

Odg. Szetov szvéti odvejteك sze je vküp zo'seno z-Kájnovim hüdoga 'sítká odvejt-kom. Z-ete 'fenídvé szo zísli oni vsziko-ga zrásztva, i hüdoga 'sítká Goliátje; kí szo szvojim mrszkim 'sivlejnyem, siero je vész szvejt premoglo, potop napelali na vész cslovecsánszki národ.

5. *Pít.* Ka sze sz-toga mámo vcsiti?

Odg. Tou; naj sze ne zvisáva sztejm poszlejdnyi szvejt, kak da bi on vszo mes-trío gori najfao. Nadale premiszlimo szi, kak je lejpo dugoványe za sziní Bo'se sze ime-nüvati, i ono imé szvétim 'sítkom zadobiti. Naszlejdnye kak je pogibelno vu hüdo tivá-risivo sze zmejfatí, i písztiti.

P É T I T Á O.

Od Potopa.

1. *Pít.* Keliko lejt je preteklo od zacsét-ka szvejta do potopa?

Odg. Ono sztrasno kaffigo je Boug na te szvejt pŭszto za volo obcsinszke velike hŭdoube po sztvárjanyi szvejta vu jezero, sészt sztou, v-pétdefzétom, i v-sésztom leti.

2. *Pít.* Kakda je Boug ofzloubodo Noa od potopa?

Odg. Gda bi Noë szvéti cslovik sztar bio pétisztou lejt, vzéo je zapovid od Bouga, naj bi bárko, ali na szpodobo skrinje veliko ládjo napravo, stere du'sava bi bila trisztou, sérjava pétdefzét, vizína pa trészeti lakti. Zapovedao je Boug to Bárko od z-vŭna, i z-noutra vkŭp szkeliti; návcsó ga je; gde bi niháo okno, i dveri; i kak bi meo napraviti odszpoudnyi, szrejdnyi, i gornyi pod; naj bi vszáka sztvár szvoje prípravno prebiváiscse mejla; i kak te nerázumne vu Bárko vzéte sztvári, tak rávno i Noë z-szvojev 'senouv, z-szvojimi szinmí, i 's-nyihovimi 'senámi, naj bi sze ofzloubodo od te obcsinszke pogibelnoszti. Sztou lejt je pa rédo Noë to Bárko, i dönok sze je 'lŭsztvo nej povrnolo z-szvoje mrszke grehote.

3. *Pít.* Sto je vzéti vu to Bárko?

Odg. Noë 'senouv, trijé nyegovi szinovje; Szem, Kám, i Jáfet z-szvojimi 'senámi.

námi. Ober toga je z - csíszte sztvári szedem, tou je: sziri számcsze, i trí szamicze, z - necsíszte sztvári pa li eden pár notri vzéo Noë. Stere sztvári szo vu vrejmeni potopa lejhko 'sivele vu vodi, nej szo püscsene vu Bárko.

4. *Pít.* Szkoj je natekla, i kak viziko je nasztánola ta voda?

Odg. Z - des'dsa szirideszét dní: i noucsi neprelztanò idoucsega. Mourje, i drüge vodé szo na teliko vö vdarile, da szo nej szamo vszo zemlou zakrile; nego je i ober vszejh gour, i náj visissi bregouv voda na petnájszet laktouv visse nasztánola. Prejsla je teda zvüna Bárke na zemli bodoucsa vszáka 'sivoucsa sztvár.

5. *Pít.* Kakda sze je te potop dokoncsao?

Odg. Po sztou, i pétdefszétom bnévi je püszto Boug mocsen topeo vöter, i po csáfszi je tak opádnola voda, da je szédmoga mejszecza po zacsétka potopa na brejgi Armeniánszkoga országa ta Bárka sztánola. Po szirideszétom dnévi je vö püszto Noë na okno te Bárke ednoga kouvrana, fieri je na vnougoj mrlini vinej ofztano, i nej sze je nazáj povrno. Za nyim je vö püszto Noë ednoga golouba; ali da je prípravnoga meszta nej najsao, nazáj je pileto. Po szédmom dnévi je pá vö püszto ednoga golouba, i povrno sze je zeléno olikovo vejko noszécsi vu klüni. Naszlejdnye je esese ednoga golouba vö püszto Noë, ali nej je nazáj

záj prileto, da je 'se zemla szüha bíla. Zatejm je vö sztoupó i Noë z-vfzejmi onimi, kí szo bílí vu Bárki, i taki je na zahválnošt Bougi áldov prikázao, šteri sze je na teliko Bougi povido, da je obečasó; ka potomtoga nigdár z-potopom ne kašiga etoga szvejta, i ka toga obečasnya sztálno znaménye bode de'sd'sevni roug.

6. *Pít.* Káksi návuk szí mámo sz-toga vzéti?

Odg. Oprvim ete: Náj sze grejhov szkrblívò hábamo. Obdrügm: naj sze csüdjemo nad onov dobroutov, štero je Boug szkázao Noë Patriárki, i nyegovoj dr'sini: ono veliko pa Bo'sánfzko žmo'snošt zvisávajmo, po šteroj je teliko féle sztvári vu Bárko szpravo, i vküp zméro. Obtrétyim: navčimo sze od Noa szvéto 'siveti, neprefztano verufztüvati, i Bougi zahválni biti.

S É S Z T I T Á O.

Od Szinouv Noa, i Babilonfzkoga türma.

1. *Pít.* Kakda szo sze loucsili Szem, Kám, i Jáfet?

Odg. Kám sze je loucso od szvoji brátov po szvojoj hūdoubi; ár gda bi Noë noznao efcse vína moucsi, pripetilo sze je, ka sze je zapójo, i záfzpao; i geto bi Kám nyegovo nefznáj'sno nágocso v-pamet vzéo, ospotao je szvojega ocsó; Szem pa, i Jáfet szta sze z-hrbtom k-Ocsi obrnola, i pláfcs szta

szta na nyega vrgla, i zakrila szta nyego-
vo ná gocso. Tejva je záto Noë blagofzlo-
vo, Káma je pa 's-nyegovim odvejt看
vrét prekúno.

Szpoumenino sze eti z-one Bo'se zapou-
vidi: postűj Ocsó tvojega, i Mater tvojo.

2. *Pít.* Ka je vrejdno znati od Babilon-
szkoga tűrma?

Odg. Gda bi sze 'se naplodili Noë Patri-
árka ofztánki, vkűp szo sze spravili na sze-
nárfszkom pouli, geto szo potomtoga zácsali
Babilonszki tűren zídati. Tam szo vkűp
privrgli, czigeo szo sgáli, i pripravili szo
fzi 'silávo, i kelécso zemlou meszto vápna,
etak govorécsi: hodte, zozídajmo fzi váras,
i tűren, steroga vrh do nébe doszégne, i
vcsínimo glaszno nasse imé, pervle liki ra-
zídemo. I 'se szo visziko zozídali te tűren;
ali Boug je k-csafzi nyihov jezik zmejsao,
steri je do tej máo obcsinszki, i li eden bio;
i da je eden drűgoga nej razmo, henyali
szo od dela, i razísli szo pa vszem szvejtí.

3. *Pít.* Ka sze sz-té példe mámo nav-
csiti?

Odg. Oprvim tou; ka ne more dobroga
koncza meti nasse delo, csi sze prouti Bo-
'soj vouli teremo. Obdrűgim; ka Boug ná-
vado má one poníziti, kí sze zvisávajo; i
ka On Zná gizdávczov na kányanya prega-
titi, i nyihova dela razmetati.

S Z É D M I T Á O.

Od prvoga réda Ábrahámovoga 'sítka.

1. *Pít.* Sz-kakda národa je rodjeni Ábrahám?

Odg. Z-fzemovoga národa, kí je bio fzin Noë Patriárka. Sz-toga národa je zísao Tá-re; Táre je pa poroudo Ábraháma, Nákora, i Arona. Áron pa Lota. Ábrahámova 'fena je bíla Sára.

2. *Pít.* Gde je fztáo oprvics, i kama je sou fztát potomtoga Ábrahám?

Odg. Vu Kaldeánszkom po iméni Ur me-fzti sze je gori odhráno; pravo je pa Boug Ábrahámi: idi vö sz-tvoje domovíne, i hodi vu zemlo, ftero t'i poká'sem, i povnou-'sam tvoj národ, i vu tebi sze blagofszlovi-jo te zemlé vfzi národje. Pokoren je bio Bougi Ábrahám, ofztavo je bolvánfszko Kaldeo, i v-fzedemdeszétom, i pétom leti szvo-je fztarofszti z-Sárov fzvojev 'fenouv, z-Lotom, i z-fzvojim pojístvom vrét, notri sze je zofzelo vu Kánaánszko zemlo. Obrno fze je pa Ábrahám okouli Szikema, Betela, i Hája, i posztavo je oltáre na postenyé Bo'se: za volo gláda fze je mogao z-Kánaánszke zemlé v-Egyptom zofzeliti; ali od-net fze je hitrò vu Kánaánszko zemlo na-záj povrno.

3. *Pít.* Kakda je obhodo Ábrahám z-Lotom?

Odg. Vküp fzta nyidva prebívala; ali
gda-

gdabi vido sztári Ábrahám, ka szo sze nye-
govi pasztérje z-Lotovimi pasztérmi nej mo-
gli pogájati, za volo mirovcsine je niháo na
Lota, naj bi fzi meszto odébrao, siero bi
sze nyemi vidilo. Lot fzi je krajíno Sodo-
me odébrao, i razloucso sze je od Ábrahá-
ma. Potomtoga je vdaro nepriáteo na So-
domo, porobo jo je, i med drügimi je Lot
telikájse v-robosztvo szpadno. Gda je tou
zvedo Ábrahám, vküp je szpravo z-szvoje
dr'sine trísztou, i ofzemnájszet prebráni per-
son, i tak je pobio nepriátela, ka je nej
szamò to porobleno vu Sodomi blágo nazáj
doubu, nego je i Lota z-robosztva ofzlou-
bodo.

4. *Pít.* Kakda je obhodo Ábrahám z-Áu-
gyelim?

Odg. Szkázao sze je Boug Ábrahými vu
douli Mambre po trej Angyeli, kí szo vu
kejpi mladénczov k-nyemi prihájali. Rávno
je teda on pred dverami szvojega satora
szedo vu 'sári szuncza, gda je zagledno te
Ángyele pribli'sávajcucse. Gori je taki szta-
no, pred nyé je setüvao, i gdabi sze do
zémle nanízo, k-szebi je nyé pouzvao na
pocsinek; na noug zmívanye; i na obid.
Gda bi pa 'se odoböüdivali, pravo je eden
Ángyeo Ábrahými: geto sze nazáj povrném,
k-tebi prídem, i teda bode mejla sziná Sá-
ra tvoja 'fena. Na tou rejcs sze je zasz-
mejála szkrivomá Sára, i vidilo sze je nyej
tou nemogoucse, ka bi vu sztaroszt Színá
poro-

porodíla, i za toga volo je taki pokarana od Ángyela: kak da bi tou 'smetno bilou Bougi vcsiniti. Odhájajoucsi Angyelje szo pa nazvejsztili Ábrahámí Sodome, i trejh drůgih gnůsznih várašov szlejdnyo pogibel-noszt, siera je i naszkori na nyé szpádnola. Půszto je nájmre Boug na Sodomo, Go-morho, Adamo, i Sebojm 'švepleni, i og-nyeni de'sd's z-nebész, pousgao je te vá-ralle, i vsze okouli nyih bodoucse dr'sánye, i kajkoli sze je zelenílo. Szamo Lota z-'se-nouv, i z-dvůma cserama je Boug sz-té po-gibelnoszti ofzloubodo, i na Lotovo pros-nyo je telikájse váras po iméni Segor obdr-'sao. Gda bi sze pa Lotova 'sena prouti Bo'soj zapouvidi nazáj zglédnola, na szteber szoli sze je taki obrnoula.

O U S Z M I T Á O.

Od drůgoga réda Ábrahámovoga 'sítká.

1. *Pít.* Keliko szinouv je meo Ábrahám?

Odg. Dvá: I'smaëla od szlů'sbene tivári-sicze po iméni Ágáre; i I'saáka od 'sené szvo-je Sáre.

2. *Pít.* Kákse zapouvidi je vzéo Ábrahám od Bouga na szvojo deczo, i na drůga du-goványá gledoucs?

Odg. Oprvim; Zapovedao je Boug nye-mi vszega pokolejnýa obrizávanye. Obdrů-gim, geto je I'smaël hůdon meo I'saáka, vő

je vr'seni z-máterjov vrét z - Ábrahámovoga dvora. Tak sze je Bougi povidilo. Ali dö-nok je szkrb Boug na nyidva noszo; ár da bi sze vu püszvéni nyima voda zmenkála, ino bi I'smaél 'se od velike 'séje pogíbao, Boug je po Angyeli vretino pokazao Agári. Ob-trétyim je zapovejdano Ábrahámí; naj Bougi gori áldüje I'saáka. Pokoren je bio Ábrahám Gofzpodni, i vzéo je szebom sziná szvo-jega I'saáka, ki je na szvoji lasztivní plécsaj drva neszao na szvoje gori áldüvanye. Rad sze je poudao I'saák Bo'soj vouli, i 'se je v-rouke vzéo mecs Ábrahám; ali Bougi je zadofzta bíla nyegova pokornofzt, i nej je dopüszto I'saáka gori áldüvati, nego je me-szto nyega eden járecz, med kopinyom za-pleteni, naprej posztávleni, i onoga je Ábrahám Bougi gori áldüvao.

3. *Pít.* Jeli, ka nám je na lejpi návuk Ábrahámov 'sítek?

Odg. Ábraháma vöra, pokornofzt, blí's-nyega lübv, i drüge nyegove jákofzti szo nám na nepresztáno példo. Ka je on szvojo domovíno ofztavo; ka je v-tühoj zemli Bougi vörnò szlű'so; ka je szvojim málim seregom szmeo vdariti na zmo'snoga nepriátela; ka je mér íszkao szvojim kvárom; ka je 'smecsavo obrizávanya na szé vzéo; ha je gotov bio szvojega sziná gori áldüvati, i dö-nok je vu szvojoj sztarofzti z - lasztivnoga szemena csakao Messiáša; na vsza eta je po-trejbna bíla sztálna vöra, i szamoga szebé
mo-

mocsno obládanye. Tak 'sív'mo i mí, csi fze scsémo Bougi dopádnotti.

DE V É T I T Á O.

Od I'saákovoga 'sítka.

1. *Pít.* Ka známo od I'saáka?

Odg. Oprvim tou známo; ka je nyemi Ábrahám escse za szvojega 'sítka z-lasztivne szvoje sztare domovíne hí'sno-tivárisiczó po iméni Rebeko szpravo. Obdrügim: ka je dvá sziná meo I'saák; E'saua, i Jákoba, steriva szta bílá dvojczeti, i eden 'slak je nyidva porodíla Rebeka; ali prvo-rodjeni je E'sau, kí je divje natúre bio, Jákob pa krotek, i pobo'sen.

2. *Pít.* Kakda je zgübo E'sau prvo-rodnozti praviczó?

Odg. Zatrüdo fze je E'sau po lovíni, i lacsén domou pridoucsi, tak je po'selo lécsó, stero je Jákob pred szebom meo, da je za tou proufzto hráno tá obezsao Jákobi szvoje prvo-rodnozti praviczó; i gda bi sz-príszegom tou potrdo E'sau, doubó je lécsó od brata; najo fze je, i nápio, i odísao je; za malo dr'sécsi szvojo zgübléno veliko praviczó. Isztina, ka je potomtoga jáko ob'salüvao szvoje neszpametno csínejnye; ali kefszó, i zaman.

3. *Pít.* Kakda je doubó Jákob od szvojega ocsé blagofszlov?

Odg. Po Lovíni je poszla ocsa E'saua, naj bi sze nyemi z-divjácsine hrána priprávil. Medtejmto ga je pa Rebeka z-csrejde dála prineszti dvá prebrána baka, i oniva mešzou je mešzto divjácsine szkühala, z-kou'siczami je pa Járobi roké, i sinyek obvíla. I geto szo ocsí I'saáka od sztaroszti témne grátale, slátajoucsi Jároba, pravo je: rejcs je toti rejcs Járobova; ali roké szo E'saua. Gda sze je pa 'se najo, kūsno ga je, i blagofzlovo tak; naj on bode Gofzpoud szvojih brátov. Pridoucsi z-lovíne E'sau, zvedo je, ka sze je zgoudilo, i tak sze je raztresco, i zdivjao, da je gori djáo vu szvojem szrczi, ka morí brata szvojega Jároba. Tá példa nám mocsno tou szvedocsi, i potrdjáva, da on, kí szamoga szebé ne obláda, z-ednoga grejha vu drüge, i neksamurnejse grejhe szpádne.

D E S Z É T I T Á O.

Réd Járobovoga 'sítka.

1. *Pít.* Kama je odísao Járob, i ka sze je na pouti 's-nyim pripetilo.

Odg. Odísao je v-Me'sopotámio k-Lábani szvojemi vüczí; mati ga je na tou narátala, i ocsa je privolo; naj bi sze ogno csemérov szvojega brata E'saua. Gda bi pa szuncze zajslo, 'selejoucsi pocsívati, vzéo je eden kamen z-onoga kaménja, siero je tam le'salo, pod szvojo glávo ga je djáo mešzto
ván-

vánkiffa, i fzpáo je na onom mefzti. Ovo! tak velikoga, i plemenitoga csloveka fzin kákso posztelo fzi je napravo! vido je pa vu fzneħ edno lefzficzó, ftera je od zémle do nebész dofzégnoła, po fteroj fzo Bo'si Ángyelje gori, i doli hodili. Vido je telikájse Jákob Gofzpodna na to lefzficzó nafzlonyenoga, i obečsao je Jákobi nej fzamò ono zemlou, na fteroj je pocsívao; nego i tou, ka fze v-nyem, i v-nyegovom fze-meni blagofzlovijo vfzi národje toga fzevejta. Pouleg toga je Boug nyemi efcse i drůgo pomoucs obečsao. Jákob je pa vzéo te kamen, na fterom je le'sao, z-oliom ga je od zgora poleijao, Bougi je zahváło, ino jo oblůbo, ka csi ga Boug blagofzlovi, z-vfze-ga fzvojega pojíftva, i ládanya defzėti tao nyemi gori áldůje.

2. *Pít.* Kakda je obhodo Jákob pri Lábani.

Odg. Nablizi pri Hárán váraffi je Lábanaova csí Rákel ovczé páfzla: Jákob fze je 's-nyouv zeznano; nyéne ovczé je napójo: Lában ga je pa z-radofztjom gori príjao. Potomtoga je obečsao Jákob Lábani, ka 'de fzedem lejt fzlů'so za Rákelo; ali geto je 'fe dofzlů'so, vkanyeni je; ár je mefzto Rákele od Lábana krme'slíve ocsí majoucso Lio doubó za 'seno: i drůgi fzedem lejt je mogao Jákob fzlůsiti za Rákelo, nafzlejdneye pa séfzt lejt za csrejdo.

3. *Pít.* Kakda fze je ofzloubodo Jákob od Lábana?

Odg. Gda ga je Lában nikak nej ſteo odpŭſztiti, od Bouga je tanács vzéo Jákob, i ſzkrívomá je odísao.

4. *Plt.* Kakda je obhodo Jákob z-E'ſauom na pouti?

Odg. Gda bi zvedo E'ſau brata ſzvojega Jákoba vu domovíno pribli'sávanye, ſtiri ſztou mou'sov je vzéo ſzebom, i z-nouvics gori zevretim z-dávnyim csemérom ſze je napouto pred nyega, ka bi ga mouro. Jákob ſze je pa Bougi preporoucso; i gda bi ga Ángyeo, z-ſterim ſze je do zouri ſzrecsnò boro, blagofzlovo, i zagvŭſſao, ka cslovecsánſzka obláſzt nyega ne premore, napouto ſze je pred E'ſaua. Ali naprej je dönok prebráne dári poſzlao na vtiffanye nyegove ſzrditoſzti; geto je pa tou nikaj nej valalo, na tále je razloucsa Jákob ſzvojo dr'sino, i csrejde, i pravo je: csi E'ſau na eden ſereg vdári, te drŭgi zádnyi ſereg ſze medtejm toga mekne, i ofzlobodí. Rákel, i Jó'sef ſzta naj ſzlejdnyiva bilá, ár je tak zravnao Jákob. On ſze je pa z-ſzrczá Bougi preporácsao; i naprej idoucsi ſzedem krát ſze je do zémle nanízo pred ſzvojim bratom; ſtero vidévsi E'ſau, ſetŭvao je k-nyemi, obínola ſzta ſze, kŭsnola, zátejm ſzta ſzi pa ſzlatkò zgucsávala, ali Jákob je dönok nej ſzmeo z-E'ſauom potŭvati; i záto ſzta ſze naſzlejdnye razloucſila, i povrno ſze je E'ſau nazáj po onoj pouti, po ſteroj je priſſao prouti Jákobi. Med-

tejm-

tejmtoga szo sze pa szpunili dnévi sztároga I'saáka, kí je sztou, i ofzemdeszét lejt sztar bodoucsi premíno, i poránila szta nyega E'sau, i Jákob.

5. *Pít.* Ka sze vcsímo z-Jákobovoga 'sítka?

Odg. Jákob je lejpo példo nám niháo szkrblívoga, pobo'snoga, i szpametnoga 'fivlejnya. Povszéd sze je na Bo'so volo naszlono, i v-Bougi sze je vszigdár mocsno vūpao. Dén, i noucs sze je trdio, i szkrblívò sze je pascso szvojoj du'snoszti zadoszta vcsiniti. Szvojo csednoufzt, i pobo'snoszt je nej szamò teda obílnò szkázao, gda je z-domovine odhájao, i pri Lábani prebívajoucsi vörno szlü'so, nego i teda, gda sze je odnet k - ocsi nazáj povrno.

E D E N Á J S Z E T I T Á O.

Prvi Réd Jó'sefovoga 'sítka.

1. *Pít.* Keliko szinouv je meo Jákab?

Odg. Dvanájszet, i zváli szo sze etak: Rúben, Simeon, Levi, Júdás, I's'sakaár, Zabulon, Dán, Neftali, Gád, Ázer, i Jó'sef, kí je bio szin Rákele. Tá je porodíla telikájse Benjamina, vu sferom porodi je mrla nej dalecs od Betlehema. Sz-tejh sze je naplodilo 'fidovsztvo po szvejti.

2. *Pít.* Ka szo vcsínili z-Jó'sefom bratje?

Odg. Oprvim szo ga záto odürjávali, ka je nyega ocsa med vszejmi náj bole lübo, i píszano szüknyo je nyemi dáo zafitti, ob-

drüгим; ka je nyé za volo gvüsne velike hüdoube pri ocsi obtou'so: obtrétyim; ár da bi szvojo dvoujo szenyo pripovidávao, szoumnili szo sze nyegovoga prísefztnoga gofzpodüvanya.

3. *Pít.* Ka sze je tak szenyalo Jó'sefi?

Odg. Pravo je Jó'sef szvojim bratom: poszlüsajte mojo szenyo. Tak sze m'i je zdelo, kak da bi mí vézali sznopje na nyivi, i kak da bi sze moj sznop gori opravo, i kumesz sztáo; vasse pa okouli sztojécse sznopje kak da bi sze nanizávalo mojim sznopom. Drügi krát sze je pá szenyalo Jó'sefi, kak da bi szuncze; mejszecz, i edenájszeteré zvezde nyega molile. Stero gda bi Jó'sef pripovidávao, na teliko szo ga bratje odürili, ka szo ga napuoli moriti steli.

4. *Pít.* Kakda szo fzi natrli bratje nad Jó'sefom szvoje csemére?

Odg. Csi gli je Rúben ofzloubodo Jó'sefa od szmrti, i bratom je té tanács dáo, naj bi ga vu sztári, i szühi sztüdenecz doli püfztili, z - steroga je potomtoga vö fleo Rúben nyega vzéti, i domou k-ocsi poszlati; ali da sze je namerilo; ka szo rávno teda tam mímo potüvali l'smaelitánczi, i Madianitánczi na trstvo idoucsi v-Egyptom, pouleg Júdovoga tanácsa oudali szo nyim Jó'sefa za dvájszeti szrebrni sziklusov; ocsi szo pa z - krvjom posfárbano nyegovovo szüknyo na kazalo poszlali, ino szo tou lagali, ka je Jó'sefa divjácsina moríla. Gda bi té
szraf-

sztraffen glász csüo Jákob, raszprascso je szvoj gvant od velike 'salofzti, vu 'salno oupravo sze je oblejkao, i dugo vrejmena je joucsics 'salüvao símano szmrt sziná szvojega.

5. *Pít.* Ka sze mámo sz-toga vcsiti?

Odg. Oprvim tou vzemimo v - pamet, kak szo pogibelni lagoji brátov csemérje: obdrügam; kak je szkrovno Bo'se ravnanye, kí je Jó'sefa sztáksim csüdnim tálom pelao na goszpozstvo, naj bi szvojega ocso, i rod-bino vu potrejbcsini pomágao, i hráno.

D V A N Á J S Z E T I T Á O.

Drügi réd Jó'sefovoga 'sítka.

1. *Pít.* Kama szo pelali Jó'sefa ti tr'sczi?

Odg. Vu Egyiptom. Tam szo ga oudali Putifari, Fáraona Krála velikomi dvorjeníki, i vojszké poglavníki.

2. *Pít.* Jeli je szrecsen bio Jó'sefa sztá-lis v-Egyiptomi?

Odg. Zadoszta je szrécsen bio vu zacsét-ki; ár gda bi vido Putifar, ka sze je vör-nò, i szpametnò dr'sao, i gyedrnò szé je pafcsó vsza ona doprnássati, siera je na nye-ga zavüpaó; tak ga je polübo, ka je czej-loga szvojega dvora ravnanye na nyega za-vüpaó, csi gli je tühíiecz bio Jó'sef; za-doszta je bíla Putifari sztálnò szpoznana nye-gova vörnolzt.

3. *Pít.* Jeli je sztálna bíla nyegova szre-csa?

Odg. Potomtoga sze je preobrnoula; ár je od szvoje Gofzpé mrfzko obto'seni pri Putifari, i tak je z-milofcse szvojega Gofzpouda vö szpadno. Gofzpá ga je nájmre na hūdo nagíbala; ali on je nej privolo; i gda bi ga za pláscs popádnola, escse je i onoga szébe pūszto, i vu nyéni rokáj nihao, naj bi mogao vujdti; tak sze bojao grejha; i ráj je steo spot, i vouzo trpeti, efscse i mrejtí, kak Bogá zbantūvati. Oh lejpa, i plemenita példa csísztoucse, i Bo'se lūbéznofzti! i dönok je ta hotlíva, i necsamurna 'fenszka pred Putifarom csísztoga Jó'sefa krivíla, i tou'síla, kak da bi on na hūdo namejno. Vörvao je Putifar szvojoj 'seni, i Jó'sefa je vu temniczo vrgao.

4. *Pít.* Kakda sze je Jó'sef vö ofzloubodo z-temnicze?

Odg. Po csüidnom Bo'sem ravnanyi, geto je eto troujo szenyo raztolmacso.

Pít. Kak je ta prva, i drūga szenya?

Odg. Bilá szta z-Jó'sefom dvá vládnika Fáraona Krála vu temniczi; eden je pehárníkov, drūgi pa pekov náj véksi Vládník bio. Pripovidávao je te prvi Jó'sefi szvojo szenyo etak: Tak sze m'i je zdelo, kak da bi eden trfz vido sz-trejmi rozgami, siere szo ouka szpūsztile, oczvele szo, i zrejlo grozje szo prineszle; siero grozje szam vu Králeszki pehár vö zo'smíkao, i tá szam
ga

ga dáo Králi. Odgouvoro je Jó'sef: te trí rozgé szo efcse trijé dnévi, i vu tvojo csészť tebé nazáj posztávi Fárao, i dávaó bodes nyemi pehář pouleg tvoje csészť; szamò fze szpoumeni z-méne, da tebi dobrò bode, i vcsíni z-menov tou miloscso; da naprej prinieszés Krali, naj me vò vzeme z-ete temnicze. Pekov Vládňik je pa etak pripovidávaó szvojo szenyo: Vido szam vu szneh, kak da bi irí krobüle mele meo na mojoj glávi; vu zgorňoj krobüli szo pa vszáke féle hráne bilé pouleg pekoszke mešťrie priprávlene, i z-one krobüle szo flicze jele. Odgouvoro je nyemi Jó'sef: te trí krobüle trí dní znamenüjo, i potomtoga tebé Fárao dá obesziti, i tak tvoje tejlo fťiczam ješťťvi-na bode. Kak je Jó'sef proroküvaó, tak je i vcsinyeno; té je obejseni, te ov je pa vu szvojo csészť nazáj posztávleni. Ali oh kak malò máramo za te neszrecsne, csi nám szreca szlű'si! te Vládňik pehářňikov fze je szpozábo vu dobrouti bodoucsi z-Jó'sefa, kí je tak lejpi troust dáo nyemi vu temniczi, geto je nyegovo szenyo raztolmacso.

6. *Pít.* Kak je ta tréťya szenya?

Ogd. Vido je vu szneh Fárao z-Níluffa vò idoucsi szedem tücsni kráv; ali one szo od drűgi tüdi z-Niluffa vò idoucsi szedem loufi, i mřzki kráv posrejte. Predramo fze je Fárao, ali pá je zászpaó, i vido je szedem lejpi puni vláti na ednom sziljenom betvi, řtere szo od szedem drűgi ténki, i

z-erjov vdárjeni vláti patroffene. Niscse sze je nej najsao med Égyptonszkimi mou-
drimi, kí bi tou szenyo raztolmacso. Te-
da sze je szpoumeno pehárník z-Jó'sefa, i
pripovidávao je Králi, ka sze je 's-nyim
zgoudilo vu temniczi. Taki je z-temnicze
pelani Jó'sef vu Králeszki dvor, posztávleni
je pred Fáraona Klála, i nyegovo szenyo je
etak raztolmacso: Po szedem lejpi, i tücsni
kravaj, i po szedem puni vláti sze zname-
nűje szedem obílni lejt na czejlo Egyip-
tomszko dr'sánye; ali po szédmom leti na-
sztáne szedem nerodni lejt, štera lejta zna-
menűjo te lou'se krave, i prázne vláti. Na
štero gledoucs je rátao Jo'sef Fáraona, naj
bi tih obílnihlejt višše potrejbcsine bodoucse
szílje vkűp dáo szprávlati, i zavarvati na
ona nerodna lejta. Tak csednoga, i hafz-
novitoga szvojega csloveka je Fárao nej sza-
mo z-temnicze vö ofzloubodo, nego ga je
telikájse na veliko Goszposztvo podigno.

TRINÁJSZETI TÁO.

*Od Jo'sefovoga Goszposztva, i od Jakobo-
voga vu Egyiptom zoszeljenýa.*

1. *Pít.* Kak veliko je bilou Jó'sefovo
Goszposztvo?

Odg. Fárao je Jó'sefa ober vszega Egyip-
toma za náj prednyejsega Poglavára poszta-
vo, i pravo je nyemi: Tí bo's ravnao mojo
hi'so, i tvojoj zapouvidi vsze lűsztvo more
pod-

podlo'sno biti; szamo z-ednim mojím Krá-
leszkim sztouczom jasž od tébe prednyejsi
bodem. Szvoj prsztan je tá dáo Jó'sefi Fá-
rao; zapovedao ga je oblejcsiti vu drágo ou-
pravo; na sinyek je nyemi zláti lancz po-
veszo; na szvoja koula ga je dáo poszaditi,
i zapovedao je prezvácsi naprej vö krícsati:
naj vszi szvoja koulina pred nyim naklek-
nejo; imenűvao je pa Fárao Jó'sefa za
Ofzloboditela szvejta. Te je trészeti lejt
sztar bio Jó'sef, i vzéo fzi je za 'seno Pu-
tifarovo csér po iméni A'senet.

2. *Pít.* Zakaj szo sze zofzelili Jó'sefa
bratje z-ocsom navküpe vu Egiptom?

Odg. Gda bi te szvejt veliki glád pre-
mogao, z-Kánaánszke zemlé je poszlao
v-Egiptom sziní szvoje Jákob, naj bi szíl-
je küpili. Poznao je nyé Jó'sef; ali da
szo bratje nyega nej poznali, tak sze je za
ofztroga kázao pred nyimi, ka szo fzi oni
med szebom etak zgucsávali: vrejdno mí
eta trpímo; ár szmo pregrejsili prouti naf-
semi brati. I gda bi tam sztavo Simeona
zvézanoga, te drüge je odpofzlao z-szíl-
jom; pejneze je pa szkrivomá v-nyihove
'sakle dáo polo'siti, sšere szo za szílje doli
presteli, i mocsno je nyim zapovedao, naj
Benjamina nazáj pridoucsi z-szebov pripela-
jo. Nerad bi Jákob od szébe odpűszto Ben-
jamina; ali da je vido, ka sze je krüh zmen-
kávao, i nyegovi szinouvje szo sze nej pod-
sztoupili nazáj idti vu Fgiptom po szílje
brezi

brezi Benjamina, nafzlejdnye je dönok nyega odpüszto, i pelali szo ga szebom bratje idoucsi po szílje vu Egyiptom; dáo je nyim pejneze ocsa, za stere bi szílje kupili. Nazáj szo nefzli i te prve pejneze, stere szo vu 'saklej najsli.

3. *Pít.* Ka sze je za tejm 's-nyimi pripetilo?

Odg. Notri szo pelani vu palacso, i kak szo zaglednoli Jó'sefa, do zémle szo sze nanízili pred nyim. Vidévsi pa Benjamina zafzkúzo sze je Jó'sef, i vu notrejsnyo hi'so idoucsi joukao sze je. Medtejmtoga je goscsenyé nyim priprávléno, i vfzi szo dobre voule bilí. Na drugi dén je pa nyé odpufzto z-szíljom, i z-pejnezi, stere je zapovedao Jó'sef vu nyihove 'sakle szkri-vomá polo'siti; vu Benjaminov 'sakeo je pa szrebrni pehár djáni. Gda bi 'se vö z-váraffa odísli, za nyimi je poszlao Jó'sef szvojega dvorfzkoga po pehár, steroga je vu Benjaminovom 'sákli najsao; vlovleni je záto Benjamin, i nazáj je pelani k-Jó'sefi, steroga szo i bratje nafzledüvali, ka bi sze kre nyega molili. I gda bi sze jáko dreszelili za volo Benjamina, nej sze je mogao Jó'sef du'se zadr'sati, odpofzlao je od ízébe te druge nazoucsi bodoucse, i pred szvojom brátjom je podigno gláfz szvoje rejcsi z-jojom govorécsi: Jáfz szam Jó'sef; jeli efce 'fivé moj ocsa? i gda bi nyé bli'se k-szebi pouzvao, páli je pravo; Jáfz szam

fzam Jó'sef vafš brat, koga fzte oudali v-Egyptom. Nebojte fze; ár je za valšega obdr'sánya volo mené Boug naprej poſzlao pred vami v-Egyptom. Potomtoga je zapovedao Jó'sef koula nyim dati, hráno, i fztrofsek na pout; i gda bi vſze ſzvoje brate, ali náj bole dönok Benjamina daruvao, nazáj je nyé poſzlao vu domovíno, i zapovedao je nyim; naj fze z-ſzvojem ocsom, z-deczouv, i z-vſzejm ſzvojem pojiſivom brezi odlásánya nazáj povrnéjo v-Egyptom, i potomtoga naj tam prebívajo.

4. *Pít.* Kama fze je zoſzello Jákob z-ſzvojimi Szinmí pridouci vu Egyptom?

Ogd. Jákoba je nej ſzamó Jó'sef z-velikom radoſztjom, nego eſcse i Fárao z-evſzim poſtenyom gori príjao; i vö je doubó od nyega náj rodnelſo zemlou Egyptoma po iméni Gefzen, ſzebi, ſzvojem ſzinom, i vnükom za prebiválicſe; geto je fztáo, i 'ſiveo je eſcse Jákob ſzedemnájſzet lejt; i tam je mr'ó vu ſztou ſſirideſzétom, i ſzédmom leti ſzvoje ſztaroſzti. Szedemdeſzét je vſzejh bilou z-Efraimom, i z-Ma-naſſeſom navküpe (ſſeriva ſzta bilá Jó'seſova ſziná) kí ſzo fze z-Jákobom, i s-nyegovoga roda zoſzellili v-Egyptom.

5. *Pít.* Ka fze vcsímo ſz-té példe?

Odg. Oprvim fze vcsímo od Bogá-bojé-cſega Jó'seſa; naj za hüdo z-dobrim plá-cſamo. Obdrugim: naj poſtujemo naſſe roditele; i vu kakſſe velikom goſzpoſztvi bodouci

doucsi ne zatájmo, i ne zavr'smo nasse rod-bine. Obtrétyim: naj poníznò, gori zvisá-vamo csüdnò previdejnye, i szkrovno rav-nanye Bo'sánszko.

STIRINÁJSZETI TÁO.

Od pregányanya Jakobivi szinouv vu Egyiptomi.

1. *Pít.* Kakda szo obhodili 'Sidovje po Jákovovoj, i Jó'sefovoj szmrti vu Egyiptomi?

Odg. Pun 'sarke nevoule je bio nyihov sztális. Po szmrti nájmre toga milosztivno-ga Egyiptomfzkoga Krála odebráni je drügi Fárao, fteri vidévsí, ka sze je 'sidovszto mocsnò narájalo, bojo sze je za szvoje Kralesztvo; i záto je namejno nye z-czejla fundati. Szrrasnò je nyé mantrao z-Zída-nyem, i z-drugim teskim delom. I teda szo 'Sidovje nyemi zozídali dvá várassa po imeni: Gitom, i Ramešses. Babam je pa zapovedao; naj 'Sidofzko moskoga szpola deczo taki moríjo, kak sze na szvejt naro-dí; deklícske pa naj zdr'síjo. Ali da szo sze one Bogá bojale, i nej szo Krála bou-gale, zapovedao je Fárao vsze 'sidovszko moskoga szpola deczo vu vodou metati, i ftáplati.

2. *Pít.* Kakda sze je tak Moj'ses brat Árona od ftoplenyá ofzloubodo?

Odg.

Odg. Nyegova Mati po iméni Jokabed ga je vu kosariczó polo'sila, ino ga je vu Nílus pifztíla. Gda bi fze pa nafzkori sétala Fáraonova Csí kre vodé Níluffa, zaglédnola je med sállom to kofariczó, ftero je zapovejdała taki vö vzéti; i tomi deteti je z-Bo'sega ravnanya za dójko rávnò lafztivno nyegovo Mater najéla, i gori ga je odhránila. Gda bi pa 'fe poráfzao Moj'ses, ta králefzka Csí ga je dála navcsiti na vfze znánoft Egyiptánczov.

3. *Pít.* Po kom je Boug vö ofzloubodo 'Sidove z-Egyiptomfzke nevoule?

Odg. Po Moj'sesi. Stiridefzét lejt je bio Moj'ses vu králefzkom dvouri, ali da fzo ga na fzmrt ífzkali, odísao je z-Egyptoma vu Madianitánfzko zemlo, i tám je fztiridefzét lejt Jethro popa ovczé páfzao. Gda bi pa on pri Horeb brejgi ovczé páfzao, vido je eden fcsipkov grm, ka je goro, i dönok je nej zgoro: z-onoga gorécsega grmá je zváo Boug Moj'seffa, i opoumeno ga je govorécsi: ne pribli'sávaj efzi nacsí, nego odvé'fi obüteo noug tvoji; ár to mefzto, na fterom fztójís, je fzfvéta zemla. Navcsímo fze eti fz-kak velikom poníznoftzyom, i z-drüгим priprávlanyem fze dofztája k-molítvam, i drügoj Bo'soj fzlü'sbi pribli'sávati, i prifztoupiti. Nazvejfzto je telikájse Boug Moj'sefi fzvoje imé, etak erkoucsi: Jáfz fzam, kí fzam. Zapovedao je nyemi idti pred Fáraona Krála záto, naj 's-nyegove fzlü-

szlú'sbe, i z-czejle Egyiptomfzke králevcsine vö pela 'Sidofzko lüfztvo vu Kánaánfzko zemlo. Na tou veliko delo je Boug prídau Moj'seffi na pomoucs Árona; Moj'seffi je pa oblászt dáo csüdna dela csiniti.

4. *Pít.* Kákse vdárcze je trpo Fárao z-fzvojm lüfztvom zátó, ka je nej fteo 'Sidovfztva odpüfztiti?

Odg. Okornoga fzczá Fárao je ete vdárcze trpo. Prvi vdárecz je bio, ka fzo fze vodé na krv obrnole, i ribe fzo prejsle. 2. Ka fzo mrfzke 'fabe Egyiptom oblegle. 3. Ka fzo komárje králevcsino napunili. 4. Ka fzo fze vřzáke féle pogibelne mühé povnou'sale. 5. Ka je Egyiptánczov 'řivína fzpogínola. 6. Ru'sni mozolje, i mehérje. 7. Sztrasna tocsa. 8. Vno'sina sásk, ftere fzo vřzo Egyiptánczov dr'sánye zakrile. 9. Trí dní trpécsa grozna kmicza. Ali po tej vdárczi je efcse Fárao vu okornofzti fzczá fzvojega obřztao.

5. *Pít.* Steri vdárecz je dönok toga okornoga Krála na tou prřřzilo, ka je Gofzpodna lüfztvo odpüfřzto?

Odg. Opou-noucsi je Ángyeo obhodo Egyiptom, i zacsévři nad prvo-rodjenim fzinom Fáraona Krála, fzpomouro je vřzo prvo-rodjeno Egyiptánczov deczo, i 'řivíno.

6. *Pít.* Kakda fzo razloucřili 'řidovje fzvoje lařřzivne řřtána od hí'ss Egyiptánczov?

Odg. Boug je nyim zapovedao z-krvjom vřřzenřřzkoga Ágnyecza pofárbatí fzvoji dvér
dvá

dvá sztrüga, i gornyi prag. I geto je Ángyeo tou znaménye vido, tam je prvo-rodjenim nej skoudo, nego je mímó odísao.

7. *Pít.* Ka sze sz-tejh vcsímo?

Odg. Oprvim: naj vu dobrom sztálai bodedo, i vu kakfé nevouli, i potrejbcsini od Bouga pomoucs, i obrambo csákajmo. Obdrügam: bojmo sze Bo'sega bicsa. Obtrétyim: szpomínajmo sze, ka je krv vüzenfzkoga Ágnyecza Krisztussovo krv znamenüvala, i ka je tiszti vüzen bio naslega vüzma példa. Onoga Ágnyecza áldüvanye je vüzen, ali Fá'se, tou je, prejk idejnye imenüvano záto; ka je Goszpoud prejk sou po Egyiptomi, i szpomouro je prvo-rodjene za volo oszlobodjenyá szvojega lüsztva. Znamenüvao je pa tiszti Ágnyecz naslega prísefztnoga Ágnyecza vüzenfzkoga Goszpodna Krisztusa, kí je nász z-szvojov szvétov krvjouu z-robfsztva grejha, i satana vö szpelao.

PETNÁJSZETI TÁO.

Od vö oszlobodjenyá z-Egyiptoma Izraëlszkoga lüsztva.

1. *Pít.* Sz-káksim nácsinom je vö püfcse-no z-Egyiptoma Goszpodna lüsztvo?

Odg. Naszlejdneye je szám Fárao prísziljávaó Moj'sessa, i Árona; naj bi z-Egyiptoma vö pelala Izraëlszko lüsztvo. 'Sidovfsztva sze je pa 'se teda racsúnalo zvün 'senszki,

i deczé, blüzi sész - krát sztou jezér; tak sze je povnou'salo v-Egyptomi 'Sidovszto, geto je dvej sztou, i petnájszet lejt prebivalo. Ali prvle, liki szo sze vö napoutili z-Egyptoma 'Sidovje, vnago zláte, i szrebrne poszoudc; ták rávno i vnoga gvanta szo na poušzodo gori poubrali od Egyptánczov, kak je nyim Moj'ses zapovedao, i da je Boug ona 'Sidovom darüvao, z-sze-bom szo vsza odneszli.

2. *Pít.* Jeli je 'sao bilou Fáraoni, ke je 'Sidove odpüszto?

Odg. Jáko. I záto je z - nezsmernim seregom za nyimi setüvao. Radüvao sze je pa Fáao, ka je nyé dójsao, i k-erdécsemi mourji zavrno, stímajoucsi, ka sze 's - nye-govi rouk nikak ne bodo mogli oszloboditi. Ali Moj'ses je k-Bougi zdejhno, i szvojov csüdnov síbov je vdaro po mourji; na šteri vdárecz sze je voda razloucsila, i kak z-lejve, tak rávno sz-práve sztráni je sztála liki zidína; i lüszto Izraëlszko je po szühom szrecsnò prejk prislo. Za nyimi sze je podsztoupo idti Fáao szvojm seregom; ali vküp sze je pisztíla z-obouje kraíne voda, i vszi Egyptánczi szo vu mourji vtopleni.

3. *Pít.* Ka mámo eti vpamet vzéti?

Odg. Vszamogoucsega Bogá nezrecseno zmo'snoszt. Szpoumenimo sze telikájse z-Moj'sellove zahválne pészmi, štera sze etak zacsne: szpejvajmo Goszpodni; ár je odícseno gori zviseni, konya, i konyenika je vrgao vu mourje.

4. *Pít.*

4. *Pít.* Ka sze je medtejmtoğa indri pri-
petilo, dokecs szo sze Izraëlczi v-Egyipto-
mi nevoulivali?

Odg. Níki právijo, i nej brezi zroka, ka
je Moj'ses teda, gda je pri Madianitánczi
pafztér bio, szvétoga Píszma one kníge pí-
szao, stere sze za Jobove imenujejo.

5. *Pít.* Kakda je na kráczí Jobova histó-
ria?

Odg. 1. Gofzpodin Boug je oblászt dáo
fatani nám na példo nad Jobom, i ober
vfzega nyegovoga ládanya; ali 'sítka je nej
dopúszto nyemi vzéti, niti düsi skouditi.

2. Hitró je tak poszpoulom zgübo Job szvo-
jo 'sivíno, i pojístvo: hi'sa sze je podrla, i
nyegove sziní z-cserámi vrét je szpoklála:
on szám je pa z-rú'snimi gobami poszípani,
tak, da je z-csrepnyami doli z-szébe gnój
sztrügao. Drefzelíla ga je pa efcse i 'fena.

3. Mirovnò je trpo té nevoule, i na Bo'so
volo sze je Job nafzlono, erkoucsi: Boug
je dáo, Boug je vzéo; kak sze je Gofzpou-
di povidilo, tak je vcfinyeno; naj bode bla-
gofszloveno Imé Gofzpodna: csi szmo ta
dobra vzéli 's-nyegovi rouk, zakaj ta hüda
ne bi vzéli. 4. Nafzlejdnye je Boug Joba
potroustao, i bole je blagofszlovo nyegova-
ga 'sítka konecz, kak zacsétek.

SESZTNÁJSZETI TÁO.

*Od potüvanya Izraëlszkoga lüsztvá po pá-
sztínaj, i od nyihovoga 'sivlejnya.*

1. *Pít.* Jeli je zráven Boug Izraëlszke
Iziní vu Kánaánszko zemlo pelao?

Odg. Nej ji je; nego je štirideszét lejt
nyé dr'sao vu püsztíni. Medtejmtoga je pa
nyim na sinajszkom brejgi na dvej kameni
Tábli šzpíszano deszétero zapouvid med trej-
szkanyem, i blíšzkanyem vö dáo. Tam szo
doubili i drüge zapouvidi od Goszpodna,
nájmre: od réda Bo'se szlü'sbe; od skrinje
méra; od Poposzckoga gori poszvecsüvanya,
z-vnougimi právdami, i czeremóniami nav-
küpe. Áron je z-szvojimi szinmí na Po-
povsztvo poszvecseni. Gda bi pa Moj'ses na
sinajszkom brejgi štirideszét dní z-Goszpod-
nom prebívaeo, tak szvetli, i lescsécsi obráz
je tam doubó, da szo Izraëlitánczi z-szvo-
jimi ocsmí nej mogli na nyega glédati; zá-
to je Moj'ses szvoj obráz zakriti mogao, gda
je 's-nyimi gúcsao.

2. *Pít.* Ka je efcse vecs dobra vcsíno Boug
z-Izraëlszkimi szinmí vu püsztíni?

Odg. 1. Vujdné je szvetli oblák, v-no-
csi pa ognjeni szteber nyim pout kázao.
2. Za hráno je nyim Boug dáo Manno, šte-
ra je vszáke féle 'smah vu szebi mejla. Nyé
fárba je bíla szpodobna k-szláni. Mogli szo
jo vszaki dén pred szuncsenim szhodom brat-
ti; ali pred szobotov dvakrat teliko, kak
dru-

druge dní. Kí szo jo pa zvün szobote na drügi dén obdr'sali, zcsrvívila je. 3. Nyihov gvant je nej premedlo. 4. Dobro zdrávje nyim je sztálnò szlű'fílo. 5. Gda bi sze nyim voda zmenkála, Moj'ses je szvojov síbov po pecsíni vdaro, i frisko vretino je pífztíla.

3. *Pít.* Jeli szo zahválni bílí Bougi 'Sídovje za té dobroute?

Odg. Vecskrát szo bílí jáko nezahválni. Taki pri erdecsem mourji vidévsi Fáraona Krála tábor, zácsali szo mrmrati prouti Moj'sessi záto, ka je nyé z-Egyptoma vö odpelao. Szpodobnim tálom szo mrmrali prouti Moj'sessi záto, ka sze je voda zmenkála, dokecs sze je sz-pecsíne voda nej prepífztíla. Indri szo sze pa joucsics etak tou'fíli: sto nám dá mešzou ješzti? szpomínamo sze z-ríb, štere szmo ksenki jeli v-Egyptomi; na pamet nám prihájojo ougorke, i dinye, lük, i csešznek. Nasse düse szo povéhnole: zvün manne nikaj ne vídijo nasse ocsí. Ober toga je sztrasna bíla med nyimi hotlívoszt, i bolvanšztvo; geto szo fzi zláto tele dáli zlejáti, i za szvojega Bogá szo je molili.

4. *Pít.* Ka za návuka tü mámo?

Odg. 1. Da csi gli z-Bougom sztálno tiváristvo ne vcsiní lescsécsega lícza, vcsiní dönok szvetlo düso. 2. Ka je Boug z-trejšzkanyem vö dao szvoje zapouvidi, tou nazviscsáva nyegovo veliko szrditoszt, i ka-

stigo onim grejsnikom, kí nyé prelomijo.
 3. Da kí je nej mocsen vu vöri, ino sze ne pafcsi szvoje mrfzka telovna hotejnya obládati; on efcse teda, csi gli bi Bo'sa csüda vido, ofztáne nezahválen, i necsamuren cslovik.

5. *Pít.* Kakda je kaffigao Boug to nezahválnó lüfztvo?

Odg. 1. Gda bi Nádab, i Abiu z-nepofzvecsenim ognynom kadilo za'figala, zgorela szta i nyidva navküpe. 2. Maria Moj'sellova szefztra je gobava grátala zátó, ka je mrmrala prouti szvojemi brati. 3. Drügoucs je Boug vno'sino Izraëlitánczov z-ognynom fundao. 4. Nadale, da bi sze manne navolili, i mészou szo 'seleli; poszlao je nyim Boug prepelicze, z-sterimi gda bi sze nafzühnoli, za volo té lakote je Boug vno-go jezero Izraëlitánczov szmrtyom kaffigao. 5. Ognylene kacse je telikájse Boug na nyé püfzto; ali vnougi szo sze ofzloubodili od toga vdárca, kí szo sze nájmre na gori zvífšeno bruncseno kacso zglednoli. 6. Kórea, Dátana, i Abirona je 'síve zemla posrla zátó, ka szo sze poreberili prouti Moj'sefi. 7. Poszlao je Moj'ses naglejüvácse vu obecsano zemlo, kí szo nazáj pridoucsi tákso rozgou z-grozdóm prineszli, ka szta jo na drougi dvá mou'sa mela nosziti; ali gda bi oni i tou pripovidávali, ka tam nefzmer-ni lidjé prebívajo, lüfztvo sze je presztras-silu, i mrmralo je prouti Moj'sefi, i Áro-ni,

ni, i 'se sze je vfze nazáj ravnalo v-Egyiptom zvün Jó'sua, i Káleba. Boug sze je pa jáko rafzrdo, i vö je povedao na nyé sentenczio: ka niti eden notri ne príde vu to obecsano zemlo, kí-koli je od dvajszeti lejt viffe fztar med nyimi zvün Jó'sua, i Káleba. Efcse je i Moj'sessa z-Áranom vrét z-one obílné zemlé Boug záto vö zápro, ár fzta dvojíla, ka bi Boug tak nezahválnomi lüfztvi vodou dáo z-pecsíne.

SZEDEMNAJSZETI TÁO.

Od notri zofzeljenyá Izraëlszki fzinouv vu obecsano zemlo.

1. *Pít.* Sto je bio Voj Izraëlszkoga lüfztva po Moj'sellovoj fzmrti?

Odg. Jó'sue, fteroga je Moj'ses mezto fzébe polztavo. Moj'ses pa mocsno opomínajoucsi lüfztvo na zdr'sávanye Bo'se pravde, gori je fou na brejg Fásga, fteri je prejk od Jeriko vásassa, i gda bi odnet po toj obecsanoj zemli okouli pogledno, premíno je, i od Áugyelov je vu fzkρίvnom mefzti pokopani.

2. *Pít.* Jeli je Jó'sue fzaam vfzo ono zemlou pozájao, v-ftero fzo sze zofzelili Izraëlitánczi?

Odg. Nej je; ár je 'se prvle Moj'ses vnogo protivníkov obládao; i nej fzaam vřzemi Rubenovomi, i Gádovomi národi, nego telikájse polojni Manasseřovoga poko-

lejnya je vdejlo Moj'ses meſzto z-ete ſztrá-
ni Jordánſzke vodé; ta drüga pokolejnya je
pa pelao Joſue prejk Jordána.

3. *Pít.* Kakda je pelao Jó'sue lüſztvo
prejk Jordánſzke vodé?

Odg. Z-veliktm Bo'sim csüdom; ár csi gli
je teda rávno povouden bíla, dönok je ta
voda z-gornye ſztráni tak ſztála. Kakti
brejg, ta dolnya je pa odtekla. Popevje
ſzo ſkrinyo méra naprej mogli neſzti pred
lüſztvom, i na ſzrejdi Jordána ſzo na ſzü-
hom grünti tecsasz ſztáli, dokecs je vſze
lüſztvo po ſzühom prejk nej odíslo. Na ve-
kivecsni ſzpómenek je pa Jó'sue dvanájſzet
kámnov dáó polo'siti na ono meſzto, geto
je ſzvéta ſkrinya ſztála na ſzredíni Jordána,
dokecs ſze je lüſztvo prejk nej ſzpravilo;
tak rávno je i na meſzto, po iméni Galgalis,
Jóſue zapovedao dvanájſzet kámnov poſzta-
viti, geto je to lüſztvo pocsívalo, gda je
'ſe prejk Jordána ſrečno prislo.

4. *Pít.* Ka ſze ſztoga vcsímo?

Odg. Poſztlüsajmo recsí Jó'sua, kí je Iz-
raëlſzkim ſzinóm etak pravo: gda bode pí-
tala po vrejmeni vaſſa decza ſzvoje rodite-
le: ka znamenüje tou kaménye? povcsite
jo, i odgouvorte etak: Izraël je po ſzühom
grünti prejk Jordána eti priſſao; naj ſzpo-
zna veſz cslovecsánſzki národ na zemli vſza-
mogoncso rokou Goſzpodna; i naj ſze vſ
telikájſe bojíte Goſzpodna vaſſega Bogá vu
vſzákom vrejmeni.

OSZEMNÁJSZETI TÁO.

Od Jó'suevoga Obládanya.

1. *Pít.* Kakda je pozájao Jó'sue Jeriko váras?

Odg. Pouleg Bo'se zapouvidi je Jó'sue okouli Jeriko váraffa dáo nofziti skrinjo méra, i medtejmtoğa je szedem Popév trombönte píhalo: vojſzka je naprej ſla, to drügo prouſzto lüſztvo je skrinjo méra naſzledüvalo, i tromböntüvalo je. Tak ſzo cſiníli ſéſzt dní poſzpoulom. Na ſzédmi dén ſzo pa ſzedem krát okrou'sili te váras tromböntüvajoucsi; naſzlejdnye je veſz Izraël gori ſzkrícsao, i taki ſzo ſze varaske báſte okolivrat doli porüſile, i tak vküp poudrle, da je vſzáki z-onoga meſzta, geto je ſztáo, lejhko prejk ſztoupo, i pozájéti je Jeriko váras.

2. *Pít.* Jeli je potomtoğa i drüge protivníke pobio Jó'sue?

Odg. Háj váras je pozájao, i nyegovoga Krála je dáo obefziti. Gábaonitánczi ſzo z-la'smí ſzvoj 'sítek obdr'sali; ali gda bi Jó'sue zvedo nyihovo jálnofzt, nej ji je toti dáo ſzpomoriti; ali mocsnò je nyé dönok pokárao, i pod tou kaſtigo vrgao; naj bodo oni, i nyihovi ofztánki vſzigdár ſzlugi Izráëlſzkoga lüſztva. Na te Gábaonitáncze je vdarilo pét Králov záto, ka ſzo oni k-Izraëlitánczom privrgli, ino ſzo ſze nyim poudali. Ali Jó'sue je gori ſztano kre Gábao-

baonitánczov prouti onim Králom, i gda bi sze 's-nyimi vojüvao Jó'sue, sztavo je szuncze erkouchi: szuncze! prti Gábaoni sze ne geni, niti tí mejszecz prti douli Ajalon. I taki je sztanolo, i sztalou je tecsaz szuncze z-mejszeczom navküpe, dckecs je lüsz-tvo nej obládalo protivníkov.

3. *Pít.* Jeli je Jo'sue efcse vecs protivníkov obládao?

Odg. Vſzej oni Králov, ſtere ſzta Moj'ses, i Jó'sue obládala, eden tréſzeti sze racsúna. Potomtoga je pa razdejlo Jó'sue to obečsano, i pozajéto zemlou med Izraëlfzkim pokolejnyem. Levitom je nej dáno poſzebno ládanye; ár je tak Boug zapovedao; nege je vu dr'sányaj ti drügi Izraëlfzki ſzínov na nyihov ſztrán ſtirideſzét, i oſzem váraſov odločseno. Po vnougom trüdi, i dúgoj vojni tak ſzo mirovnò 'ſiveli Izraëlitánczi, da je niſcse nej ſzmeo prouti nyim ſzánoti, i vſza ſzo ſzpunyena, ſtera je nyim, i nyihovim ečſákom Boug obečsao.

4. *Pít.* Jeli mámo i tü navuk?

Odg. Szpomínajmo sze poníznò z-čſüdni dejl Goſzpodna, ſtera je včſíno z-Izraëlfzkim lüſztvom; i vüpajmo sze vu Bougi, ka i náſz notri pripela vu vekivecsno blá'senſztvo, ſtero je onim Boug pripravo, kí nye-gove zapouvidi zdr'sávajo, i pobo'sno 'ſivéjo.

DEVETNÁJSZETI TÁO.

Od Izraëlszki Poglavníkov po Jó'sua ſzmrti.

1. *Pít.* Kakda je premíno Jó'sue?

Ogd. Gda bi 'ſe Jó'sue mocsnò obſztarao, vküp je zézvao veſz Izraël, i pravo je: Jáſz ſzam 'ſe obſztarao, i dnévi mojega 'sítká ſze ſzpunyávajo. Ví ſzte vſza vidili, ſtera je Goſzpoud, i Boug vaſs vcsíno okolivrat vſzemi národi, i kak ſze je on ſzám za váſz vojúvao. Je eſcſe vnogo neobládánoga národa; ali Boug i onò lüſztvo pod vaſo obláſzt vr'se, ſzamò ſze paſcſite nyemi vörnò ſzlü'ſiti, ino ga z-ſzrczá lübiti. Cſi te pa med vami prebívajoucſega národa krívo-vörſztvo naſzledüvali, pogibí váſz Boug, i z-ete zemlé vö zbríſe. Dáo je Jó'sue i vnouge drüge lejpe návuke Izraëlszkim ſzínom, i premíno je ſztou, i deſzét lejt ſztar bodoucſi. Premíſzlimo ſzi eti, kak je velika naſſa telikájſe du'snoſzt Bogá ober vſzega lübiti, i vſzáki lagoji prílik ſze ſzkrblívò ogíbatí, ſtere náſz od Bogá lübéznofzti zadr'sávajo.

2. *Pít.* Sto je ravnao po Jó'suevoj ſzmrti Izraëlszke ſziní?

Ogd. Oprvim ſzo je ravnáli odebrání ſztariſſi, potomtóga pa ſzodczi.

3. *Pít.* Jeli ſzo medtejmtoga vörnò Bougi ſzü'ſili Izraëlitánczi?

Odg. Cſeſztou ſzo od Bouga odſztoupili,
i krí-

i kríve Bogé szo naszledüvali; záto je i Boug sztrasne kastige na nyé püszto.

4. *Pít.* Kakda je tak Boug nyé kastigao za volo bolvánšztva?

Odg. Püszto je na nyé Me'fopotámiánšz-koga Krála, Moabitáncze, Kánaneáncze, Madianitáncze, Ammonitáncze, i Filiszteusse.

5. *Pít.* Jeli szo sze najšli med Izraělskim lüšztvom, kí szo šzvoje viteštvo vu toj bojni vö šzkázali.

Odg. Najšli szo sze; i med drüгими je bio nyihov šzodecz po iméni Otóniel. Za tejm Áod, kí je Moabitáncze obládao, i nyihovoga Krála je mouro. - Níki vítéz po iméni 'Sámgar, kí je séšzt šztou Filiszteušov z-ednim órnim 'šelezom doli pobio. Bárák je pa z-Deborov prorokiczov obládao 'Si'sara, Jábin Krála vojšké náj prednyeješega Voja, šteroga je potomtoga Jáhel 'šenszka moríla; ár gda bi vu nyénom fatori šzvoj 'sítek šteo zdr'fati, ino bišzi doli počsino, i zadrejmao, vzéla je ona eden veliki czvek, i šzkouz ga je nyegove gláve vdárila. Velikoga glášza szo med drüгими bilí telikájse eti: Gedeon, Jefte, Sámson, Heli, Sámuel, kí szo bilí šzodczy Izraělszkoga lüšztva, i bránili szo je od nepriátelov.

DVAJSZETI TÁO.

Od Gedeuna.

1. *Pít.* Ka sze je pripetilo z-Gedeonom?

Odg. Naj bi očlivešzno pokazao Bo'si Angyeo Gedeoni, ka je nyega Boug odébrao na ofzlobodjený Izraëla, szamò sze je dotekno Angyeo síbov pecsíne, na štero je mešzou, i krüh polo'seni, i taki je z-cšüdnim tálom ogyen dála ta pecsína, i zgo-relo je mešzou sz-krühom vrét. Nadale sze je pa tou zgoudilo, ka je na Gedeona mó-lítev na goulom gümli razprešztrto vuno rošza navlá'fila, okolivrat je pa drüga zem-la szüha ofztánola; potomtoga je pa vuna szüha ofztánola, i všzo zemlo je rošza navlá'fila.

2. *Pít.* Kakda sze je pripravlao Gedeon k-bojni?

Odg. Vküp je Szpravo dvei tréšzeti jezér vojšzké; ali Boug je zapovedao dvei dvajšzeti jezér odpíšztiti; naj sze ne bi hvá-lili Izraëlitánczi govorécsi: z-náššim lašztiv-nim viteštvom szmo sze ofzloubodili. Ali ešcse je i sz-tih dešzét jezér li teliko ofztanolo, keliko ji je odebráno pri vodi. Pra-vo je nájmre Boug Godeoni: kí bodo vo-dou z-jezikom lízali, kak pšzi májó segou lízati, one ošzebe pošztavi; kí bodo pa klecsécs pilí, naj bodo z-drüge sztráni. Trí-sztou ji je bilou, kí szo z-dláni szvojihrouk

vodou lízali, i szamò té je obdr'sao Gedeon, te drüge je pa vfze odpüszto.

3. *Pít.* Kakda je obládao Gedeon Madianitáncze?

Odg. Na trí tále je razdejlo Gedeon szvojo vojszko, i dáo je vfzákomi viteskomi mou'si edno trombönte, i z-zemlé naprávleno poszoudo, vfzákoj poszoudi je pa bio fzkriti gorécfi depluir. I pravo je nyim Gedeon: kak te vidili mené cfiniti, tak i ví vcsínte; gda 'te csüli gláfz moje trombönte, i ví taki zacsnite píhati vasse trombönte, i krícse. Oro'sjé Gofzpodna, i Gedeona! tak je vcfinyeno okoli pou noucfi: opaszali szo Madianitáncze, trombönte szo píhali, to poszoudo szo vküp bili, trli, i krícsali szo: oro'sjé Gofzpodna, i Gedeona! štera vidévfi Madianitánczi tak szo fze presztrafili, i fzmoutili, ka szo fze szamí med fzebom klali. Po tom obládanyi szta morjena dvá Madianitánfzka poglavára, Oreb, i Zeb.

4. *Pít.* Ka fze sz-toga vcsímo?

Odg. Med trügimi i tou, ka fze Boug, kí náfz je na szvolo díko fztvouro, vu vfzákoj naffoj szrecfi 'selej dícsiti, i hváliti; da mí nikaj nemoremo szamí od fzébe doprneszti, nego vefz nas blagoszlov, i fze-
csa od nyega fzhája.

DVAJSZETI, I PRVI TÁO.

Od Sámsona.

1. *Pít.* Kakda je gori odhrányeni Sámson?

Odg. Taki je vu detinsztvi Bougi gori poszvecseni: niti vína, niti níkšega drŕgoga mocsnoga pitjá je nej vzéo k-szebi. Sámsona moucs je velikoga gláfza.

2. *Pít.* Kokda je skoudo Sámson Filiŕzteuŕŕom?

Odg. Tríŕŕztou liŕŕícz je vlouvo, i ŕŕpárom je nyé vkŕp zvézao, med nyíhne repé je pa gorécse ŕzkale privézao, i tak je je pŕŕŕŕto vu Filíŕŕzteuŕŕovo dozorjeno ŕŕílje. Te ogyen je pa nej ŕzamò 'ŕe vkŕp znoffeno, nego eŕcse i gori ŕŕtojécse ŕŕílje vŕŕze pouŕgao z-goriczami, i z-olivenim drevjom vrét.

3. *Pít.* Ka je cŕnio Sámson, gda je za volo toga djánya od ŕŕvojega laŕŕŕŕivnoga lŕŕŕŕŕva Filíŕŕzteuŕŕom v-rouke dáni?

Odg. Sztrasmim tálom je zvézani; ali ŕŕŕrgao je on vezálja, popadno je tam na zemli le'sécso ŕŕzomáŕŕzko laloko, i k-ŕŕmrŕti je 's-nyouv pobio jezero Filíŕŕzteuŕŕov. Gda bi pa 'ŕéjajoucí od Bouga ponízno vodou proŕzo, ŕŕ-koutnoga zobá one laloke je doubó vretino, i vtíŕŕao je ŕŕvojo 'ŕéjo.

4. *Pít.* Kak je obhodo Sámson vu Gáza váraŕŕi?

D

Odg.

Odg. Tam je sztvleni od Fililifzeuffov, i zaprta szo varaska vráta, naj ne bi mogao odszkocfíti. Ali Sámson je okoli pou noucsi gori sztano, zgrabo je varaska vráta, i oba dvá tála ti vrát je z-sztrügmí vrét na szvója plécsa vzéo, i na bli'sányi brejg odneszao.

5. *Pít.* Kakda je szpadno Sámson koncovi vu Filiszteuffove roké?

Odg. Dalilo je on prevecs lübo; sfera fze je tecsasz fzkuzíla, joukala, i nyemi prilizávala, dokecs je nej ovado, v-kom bi nyegova velika moucs sztála; i pravo je Dalili, ka Cfi szvoje vlaszé zgibí, 's-nyimi vrét telikájse zgibí szvojo veliko moucs. I tak fze je zgoudilo; ár gda bi zaszpao, vlasz-jé szo nyemi odrezjani, i vu Filiszteuffove roké je szpadno; kí szo nyemi ocsí vö szpejhnoli. Ovo na koj napela efce i mocsnoga csloveka mrfzka lübv! i v-kákse skrep-czé szpádne, kí szvojega tejla naszládnofzti naszledüje.

6. *Pít.* Kakda je premíno Sámson?

Odg. Gda bi fze vküp szprávlani Filiszteuske gosztíli, pred szé szo dáli pripelati Sámsona, ka bi fzi 's-nyega spot szprávlali. Ali on k-Bougi gori zdejhnovsi, príjao je dvá sztebra te palacse, i tak je je sztroufzo da fze je na nyega, i na Filiszteuffe zidína podrla, i vfze je nyé zaszípala. Tak fze je dokoncsao nyegov 'sítek, i dúga szlű'sba.

DVAJSZETI, I DRÜGI TÁO.

Od Helia, i Sámuela.

1. *Pít.* Ka sze je zgoudilo z-Izraëlitánczi vu Heliovom vrejmeni?

Odg. Heli je bio vísesnyi Pop, i Szodecz Izraëlszkoga lüsztvá. Nyegoviva dvá sziná Ofni, i Fínees szta tak necsamurniva bilá, ka szta z-onoga meszá, stero je Bougi na áldov prinesseno, náj bougsi táo z-Bo'sega Oltára z-szílov vnásala. Tejva gnüszniva, i necsamurniva sziná je nej tak ofztrò pokárao ocsa Heli, kak bi sze dosztájalo. Záto szta vu Filiszteussovoj bojni nej szamò nyidva morjena, nego je telikájse skrinja Goszpodna vu roké protivníkov szpádnola. Stero gda bi zvedo Heli, doli je szpadno z-szvojega sztoucza, 'sinyek szi je vtrgno, i náglo je premíno. Gda bi pa Boug jáko kastigao Filiszteusse za te szvéte skrinje volo, nazáj szo jo mogli poszlati; i geto szo Beczamtánczi v-to szvéto skrinjo na pouti nedosztójnim tálom preglejüvali, vnogo ji je z-nágлом szmrtjom moglo z-szvejta preminouti.

2. *Pít.* Kak je bilou Sámuelovo detinsztvo?

Odg. Sámuela ocsa je bio Elkána, nyegova Mati pa Anna, stera je z-poníznimi molítvami dobíla od Goszpodna to drágo dejte, i Bougi je je darüvala; Sámuel sze je pa gyedrnò pafcsó od szvojega detinsztva

máo pred Heliom Gofzpodni vörnò szlũ'fiti. Oh kak je lejpa tá hvála nej szamò na te mále, nego telikájse na sztarejse gledoucs, csi od nyih Angyeo, i cslovik more szvedocfiti, ka z-dobrim nakányanyem, z-póníznoftjom, i z-doprnáfanyem szvoje dú'snoftzi vörnò szlũ'sijo Gofzpodni! Sámuel je bio záto prijéten Bougi, i lidém; i Boug je nyega za Proroka pofztavo.

3. *Pít.* Kakda je Sámuel szodecz bodoucsi lűsztvo ravnao?

Odg. Pravicsnò, szvétò, i szrecsnò. On je lűsztvo od bolvanfzke szlũ'sbe czilou odvno. Na nyegove molitve, i áldove je Boug pűszto blízkajczo, i gronfzko kaménje na Filiszteusse, kí szo sze na ono trej-fzkanye zráka prefztraffili, i na pobejg szo sze vzéli; ali vu tom pobejgi szo mocsnò doli vfzecseni od 'Sidovfzkoga lűsztva.

4. *Pít.* Jeli je zadovolno bilou z-Sámuelom Izraělfzko lűsztvo?

Odg. 'S-nyim je toti zadovolno bilou; ali nyegove sziní je zavrglo, ftere je vu szvojoj sztarofzti za szodcze pofztavo mefzto szébe Sámuel, naj bi oni ravnali, i szoudili Izraělfzko lűsztvo; ár da szo vidili Izraělitánczi, ka szo Sámuelovi szinouvje bilí fzkoupi, mító szo radi jemáli, ino szo krívo szoudili, pravili szo prejdnyeji toga lűsztva Sámueli etak; ovo tí fzi 'fe obfzta-rao, i tvoji szinouvje ne hodijo po tvojoj pouti: pofztavi nám záto Krála. Opoumeno
je

je pa Boug Sámuela, ka bi sze 'fe mešzto szodczov kráo meo posztaviti, záto je pouleg Bo'sega ravnanya za prvoga Izraëlszko-ga Krála Saula posztavo Sámuel.

DVAJSZETI, I TRÉTYI TÁO.

Od zacsétka Saulovoga Kralüvanya.

1. *Pít.* Kakda je Saul Kráo poušztao?

Odg. Gda bi on szvojega ocsé zgüblene szomarcze íszkao, prissao je k-Sámueli, 'felejoucsi od nyega zvediti, gde bi bilé te szomarcze. Sámueli je pa Boug 'fe zapovedao onoga za Krála namazati, kí v-onoj vöri k-nyemi príde. Vzéo je záto Sámuel oli vu pehári, vlejjao ga je Sauli na glávo, i küsno ga je erkoucsi: Gofzpoud je tebé namazao za Poglavníka ober szvoje örocsí-ne, i tí vö ofzlobodís z-rouk protivníkov nyegovo lüsz tvo. Saul je víszikoga zrászta cslovik bio, i rodjeni je z-Benjaminovoga pokolejnja; nyegov ocsa sze je Cziz zváo.

2. *Pít.* Jeli je szrecsnò ravnao Saul szvoj tábor?

Odg. Taki vu zacsétki szvojega Kralüvanya je szrecsnò obládao Ámonitáncze: potomtoga je pa pobio Filíszteusse; ali gda bi sze tej z-nouvov prípravov nazáj obrnoli prouti Izraëlitánczom, Saul sze je presztrafso, i nej je pocsakao Sámuela, nego je szám gorécsi áldov Bougi áldüvao, i záto je

ete dreszélne recsí mogao poszlűfati od Pro-roka: da fzi nej zdr'sao Gofzpouda tvojeja Bogá zapouvidi, 'se ne bode dugo trpelo tvoje Kralűvanye. Odébrao fzi je Gofzpoud ednoga mou'fa pouleg szvojega szrczá, kí bode ravnao nyegovo lűsztvo.

3. *Pít.* Jeli je szrecsen bio Saul prouti Amaleczitánczom?

Odg. Szrecsen je bio; ár je nyemi Boug obecsao, ka je obláda, ali zapovedao je te-likájse Sauli, naj nikoga ne bi poműlűvao, niti z-poroblenyá kaj zadr'sao, nego naj bi lűsztvo, 'sivíno, i v'sze drűgo blágo z-og-nyom, i z-oro'sjom fundao. Ali gda je Saul protivníke obládao, szamoga szebé je nej mogao obládati, ka bi szvojo volo Bo'soj vouli podvrgao; nego je Ágág Krála, bougso 'sivíno, i lepsi oupravo obdr'sao. Taki je na tou nasztoupo Sámuel, i kára-joucsi Saula za volo nepokornoszt, pravo je nyemi: bougsa je pokornoszt, kak áldov; záto da fzi zavrgao rejcs Gofzpodna, zavrgao je i tebé Gofzpoud, da ne bodes kráo. Sámuel je pa pred szé dáo pripelati Ágág Krála, i mouro ga je. Ágág je na szmrtnoj vőri etak zdihávao: tak-li loucsi brítka szmrt?

4. *Pít.* Sto je odebráni za Krála me-fzto Saula?

Odg. Betlehemszkoga I'faia náj mlájfi szin Dávid, kí je esce teda ovczé pászao. Na czitaro je dobro znao igrati; tak je mocsen bio, ka je vu szvojoj pasztérfszkoj doubi nej

nej szamò medveda, nego i oroszlána zadávo, i mouro. Dávid je bio erjávi, drágoga pogléda, i lejpoga obraza.

DVAJSZETI, I STRTI TÁO.

Efcse nadale od Saul Krála 'sítka.

1. *Pít.* Ka je dobra vcsíno Dávid z - Saulom?

Odg. Gda bi od Bouga zavr'senoga Saula hūdi dūjh jákò mantrao, pridouci z-szvojov czitarov Dávid, igrao je pri nyem, i le'fi je grátalo Sauli.

2. *Pít.* Koga je Saul poszlao prouti Goliáti?

Odg. Dávada; fterò sze je etak zgoudilo: Gda bi sze Filiszteuske znouvics gori podignoli prouti 'Sidovszkomi lűsztvi, tak szta brejg oblegla tiva dvá tábora, da szo z-edne sztráni Filiszteuske, z-drűge sztráni szo pa Izraëlitánczi sztáli, i szamò je dou bio med nyimi. Vö je pa sztoupò z-Filiszteusslovoga tábora níki z-Gethapo iméni Goliát, fotiv, sésztlakti, i edno poudlanczo visziki. Medeni klobűk je meo na szvojoj glávi, i ríbnolűszkaszti prsznyek; z-meda nyegovi csrejavli, medeni paji's, i dárda, vfza szo bilá sztrasna. Stirideszét dní je gizdávò krícsao na Izraëlitáncze, naj bi koga na poszebnò bojno prouti nyemi naprej posztavili. Rávno je teda na szrecso tá nalsztou-

po Dávid, kí je sztroflek prineszao vu tábori bodoučím szvojm bratom. Gda bi sze pa niscse ne podsztoupó vö sztánoti prouti Goliáti, povedali szo Sauli, ka je na tou gotov Dávid. Vüpaó sze je on mocsnò vu Bougi, i k-bojni sze je taki priprávlao. Vu szvojo oupravo ga je Saul zapovedao gori oblejcesti, i dáo je nyemi medeni klobük, prsznyek, i mecs. Ali hitro je doli djáo tou oupravo Dávid, i pravo je: ne morem tak hoditi; ár szam nej navajeni. Eti szí premiszlimo, ka vcšíní navajanye kak na dobro, tak i na hũdo gledoucs.

3. *Pít.* Kakda je tak obládao Dávid Goliáta?

Odg. Vzéo je Dávid szvojo pasztérfszko paliczó, i sz-potoka pét glatki kámnov, štere je vu szvojo turbo pũszto; frecso je pa naprej vzéo, i napouto sze je prouti Goliáti; šteri gda bi Dávída zagledno, gori szo zevreli v-nyem csemérje, i pravo je etak: jeli szam ja'sz pész, ka tí z-bottom nad méne ides? ober togo je prekuno Dávída, i nyegovo tejlo je nebeszskim fticzam obečsao. Dávid je pa pravo Goliáti: tí nad mé ides z-mecsom, z-dárdov, i z-paji'som; jász pa prouti tebi idem vu iméni Gofszpouda, i Bogá seregouv Izraělszki, štere szí tí dnešz ospotao. Zatejm je hitrò z-szvoje turbe vö vzéo Dávid eden kamen, djáo ga je vu frecso, zahmahno je, i tak ga je szrecsnò lűcso, ka je Goliáti cselo prebio, i te kamen
je

je v-nyegovom cseli vézno; na fteri vdá-recz je taki omedlo te Filiszteus, i na obráz je doli szpadno na zemlo. Geto je pa Dávid nej meo mecsa, hitrò je k-nyemi szkocso, na nyega je sztoupò, vò je zno'snicz potégno nyegov mecs, mouro ga je, i glávo je nyemi odszekao. Tou vidévši Filiszteuske, na pobejg szo sze vzéli; ali za nyimi szo sze szūnoli Izraëlitánczi, i vno-go je krví prelájano.

4. *Pít.* Ka sze sz-toga vcsímo?

Odg. Tou; da kí sze zvíszí, ponízi sze; i ka je Bougi lejhko z-málov mocsjouv zmo'sna dela doprneszti.

DVAJSZETI, I PÉTI TÁO.

Od Saulove pogibelnoszti, i Dávidovoga naprej idejnya.

1. *Pít.* Kak je obhodo potomtoga Dávid?

Odg. Saul Krála szin Jónatás sze je pri-kapcso k-Dávidi, i tak ga je lūbo, kak szvo-jo dūso: Stero lūbéznoszti 'felejoucši potrdi-ti Jónatás, szlejkao sze je z-szvoje szük-nye, i tá jo je dáo Dávidi z-drūgim szvo-jim gvantom, z-mecsom, i z-viteskim po-jászom vrét. Boug tak ravna, da, Csí sze viteska dela nyemi na díko gori áldūjejo, escse i cslovecsánszka szrczá na lūbéznoszti genejo. Gda bi pa 'Sidovszke 'fenszke, ftere szo Dávidi prouti prisle, etak popej-vale: Saul je jezero pobio; Dávid pa de-

szét jezér, od tiszte võre máo je Saul nej z-dobrim okom glédao na Dávida.

2. *Pít.* Kakda je tak preganyao Saul Dávida?

Odg. Vszegavejcs ga je steo pogibiti. Gda bi eden krát z-czitarov pred nyim igrao Dávid, preszmekno bi ga Saul z-dárdov, da bi sze ne mekno szpameten Dávid.

Drůgi krát je obecsao Saul Dávidi szvojo csér po iméni Mikol za 'seno; ali tak, csi bi sztou Filiszteussov mouro, stímajoucsi Saul, ka oni prve Dávida moríjo, liki on sztou Filiszteussov. Gda je pa Dávid nyegovomi 'selejnyi zadofzta vcsíno, tá je dáo nyemi Saul szvojo csér za hí'sno tivárficzó, i po nyej sze je ofzloubodo Dávid, gda je Saul szvoje vítéze poszlao nad nyegovo hí'so, naj bi ga vlouvili. Mikol je nájmre szkouz obloka po vajáti doli pifztíla Dávida, i mefzto nyega je eden lifzeni kejp v-posztelo polo'fila. Preganyao je Saul Dávida telikájse z-szvojim oro'snátim lűsztvom; ali vsze zaman. Kak le náj bole mogao Jónatás, pascso sze je povszéd brániti, i zagovárjati Dávida. Ali pouleg toga 'se sze je mekno Dávid, gde je vido pogibelnoszt, 'se je mejszta szvojega sztána premínyávo, i z-molítvami, z-mirovnim trplejnyem, i z-szvojim csednim ponállanyem sze je bráno, i szvoj 'sítek je szrecsnò zdr'fao.

3. *Pít.* Jeli je íszkao Dávid zadomecsávanye prouti Sauli?

Odg.

Odg. Nikak nej. Ednouk sze je pripe-tilo, ka je Saul rávno vu ono tefzno me-fzto priffao, v-ftero sze je fzkrio pred nyim Dávid; lejhko bi tam on mouro Saula; ali nej ga je zbantüvao; nego je fzamò skricz nyegovoga ko'süa odrezao, naj bi meo po-kázati Sauli znaménye fzvoje vörnofzti. Gda bi pa Saul z-one lüknye vö odífao, etak je krícsao za nyim Dávid: ovo moj Kráo! glé-daj, i fzpoznaj skricz tvojega ko'süa vu mojoj rouki. Na ftero rejcs sze je Saul o-kouli zgledno; Dávid sze je pa pred nyim globoko nanízo, i na dale je Sauli etak pra-vo: koga pregányas kráo Izraëlszki! koga pregányas? ednoga mrtvoga pfza, i edno buhou tí pregányas. Szpoznao je zátó Saul fzvoje hũdo cfinejnye, i zméro sze je z-Dávidom. Ali hitrò sze je premejno Saul, i kak prvle, tak je i potomtoga preganyao Dávida.

4. *Pít.* Kakda je prejsao Saul?

Odg. Gda je obládani od Filifzteuffov, prefzmekno sze je z-fzvojem lafztivnim me-csom.

DVAJSZETI, I SÉSZTI TÁO.

Od prvoga réda Dávid Krála 'sítka, i Kralüvanya.

1. *Pít.* Gde je oprvics gofzpodüvao Dá-vid?

Odg.

Odg. Vu Hebroni szedem lejt ; ali szamó nad Júdovim pokolejnyem ; ár je nad drūgim Izraëlszkim národom Saul Krála szin po iméni I'sbo'set Kralüvao. Ali gda je I'sbo'set nedovejdnò morjeni, Dávid je odebráni za Krála ober vfzega Izraëlszkoga lüftva, gda fze je píszalo od fztvárjanya szvejtá 2956 leto.

2. *Pít.* Kákfega gláfza, i pobo'snoszti je bio Dávid ?

Odg. Obílnò je vö fzkázao Dávid vfzákom vrejmeni szvojo pobo'snoszt ; ali náj bole vu szprevájanyi te skrinye méra, ftera je 'fe dugo vu hi'fi Abinadaba le'sála. Odnet jo je tak Dávid na nouvi kouli z-velikov pompov vu szvojo lasztivno hi'fo dáo pelati, i szprevájao jo je Dávid z-lüftvtvom szvoje Králevcsíne z-velikom radosztjom ; edni szo trombönté píhali ; níki szo 'fveglá-rili, i bobnyá-rili, drūgi szo pa z-czimbolá-rni, i z-goszlami igrali. Ali vfzoz pompi fze je k-csafzi kőnecz vtrgno, i radoszt fze je na 'faloszt obrnoula ; ár gda bi Oza szvojo rokou vö vtégno, ino bi fze te szvéte skrinye nedosztjónò dotekno, tou je : ali zátò, ka je on nej bio Pop, nego li Levita, i dönok je k-nyej szmeo szégnoti ; ali pa zátò, ka je to szvéto skrinyo na kouli vozo, i nej je je noszo na plécsi, kak je zapovejdano vu právdi, z-náglom szmrtyom je taki premíno. Na tou fze je pa tak pre-fztraffo Dávid, da je nej szmeo te szvéte skri-

skrinie k-fzebi vzéti, nego jo je pri Obededomi Leviti doli dáó polo'siti. Ta nouva koula, mu'sika, i szmrt Oze nász vcsíjo, z-kákfim priprávlanyem, z-poníznošztjom, i z-Bogá-bojaznošztjom moremo oprávlati Bo'so fzlü'sbo. Potomtoga pa gda bi zvedo Dávid, ka je Boug za volo fšvéte skrinie Obededoma, i vřzo nyegovo hi'so blagoszlovo, odnet jo je dáó v-Jerusálem odneřti, gde řzi je Kráľeřzko prebiváľiřce odébrao, gda je řse odnet vö vrgao Jebuzeuřse. Ta skrinia je pa nej pelana na kouľi, nego je na plécsi neřřena med ľejřim glářzom vnouge mu'sike, i áľdűvani řzo Bougi na pouti téoczi, gyűnczi, i ágnyeczi. Pod řterov pompov je Dávid od radořti pred řřvéťov skriniov z-czeřľe řřvoje moučř pléřzao. Vídila je tou Mikol nyegova řřena, i za volo toga je pokárala řřvojega mo'sá, ino ga je zavrgla vu řřvojem řřrczi. Ali Boug jo je řřteřm pokařřigao; da je nej dáó nyeř poroda.

3. *Pít.* Jeli je meo nepriátele Dávid?

Odğ. Vűnejsnye nepriátele je meo Dávid ete: Jebuzeuřse, řřere je vö zgono řřion gráda. Potomtoga je obládao řřilifzteuřse, Moabitáncze, Idumeuřse, Ammonitáncze, i řřízűřse. Vřze té nepriátele je pa tak pobio, ka je vno'sino zľáta, řřrebra, i drűgo-ga kincsa od nyih doubó, řřeroga je odlou-cso na zídanye řřérkvi Gofřpodna. řřeo je on řřám Bougi řřérkev zozídati; ali Boug
je

je nyegovo nakányanye pregáto, i pouleg zapouvidi Bo'se mogao je ono na szvojega sziná niháti.

DVAJSZETI, I SZÉDMI TÁO.

Od szlejdnyega réda Dávidovoga 'sítka.

1. *Pít.* Ka je pregrejfo Dávid?

Ogd. Kí sze szpomené z-sztrasnoga szpadaja toga velikoga csloveka, má sze bojati, csi gli mocsnò sztojí, naj sze ne posple-szne, i ne szpádne. Gda bi sze eden krát po oböüdi sétao Dávid, zagledno je Uriássovo 'feno, sfera sze je vu ográczí koupala, i vu sztrassen grejh je szpadno. Naj bi sze pa vö ne vjavíla nyegova hüdouba, zapovedao je nekrivicsnoga Uriassa pri Rabba vá-rassi vtákse mešzto posztaviti, gde je on plemeniti cslovik vu bojni mogao szpádnoti, i mrejtí. I tak je po szvojoj mrfzkój hot-lívosztí vu lüdomoršztvo szpadno Dávid.

2. *Pít.* Jeli je dr'sao Dávid pokouro?

Odg. Dr'sao je veliko pokouro; ár gda sze je nyemi szin z-lotrie naroudo, i Boug je Nátán Proroka k-nyemi poszlao, naj bi po példi z-szílov vnešene ovcsicze obouji grejh nyemi na ouci vrgao; taki sze je sztršzno Dávid, i 'falosztñò je objoukao szvo-je grejhe; sferè je nyemi Boug odpüšzto; ali kaštige je nej engedüvao; ár je od Bet-zabee rodjeno dejte nafzkori premínolo, Áb-folon

solon sze je pa prouti Dávidi szvojemi la-
sztivnomi occhi porebero.

3. *Pít.* Zakaj sze je porebero Ábsalon?

Ogd. Znássahye, i neszpametno 'selejnye
Kralüvanya je nyega na tou napelalo, i na-
dignolo. Vnogo je on lüsztvá z-jálnofztjom
k-szebi zvabo, i z-velikim táborom je vda-
ro nad Jeru'sálem, 'selejouchi szvojega ocsé
Králeszki sztolec szpozajéti. Dávid je boufz,
i jouchics vö mogao pobegnoti z-Jeru'sále-
ma. Vu tom pobejgi je pa níki necsamu-
ren cslovik po iméni Semei nej szamò pszü-
vao Dávida, nego je i kaménye prouti
nyemi lücsao. Ali Dávid sze szpomínajou-
chi z-szvoji grejhov, i szpoznajouchi nad sze-
bom kástigo Bo'so, vsza je mirovnò trpo, i
poníznò k-Bougi zdihávajouchi na nyega sze
je nafzlono, i pomous je od nyega profzo.

4. *Pít.* Kakda je prejsao Ábsolon?

Ogd. Dávid Krála vören, i szpameten
tanácsnik po iméni Kúzej je razmetao ta-
nács Akitopela, Ábsolonovoga tanácsnika,
kí je na tou rátao Ábsolona, naj bi taki szvo-
je vitéze za Dávidom poszlao, kí bi ga gori
poíszkali, i ná nyega vdarili. Kúzej tanács-
nik je pa etak obrno: Veliki vitéz je Dávid;
záto naj zmérom bode tecsasz szvojem se-
regom Ábsalon, dokecs sze vez Izraël v-küp
ne szprávi. Prevido je Akitopel, da sze
medtejtoga vnoga lüsztvá k-Dávidi prikáp-
chi, i veliko pomoucs dobí, dokecs te veli-
ki sereg vküp szprávi Ábsalon; jáko sze je
on

on razdréšzelo, ka je nyegov tanács zavr-
 'feni, odíſao je od Ábſolona, i od velike
 'ſaloſzti ſze je obefzo. Medtejmtoga ſze je
 pa k-bojni pripravo Dávid, obládani je Áb-
 ſolon, i gda bi 's-nyegove vojſzké dvajſze-
 ti jezér ſzpadnolo, mogao je i on ſzám na
 pobejg idti. Ali gda bi neſzrečen Ábſolon
 na muleki ſzedécsi ſzilnò po lougi gezdo,
 pripetilo ſze je, ka ſzo ſze nyegovi vlašjé
 na edno raſztovo vejko zaſzüknoli, i od
 muleka ofztávleni tám je obíſzno. Nad
 nyega taki Joáb, i toga neſamurnoga ſzi-
 ná je ſz-trejmi dárdami preſzmekno. Nye-
 govo neſzrečno ſzmrt je britko objoukao
 Dávid i dugo vrejmena ga je mogao tolliti,
 i trouſtati Joáb, dokecs je nyegove gou-
 ſzte ſzkuzé ſztavo.

5. *Pít.* Kakda je eſcſe kaſtigao Boug Dá-
 vida?

Odg. Gda je lüſztvo Izraëlſzko jáko Bo-
 gá zbantüvalo, i ober toga je pregrejſo tü-
 di Dávid záto, ka je z-gízdoſzti vracsun dáo
 vzéti na bojno prípravno lüſztvo po vſzej
 dr'sányaj ſzvoje Králevſſine; Boug ſze je
 raſzrdo, i poſzlao je k-Dávidi Gád Proroka,
 naj bi ſzi med trejmi kaſtigami edno odé-
 brao; ali ſzedem lejt trpécsi glád, ali trejh
 mejšzeczv bojno, ali trejhdnévov pomor
 po orſzági. Pravo je pa Dávid Gád Proro-
 ki: vſza eta ſzo meni drefzélna; ali dönok
 je bole; naj vu roké Goſzpodna ſzpádnem
 (ár je velika nyegova miloſztivnoſzt) kak

vu cslovecsánszke roké. I püszto je Boug tak sztraffen pomor na Izraël; ka je vu trej dnévi szedemdesztét jezér lüsztvá szpoumrlo. Oh! kak sze lepou eszi sika, ka je pokouro cfinécsi Dávid vu 31. szvojem 'Soltári pravo: vnougi szo grejsnoga csloveka bicsi.

6. *Pít.* Gda je mr'o Dávid?

Odg. Gda je 'se szebi veliki glász szpravo, i szvojo Králevcino mocsnò potrdo; pouleg toga je pa vöre, pobo'snoszti, pokouro-csinejnya i Bogá-bojaznoszti nám lejpo példo osztavo na zemli; naszlejdnye, gda je poszebnò obecsanye vzéo od Mesiássovoga prísestja; szvojemi szini Salamon je prejk dáo Králeszki sztolec, i vu sziridesztétom leti szvojega Kralüvanya, vu szedemdesztétom pa szvoje sztaroszt je premíno. Toga sz. Krála pobo'snoszt sze dá szpoznati 'Soltárszki kníg, siero je nám osztavo.

DVAJSZETI, I OUSZMI TÁO.

Od Salamoná Krála, i od zacsétka nyegovoga Kralüvanya.

1. *Pít.* Ka je ober vszega profzo Salamon od Bouga?

Odg. Modrouszti. Povídila sze je Bougi nyegova prosnya; ár je z-dobroga nakánanya ono profzo, nájmre záto; naj bi modrò, i pravicsnò mogao ravnati szvoje lüsztvo. Pravo je pa Boug Salamon: da szi nej profzo dúgoga 'sítka, niti bogásztva, aëzé

szmrti tvojim protivníkom, nego szamo modrouszť; naj bi pravicsnò mogao szouditi lűszťvo; ovo poszľűjhno szam tebé, i dáo szam t'i tak modro, i rázumno szrczé, da je nikoga nej bilou pred tehom, niti ga za tehom nebode k-tebi szpodobnoga. Ober toga szam t'i pa i ona dáo, štera fzi nej profzo: nájmre bogášťvo, i szveczko díko.

2. *Pít.* Stero delo je bilou náj plemenitejse Salamona. Krála?

Odg. Ona znamenita, i csűda vrejdna Jeru'sálemszka Czerkev, štere imé, i glášz je efcse zdaj veliki po vszem szvejti. Szedem lejt je ona zídana, cfi gli je vszaki dén vűsse dvej sztou jezero lűdih pri nyej delalo. Nika je pa nej vido cslovik v-onoj Czerkvi, ka ne bi bilou obűlnò pozlacseno.

3. *Pít.* Jeli je vö razglassena po szvejti Salamonova modrouszť, i plemenitoszť?

Odg. Glášz nyegove modrouszťi je geno Sábe Kralűczo, ka fze je v-Jeru'sálem napoutila. Prisla je ona z-velikim seregom k-Salamoni, i prikázala je nyemi vszáke féle prebráno zácűimbo, obűlnò zláta, z-drágim kaményem navkűpe. Gda bi pa vídila te Czerkvi plemenitoszť, zebráne áldove, Králeszke palacse, nyegove hráne, lejpi réd dvorjenűkov, nyihovo oupravo, i vszo drűgo veliko pompo; ali náj bole, gda je szpoznala veliko modrouszť Salamona Krála nej fzi je 'še mogla odihávati od velikoga csűűa, i právila je Salamonu: isztinszki je gucs, šte-

šteroga ſzam csüla od tébe vu mojoj zemli: véksa je tvoja modrouſzt od onoga gláſza, ſteroga ſzam od tébe csüla. Blá'ſeni ſzo tvoji dvorjeníčke, kí poſzlüſajo tvojo modrouſzt. Náj bode blagofzlovleni Goſzpoud, tvoj Boug, komi ſzi ſze dopadno.

4. *Pít.* Ka ſze ſz-toga vcsímo?

Odg. Tou ſze vcsímo; naj ſze tak paſcimo 'ſiveti; ka poſtenyá, i naſſega iména dobroga gláſza z-naſſim hüdim 'ſitkom ne pogibímo. Nadale; naj ſze radüjemo nad ſzrecsnim naprej idejnyem naſſega blí'snye-ga, i naj za tou Bogá díclimo. K-tejm ſzpodobna drüga telikájſe lejpa, i haſznovita opomínanya ſze lejhko navcsímo z-Salamonovi moudri kníg, ſtere ſze vu ſzvétom Píſzmi nahájajo.

DVAJSZETI, I DEVÉTI TÁO.

Od ſzlejdnyi Lejt Salamonovoga Kralü-vanya.

1. *Pít.* Jeli je Salamon ſztálno obſztao pouleg ſzvojeга dobroga zacsétka?

Odg. Nej je; ár ga je lübau na tou napelala, ka je za volo pogajnfzki 'ſén vu ſzvojoj ſztarofzti nej ſzamò Czérkví bolvanom dáo zozídati; nego je telikájſe tömjén, i 'ſivíno nyim áldüvao. Ovo! na koj zape-la, i kama vneſzé eſcſe i moudroga cſlo-veka tejla hotlíva naſzládnofzt, cſi nyej po vouli hodi. Po 'ſenáj je pokvárjeno ſzrczé

Salamona, tak velí píšmo, gda je 'še sztári bio.

2. *Pít.* Jeli je Boug brezi kaštige niháo ono nyegovo veliko grehoto?

Odg. Za one velike grehote volo je Boug po nyegovoj szmrti na dvouje vtrgno nyegovo Králesztvo; ali dönok je niháo nyegovomi szini eden pár národa; Júdov. nájmre, i Benjamínov národ. Ober toga je pa Boug rázlocsne protivníke pobüdo prouti Salamoni.

3. *Pít.* Sto je za Salamonom Kralüvao?

Odg. Gda je po nyegovoj szmrti na dvouje vtrgnyeno to Králesztvo, nad Júdovim, i Benjaminovim národom je Kralüvao Róboám; nad drüгим Izraëlszkim pokolejnyem pa Jeróboám. Ka sze je raztrgalo Salamonovo Králesztvo, zrok je bio telikájse Róboám; ár geto sze je nyemi, kakti nouvomi Králi, lüszto molilo, naj bi ono veliko dácsó poménšao, štero je Salamon nyegov ocsa našztavo, Róboám je sztári tanácsnikov moder tanács zavrgao, i pouleg nezreloga tanácsa szvoji mládi dvorjeníkov je etak lüsztvi odgouvoro: moj ocsa je na vász djáo 'smeten járem, jász pa elcse vecs na nyega nakladém: moj ocsa je z-sibami vász šcsukao, jász bom pa bíó vász skorpíoni.

TRÉSZETI TÁO.

Od Králov z-Izraëlszke sztráni.

1. *Pít.* Kakda je Kralüvao Jeróboám prvi kráo Izraëlszki?

Odg.

Odg. Krouto nepobo'sno. Bojo sze je on, ka bi morebiti Izraëlszko lüsztvó od nyega odsztoupilo; csi bi pouleg sztare návade v-Jeru'sálemfszko Czerkev na pobo'snoszt hodi-lo; i záto je prepovedao szvojemi lüsztvi tá hoditi. Naj bi pa Izraëlitánczi meli szvojo poszebnó Czerkev, Oltár, i Áldove; dvej Czerkvi je dáó zozídati Jeróboám vu szvojem Ládanyí bolvanom, edno v-Dáni, drü-go pa v-Ételi, i vu vszáko Czerkev je dáó posztaviti edno zláto tele, naj bi nyé mó-lili. Ovo! kama vnészé gízdoszt szrczáone, kí li szvoj hafzek, i neształno szveczko dí-ko íscsejo.

2. *Pít.* Sto je bio náj necsamurnejši med Izraëlszkimi nepobo'snimi Králmi?

Odg. Ákáb. Isztina, ka je on vszigdár zlocseszti cslovik bio; ali nyegova necsamurna 'fena Jezabel ga je escse na vékso hü-doubo, i nepobo'snoszt podrasztila, i geno-la. Zadoszta je nyidva na pobougfanye opomínao Eliás; ali da szta nikaj nej genola niti na káranye, niti na csüdna dela, na-szlejdnye sze je szpunilo, ka je nyima pro-roküvao Eliás, i óba dvá szta z-rú'snom szmrtjom prejsla. Ákabovo krv szo pfszi got ri polízali; Jezabele tejlo szo pa na falae-rasztrgali, i pojeli.

3. *Pít.* Jeli je bio dönok steri med Izraëlszkimi Králmi kaj k-csemi?

Odg. Jehu kráo sze je vido pobo'sen vu zacsétki szvojega Kralüvanya, kí je vsze drü-

ge bolvane z-fzvoje Králevcfine vö zbrifzao; ali te zláte téocze je dönok obdr'fao. Iz-raëla fzlejdnyi kráo je bio Ozeás. Od Je-róboáma máo notri do Ozeáffa vfzi fzo do ednoga hüdou 'fiveli, i nepobo'sno Kralüvali; i záto je na nyé fspadno fzlejdnye bics Bo'si. Afziríánfzki kráo Szalmanazar je pozá-jao váras po iméni Szamario, v-fierom je bio Králefzki fztolecz, ino je toga fzlejdnyega Krála Ozeáffa z-lüfztvom vrét vu robfztvo odpelao, po fztvárjanyi fzvejta vu 3283. le-ti. Teda je fspadno i Szvéti Tobiás vu rob-fztvo.

4. *Pít.* Jeli nám je niháo Tobiás dobre példa?

Odg. Niháo nám je vnouge. 1. Od de-tinfztva máo je nifcse v-nyem nikaj hüda nej mogao zapopádnoti. 2. On je niti v-rob-fztvi nej ofztavo pouti pravicze, i fzvojega pobo'snoga 'sítka; bolváncsarov tiváristva fze je povfzéd fzkrblívò ogíbao. 3. Cfi gli je pa i on fzám rob bio, dönok je drüge trou-ftao, vu potrejbcfini pomágao, hráno, i odejvao. 4. Nej ga je bilou vtrága v-nocfi gori fztánoti, i mrtve pokápati. 5. Gda je potemno, mirovnò je trpo fzvojo nevolò. 6. Pobo'sno je gori odhráno fziná fzvojega mládoga Tobiáffa, fteroga voj je bio Ráfaël Arkangyeo; po kom je fztári Tobiás fzvoj pogléd nazáj doubò. 7. Nafzlejdnye gda je on lejpe példa, i pobo'sna opomínanya pred fzvojega fziná pofztavo, fztou, i dvej leti fztar

sztar bodouci premíno je, i posienò je pokopani vu váraši Ninive.

TRÉSZETI, I PRVI TÁO.

Od Králov z-Júdove, i z-Benjaminove sztráni.

1. *Pít.* Keliko Králov je meo té táo 'Sidoyszta v-Jeru'sálemi?

Odg. Dvajszeti od Roboáma máo do robyszta. Med tejmi sze pa szamò stirje racsunajo, kí szo za volo práve, i sztálne pobo'snoszti hvále vrejdni, nájmre: Jó'safat, Joatám Ezeekiás, i Jo'siás. Manasses je hüdou zácsao, ali dobrò je dokoncsao; ár je za szvoje grejhe pokouro dr'sao, i gda je z-Babilonszkoga robszta domou pücseni, szvoje prve lagoje példe, z-szerimi je lüszto szpá-cso, z-dobrimi példami pobo'snoga 'sítká je popravo. Okoli toga vrejmena sze je pripetilo, ka je Jutka Holofernessi glávo vzéla, i nyegova vojszka je obládána.

2. *Pít.* Gda sze je tou zgoudilo?

Odg. Vu vrejmeni Manasseša, i prvoga Nabukodonozor Krála, po sztvárjanyi szvejta vu 3336. leti.

3. *Pít.* Kakda sze je pa pripetilo ono szpomínanya vrejdno obládanye?

Odg. Nabukodonozor je odposzlaò z-velikim viteskim seregom Holofernessa; naj bi vfzo zemlo pod nyegovo oblázt szpravo. Gda bi pa 'še vnouga mejszta pousgao, poro-

bo, i opüszto Holofernes, prissao je vu Judeo, i med drügimi je opaszao telikájse Betúlio váras, i vszo vodou je varassánczom prévzeo. Od velike 'séje omedlejvajouchi Betúliánczi szo sze 'se miszlili podati Holofernessi. Ali kak je tou vpamet vzéla Jutka, i zvejdla telikájse, ka sze váras podá protivníki, csi po pétom dnévi ne dobí pomouchi; trápila je ona szvoje tejlo, poníznò sze je molila Bougi, i na tou je vsze lüsztvò rátala, i opomínala. Potomtoga sze je vu náj lepso szvojo oupravo gori oblejkla, i vö je odísła z-Betúlie k-Holofernessi, od steroga je szloboscino dobíla szkouz tábora vö, i notri hoditi; gda sze pa pripetilo, ka sze je Holofernes papójo, i globoko zászpaò, 's-nyegovim lasztivnim mecfom je nyemi glávo vzéla, stero je vu váras odneszla, ino jo je od zvüna na varaski zíd zapovejdala povesziti. Kak szo tou zvedli Afziríanczi, ka je morjeni Holofernes, presztraffili szo sze, i na pobejg szo sze vzéli; 'Sidovje szo je pa tirali, i z-velikim dobícskom oklájeni nazáj szo sze povrnoli v-Betúlio. Eti pá vídimo pobo'sne molítvi hafzek.

4. *Pít.* Kákse csüdo sze je zgoudilo z-Ezekiássom?

Odg. Gda je Szenakerib z-velikim seregom obszeo Jeru'sálemszki váras, i sztrasnò sze je pritio lüsztvi, pomoucs je profzo od Bouga Ezekiás, i na nyegovo ponízno molítev je poszlaò Boug Ángyela, steri je edno
nouns

noucs z-Szenakerobove vojszké sztou, ofzem-
deszét, i pét jezér szpomouro. Za tejm je
pa nafszkori na szmrt obete'sao Ezekiás; ali
da sze je za szvoj 'sítek Bougi ponízno mo-
lo, I'faiás Prorok je nazvejszto nyemi, ka
nazáj dobí prvo zdrávje; i naj bi te kráo
vörvao, ka gori szhodi z-szvojega betegá,
na szuncsevníczi Ákáz Krála sze je kazács na
deszét sztúbicz nazáj obrno, i Ezekiás je
ozdravo. Navcsimo sze z-ete példa Bogá
ponízno moliti, i v-nyem sze mocsnò vüpati.

5. *Pít.* Kakda sze je dokoncsalo tou Krá-
lesztvo?

Odg. Babilonszki kráo Nabukodonor je
pozájao Jeru'sálem, váras je porobo, i 's-nyim
vrét je ono plemenito Salamonovo Czerkev
porüllo, i z -ognyom pousgao. Szedecziás
Krála decza je szpomorjeno, nyemi szo pa
ocsí vö szpejhnyene, i odpelani je vu vou-
zo v-Babilonszki váras, geto je i mr'o od
velike 'falosztí. Tak sze je opüszto vesz
'Sidovszki ország po sztvárjanyi szvejtá vu
3416tom leti. Tou Babilonszko robisztvo 'Si-
dovszkoga lüsztvá je trpelo do vrejména
Czírus Krála.

TRÉSZETI, I DRÜGI TÁO.

Od Prorokov prvi návuk.

1. *Pít.* Sto szo bilí Proroczke?

Odg. Oni szo táksi mou'sje bilí, kí szo od
Bouga navcseni prísefztána dugoványá na prej

vö nazvejsztili, kakti: käftige odebránoga Bo'fega lüsztvá; z-robsztvá nyihovo ofzlobodjenýé; grejhov odpüscsenýé; náj bole pa Krifztuffovo na fzevjt prífefztje. Vcsíli fzo oni telikájfe, i na dobro fzo opomínali lüsztvó.

2. *Pít.* Gda fzo 'fiveli ti Proroczke?

Odg. 'Siveli fzo i prvle; kakti Moj'ses Sámuel, i drügi; ali náj vecs ji je dönok 'fivelo vu vrejmeni Izraëlfzki Králov. Z-Dávid Krála, i Proroka fzmó fze 'fe víffe fzpomínali.

3. *Pít.* Povej m'i z-iménom te Proroke?

Odg. Velikoga gláfza fza med drügimi Eliás, i Elizeus, fterivá fza prviva Proroka bilá; ali nyidva kníg ne ftemó, da ji pri rokaj nejmamo. Oni Proroczke, kí fzo nám dugsa píszma ofztavili, fzo nafzledüvajúci: I'faia's, Jeremiás, Baruk, kí je mefzto píszácsa bio pri Jeremiáffi, Ezekiel, i Dániel. Kí fzo pa kracfisa píszma nám niháli, oni fze etak imenüjejo: Ozeás, Joel, Ámos, Abdiás, Jónás, Mikeás, Náhum, Habakuk, Zofoniás, Aggeus, Zakariás, i Malakiás. Tej Prorokov kníge fzo vu Szvétom Píszmi fztároga Testamentoma; níki fzo med nyimi vu vrejmeni Babilonfzke vouze, níki fzo pa po nyej nafzkori proroküvali.

TRÉSZETI, I TRÉTYI TÁO.

Od Eliáša, i Elizeussa.

1. *Pít.* Odked je bio z-le'senyá Eliás?

Odg. Z-mészta po iméni Thesba.

2. *Pít.* Káksa szo nyegova dela?

Odg. 1. Gda bi on na Bo'so zapouvid Kárit potoki odíľao, tam szo ga kouvranye kránili, šteri szo nyemi vľzako ütro krüh, i meľzou, tak rávnò i vecsér Krüh, i meľzou noľzili; pio je pa sz-potoka. 2. Potomtoga je Boug odpofľzlaø nyega vu váras Sarepto, i na edno doviczo ga je zavüpaø, naj bi ga hránila, štere dovicze űziná je on gori obüdo od mrtvi. 3. Vu vrejmeni Ákáb Krála je tak zápro nebéľza Eliás, ka je niti de'sd'sa, niti roľzé nej bilou, i vľzo Králevcľno je veliki glád premogao. Gda je pa kráo z-lüľztvom vrét vpamet vzéo, ka je tá kaľtiga za volo bolvanľztva na nyé püľcsena, vküp je dáø űzpraviti vľze bolvanľzke Proroke na brejg Karmelus, i dvá gyüncza tá boľztaviti na áldüvanye: eden je dáni tim bolvanľzkim Prorokom, i zapovedao je nyim Ákáb, naj na falate zoľzejkanoga na drva polo'ľijo, i cľi szo právi nyihovi Bogouvje, šterim űzlü'ľijo, naj od nyih z-nebéľz ogyen űzproľzijo na te áldov. Zadoľzta szo oni űzkákali, krícľali, rezali űzo űze, i bodali, ali nikaj szo nej mogli do-prneľzti. Potomtoga je pa Eliás oltár poľztavo na űztrán űzvojega áldova: okolivrat je

je grabo fzkopao; fzklaao, je drva, i na tále gori zofzejkanoga gyüncza je na ta drva polo'so; z-vodouv je pa te áldov, i drva tak polejjao, ka je na vfze kraje voda obílno z-oltára tekla, i okoli nyega fzkopana graba fze je z-vodouv napunila. Za tejm fze je molo Eliás Gofzpodni, naj bi fzkázao, ka je on Boug Izraëla. I ovo! kak je fzkoncsao fzvojo Molitev Eliás, doli je fspadno ogen Gofzpodna, i zgoro je te áldov z-drvmí, z-oltárom, fz-prahom, i z-vodouv vrét. Gda bi pa lüfztvo tou vidilo, doli je na zemlo fspokapalo, i z-velikim glászom je krícfalo: té Gofzpoud je Boug! potomtoga je Eliás vfze Báálove Proroke dáao fspoloviti, i pelao je nyé k-potoki po iméni Cízon, i tám je je vfze fspomouro. Bilou je pa vfzejh poupeto fztou; i taki je na Eliásfovo molitev Boug de'sd's püfzto.

3. *Pít.* Stera fzo fzléjdnya Eliáffova dela?

Odg. Med vnougim fzvojim drügim cfi-nejnyem je on z-Bo'se zapouvidi Elizeuffa za Proroka pofztavo. Rávno je teda oráo Elizeus, gda je Eliás k-nyemi priffao, ino je fzvoj pláfc na nyega vrgao; Elizeus je pa povrgao fzvoj plüg, i fztálno je nafzle-
düvao Eliáffa. Nafzlejdnye je Eliás fzvo-
jim pláfc som vdaro po Jordánfzkoj vodi, na dvouje jo je razlouco, i po fzühom je on prejk fou z-Elizeuffom. Za tejm je pa Eliás na videjnye Elizeuffa na ognjeni kouli vnef-feni prti nebéfczám, i fzvojega dvoujega dü-
há

há je on z-plačsom vrét ofztavo Eli-zeuffi.

4. *Pít.* Kákša szo Elizeuffova dela?

Odg. 1. Gda bi on z-Eliáššovim plačsom po Jordánszkoj vodi vdaro, na dvouje jo je i on razloucso, i prejk je sou po szühom. 2. Ednouk sze je napouto v-Bethel Elizeus, i níki pojbícske vö z-várašša idoucí szo sze 's-nyega ofzméjávali, i spotlivo szo krícsali: hodi gori plisívecz, hodi gori! na šteri krics sze je nazáj zgledno Elizeus, i prekúno je to deczo vu iméni Gofzpodna, i taki szta dvá medveda z-louga naprej príšla, šteriva szta štirideszét, i dvá pojbícsa razscseřzala. Lejhko sze navcsí decza z-ete példa, kak more šztáre lidí, i náj bole dühovne paštére poštüvati; naj vu skrcpczé táksega skramplařztoga meřtra ne řzpádne.

5. *Pít.* Kákša szo nadale Elizeuffova djánya?

Odg. 1. Gda bi níka dovicza dořzta dú'sna bíla, Elizeus je tak povnou'sao nyéni oli, da je vřze řzvoje dugé vö plácsala. 2. Ednoj bogatoj Gofzpej je od Bouga řziná řzprořzo, i gda bi on mr'o, Elizeus ga je od mrtvih gori obüdo. 3. Sztou lüdi je z-dvajřzetimi kolácséczi gecsménoga krüha nahráno. 4. On je Náamána, Siriánszkoga Krála vojřzké poglavníka po řzédmom zmívanýi z-gobe očířzto vu Jordáni. Ona goba je pa na Giezia, Elizeuffovoga řzlugó řzpádnola, da je on od Náamana z-jálnim tálom plácso prořzo, řtere je nej řteo vzéti Elizeus.

zeus. Bilá szo i drüga nyegova csüdna dela; ali tá szo nám zadofzta, naj sze vu vöri potrdimo, i poníznò molimo naslega Gofzpodna Zvelicfitela, koga szo Proroczke nazvejscsávali.

TRÉSZETI, I STRTI TÁO.

Naszlejdnye od Dániela, i Jónássa Proroka.

1. *Pít.* Kakda je doubó Dániel postenyé pred Nabukodonor Králom?

Odg. Vido je vu szneh Nabukodonor eden veliki sztojécsi kejp; sferoga gláva je z-Zláta bíla, prfzi, i míske z-szrebra, csrvou, i bedré z-meda, lítke z-'feleza; oglávi pa sz-prfztmí vrét z-'feleza, ino z-blata. Vido je telikájse Nabukodonor, ka je z-brejga eden kamen, sferoga sze je rouka nej doteknola, doli szpadno na nogé toga kejpá, ino ga je czilou vküp szemlo. Gda bi sze pa predramo Nabukodonor, szpozábo sze je z-szvoje szenye, i primárjao je Káldeán-szke moudre, naj bi nyemi to fzenyo povedali, i ono raztolmacsili. Ali da szo ti moudri nej znali povedati, ka sze je Králi fzenyalo, zapovedao je nyé szpomoriti. Dánieli je pa Boug nazvejszto Nabukodonor Krála szenyo, sfero je po rédom nyemi pripovidávao, i na prísesztne sfiri Králevcsine je ono etak raztolmacso: tvoja szenya, oh kráo! sfiri králevcsine znamenüje, i vu
dné-

dnévi onih králevčin pobüdí Boug Nebeszki edno králevčino, štera na veke ofztáne, i nyegova králevčina fze ne dá drügomi národi: te prve štiri králevčine pa Boug doli potere, i funda. Szpoznao je Nabukodonor Dániela veliko modroufzt, obílnò ga je darüvao, i na veliko cséfzt gori podigno.

2. *Pít.* Kakda fzo obhodili Dánielovi trijé tiváriske: Annaniás, Azariás, i Misaël, šteri fzo fze i etak zváli! Sidrák, Misák, i Abdénago?

Odg. Nikak fzo fze oni nej dáli na tou genoti, ka bi zláti kejp Nabukodonor Krála molili. Záto je nyé vu tákso ognjeno pécs te Kráo zapovedao vrcsti, štera je fzedem Krát bole, kak je prvle šega bíla, za'sgána, i zakörjena. Čši gli fzo pa oni zvézani vu to pécs vr'seni, dönok fzo na šzrejdi med plámnom hodili, Bogá fzo dícsili, i vfze šztvorjene šztvári fzo opomínali na hválo-dávanye Gofzpodna; niti eden vláfz fze je pa nej precšfrkno na nyihovi glaváj. Jáko fze je nad tejm csüdüvao Nabukodonor, i taki je nyé vö püfzto šz-te péčš; i zapovedao je mocsnò, naj fze vfzáki šzmrtyom kaštiga, kikoli fze podšztoupi prouti Bougi blázniti.

3. *Pít.* Ka je efcse proroküvao Dániel gizdávomi Nabukodonor Králi?

Odg. Proroküvao je, ka fze on vö zvr'se, ino fze od lüdi razlouchi; i ka uyegovo prebiválicse bode 'šivínov, i z-divjáčinov; i
ka

ka trávo, i szenou liki gyüncz bode jo szedem lejt. Stero sze je i nafszkori zgoudilo; ár je odnoro, i szebé je za 'fivincse fí-mao.

4. *Pít.* Kakda je raztolmacso Dániel Boldi'sár Krála videjnye?

Odg. Boldi'sár je veliko vecsérjo dáo fzpraviti plemenitoj Gofzpodi, fzvojega Krá-lefztva, i tá noucs sze je 's-nyimi gofztio. Nafzlejdnye je pa zapovedao naprej dati ono poszvecseno poszoudo, ftero je nyegov ocsa Nabukodonor z - Jeru'sálemfzke Czerkvi odneszao; gda bi pa z-oue poszoude pilí, i fzvoje z-zláta, z-fzrebra, z-'feleza, z-lifzá, izkaménja naprávlene Bogé vezélò dícfli, fzkázala sze je edna rouka na fztejni krále-fzke palacse pred poszvecsnyekom ete recsí pífzajoucsa: Mane, Thekel, Pháres. Nej fzo znali Babilonfzki moudri toga videjnya raztolmacfiti, záto je naprej zváni Dániel, kí je one recsí etak Králi raztolmacso: Ma-ne: Zracsúnao je Boug tvoje Králefztvo, i ono je dokoncsao, Thekel: Tí fzi na vági zvágani, i nej fzi váge vö vdaro. Phares: razdeljeno je tvoje Králefztvo, í dáo je Meduffom, i Per'fiánczom. Szpunile fzò sze recsí Dániela; ár je tifzto noucs morjeni kráo Boldi'sár Káldeánecz, i melfzto nyega je Dárius Mediánecz Králüvao.

5. *Pít.* Ka sze je zgoudilo z-Dánielom?

Odg. Obto'seni je on pri Dáriuffi Králi, ka je zavrgao bolvane, i ednoga právoga Bogá

Bogá je molo; záto je vu orofzlánfzko jamo vr'seni; ali da je Boug nyega tam 'sívoga, i zdravoga obdr'sao, na drůgi dén je vő potégnyeni fz-te jame, i mészto nyega fzo nyegovi to'sczy v-nyouvr'seni, ftere fzo orofzlányi taki razcsejfszali, i vküp fzemleli.

Med drůgim Dánielovim prorokůvanyem je náj gláfznovitejse od prífesztjá Gofzpodna Krifztuffa prorokůvanye.

6. *Pít.* Ka známo od Jónás Proroka?

Odg. Tou známo; ka je nyega Boug pofzlao vu váras Ninive, naj bi tam lűsztvo na pokouro opomínao; Jónás fze je pa fteo oognoti té cséfzti, i fzeo je vu edno ládjo, 'felejouchi v-drůgi kraj odíditi; ali na nágli fze je mourje zburkalo, i vrgli fzo fors brodárje, 'felejouchi, zvediti, fto bi zrok bio té nefzrecse, i fors je fspadno na Jónáffa. Pravo je záto on fzám brodárom: vrzte me vu mourje, i henyá mourfzka fzi-la; ár jáfz znám, ka je za mojo volo na váfz prislo tou veliko zburkanye, i tak fze je zgoudilo. Vu mourje vr'senoga Jónáffa je pa Czet riba po'srla, i bio je on vu nyé 'falouczi trí dní, i trí nouchi. Vu toj nevouli fze je molo Jónás Bougi, i vő ga je ta riba vrgla na fzüho. Za tejm je pa taki odífao vu váras Ninive, i predgao je tám pokouro lűsztvi, ftero fze je i k-Bougi povrnolo.

TRÉSZETI, I PÉTI TÁO.

*Od vö ofzlobodjený z-Babilonfzkoga rob-
szta, i od poszlejdneyi lejt 'Sidovfzkoga
lűszta.*

1. *Pít.* Sto je vö ofzloubodo 'Sidove z-Ba-
bilonfzkoga robfztva?

Odg. Czírus, prvi kráo Per'siánfzki; ár
kak je on zvedo, ka szo 'se dávno naprej
nazvejsztili proroczke, ka on bode ofzlobo-
diteo 'Sidovfzkoga lűszta, odpűszto je je
z-robfsztva nazáj vu domovíno, i dáo je
szloboscfino 'Sidovfszti Jerusálemszko Czer-
kev gori zozídati. Ober toga je pa vsze
porobleno Czerkevno poszoudo nazáj povr-
no; i tak sze je po sztvárjanyi szvejta vu
3469tom leti, 40. jezér 'Sidovfsztva pod Zo-
robabelovim ravnanyem vu szvojo domoví-
no nazáj povrnolo.

2. *Pít.* Kákfi je bio potomtoga 'Sidovfzki
sztális?

Odg. Cfi gli szo vnouge protivníke meli,
kí szo nej nyim vouchfili, ka bi to Czer-
kev gori zozídali, dönok szo jo vu vrejm-
ni Dárius Hiftaspeffa Per'siánfzkoga Krála,
po sztvárjanyi szvejta vu 3488tom leti szre-
csnò dogotovili. Ali po szmrti velikoga
Sándora szo pá vnouge nevoule, pregánya-
nya trpeli 'Sidovje od Egyptomfzki, i Si-
riánfzki Králov.

3. *Pít.* Kakda je mantrao Antiokus po
iméni Epifánes 'Sidove, kí je od 3829a le-
ta Kralűvao?

Odg.

Odg. Jeru'sálem je on porobo; i vísse dvej sztou jezér 'Sidovov je dáó szpomoriti; vnogo ji je pa zoudao kak 'fivíno. Pouleg toga je nyim prepovedao dr'sati Moj'sessovo právdó; i Jupitera bolvana, je posztavo vu Jeru'sálemszko Czerkev, naj bi ga molili; zapovedao je telikájse 'Sidovom braszko meszou jeszti.

4. *Pít.* Kakda szo sze ponásali 'Sidovje vu onom sztrasnom pregányanyi?

Odg. Níki szo med nyimi lejpo példo osztavili sztálnoga obdr'sávanya szvoje právde. 1. Sztári Eleázár je ráj steo mrejtí, kak prouti právdi braszko meszou jeszti. 2. Níka 'senszka po iméni Makabea je szedem szinouv mejla, kí szo za volo sztare právde vszáke féle sztrasne moke vö pretrpeli; geto je nazouci bíla i nyihova Mati, stera je nyé bátrivala; naszlejdnye je pa i ona 'snyimi vrét szmrt pretrpejla. 3. Matatiás Makabeus je pét dvajszeti jezér 'Sidovszki vitézov vküp szpravo, i prouti nepriátelom je vö sztano. Za tejm Júdas Makabeus; potomtoga pa Jónatás; i Símón, szo vecskrát szrecsnò pobili szvoje protivníke. Vu 3941om leti je pa Pompejus Jeru'sálem pozájao, i pod dácsó je vrgao 'Sidovsztvo. Naszlejdnye, gda sze je písalo po zacsétki szvejta 3964to leto, Rimszki Tanács je Heródeffa za 'Sidovszkoga Krála posztavo. Znána szo nyegova vnouga lüdomorszta.

TRÉSZETI, I SÉSZTI TÁO.

*Od obílnejšega šzpoznanya Szvéte Histórie
šztároga Testamentoma.*

1. *Pít.* Odked šze má vzéti obílnejše šzpoznanye Szvéte Histórie?

Odg. Z - Kníg šztároga Testamentoma.

2. *Pít.* Kama czílajo Knige šztároga Testamentoma?

Odg. Zvün drůgi lejpi návukov czílajo na nazviscsávanye príšefšznoga Meššíašša, Jezussa Krišztušša, naššega Zvelicšitela. Vřzi Proroczke (tak velí Sz. Peter vu Knigaj Apostolřzkoga Čšinejnya vu 3. táli, i vu 24. verřuřšš) vřzi Proroczke od Sámuela máo, i kí řzo potomtoga gúcsali, ete dní řzo nazviscsávali, tou je, gúcsali řzo od Kriřztuřřovoga narodjenýá, i včřenyá, od nyego-ve řzmrti, i gori řztanejnya. Záto právi Sz. Ágořton Doktor, i Púřpek vu Knigaj, řtere je prouti Fauřřtuřřš pířzao; ka řzo vřřa ona, řtera řzo vu Proroczki Knigaj, ali od Kriřztuřřa právlena, ali za volo Kriřztuřřa. Eřře vecř řřvedořřš Sz. Ágořton vu oni iřřti prouti Fauřřtuřřš pířřani Knigaj; ka je nájmre veřř 'Sidovřřzki Orřřág nej bio drůgo, nego prorokůvanye od Nařřšega Gořřřpodna Jezussa Kriřztuřřa.

SZVÉTE HISTÓRIE SZTÁROGA TESTAMENTOMA KONECZ.

DRŮ-

DRÜGI RÁZLOCSEK.

Od Szvéte Histórie Nouvoga Testamentoma.

P R V I T Á O.

*Od oni dugovány, štera szo sze pred Kri-
szussovím rojštvtom godíla.*

1. *Pít.* Koga je odébrao Szin Bo'si za
szvojega nazvejštitela?

Odg. Za sztárimi Prorokmi je odébrao
Gábríel Arkangyela, i Sz. Ivana Křstítela.

2. *Pít.* Gde, i kakda je nazvišcsávao Go-
fzpodna Křstíťla Gábríel Arkangyeo?

Odg. Pořzlao je Boug Gábríel Árkangye-
la vu Galileánszki váras po iméni Názareth
k-Diviczi Maríi, štera je bíla zarocsena Jó-
'sefi, kí je bio z-hí'se Dávidove. Notri pa
k-nyej idouchi Ángyeo Gofzpodna, etak jo
je pozdrávlao: Zdrava bojdi, milofcse puna,
Gofzpon je sz-tebom; blagofzlovléna řzi tí
med řsenámi. Gda je tou csűla María, ino
sze je přsztrařřila, pravo je nyej Ángyeo:
Ne boj řze María; ár řzi milofcso najřla
pri Bougi, ovo poprijés vu utrobi, porodís
řziná, i řzála bos imé nyegovo Jezus. Té
bode veliki, i řzin toga Vřřesnyega řze bo-
de řváo; i dá nyemi Gofzpodin Boug řzto-

lecz Dávida Ocsé nyegovoga, i Kralūvao bode vu Jákobovoj hi'si na veke, i nyegovomi Králesztvi ne bode konec. María je pa právila Ángyeli: kakda bode tou; geto mo'sá ne poznam? odgouvoro je Ángyeo: Dűjh Szvéti na té príde, i jákoszt toga Vífesnyega tebé obšzénca; záto i to Szvéto, štero sze sz-tébe porodí, zvalou de sze Zzin Bo'si. I ovo O'sébet tvoja rodbina! i ona je poprijéla sziná vu szvojoj sztarosztí, i ete je sészti mejšzec one, štera sze zové nerodna; ár ne bode nemogoucsa pri Bougi ni edna rejcs. Právila je pa María: ovo szlü's-benicza Goszpodnova; naj m'i bode pouleg rejcsi tvoje. I taki je ta Rejcs vu utrobi Divicze Maríe sz-Tejлом posztánola.

3. *Pít.* Ka mámo vu Sz. Píszmi od narodjenjá Sz. Ivana Krfztitela, kí je na tou odebráni, i poszlani, naj bi Krisztuffa nazvíscsávao?

Odg. 1. Vu vrejmeni Heródeffa Krála Judee, sze je szkázao Zakariássi Popi Gábriel Árkangyeo, i obecsao je nyemi, ka sztára, i nerodna nyegova 'fena O'sébet táksega sziná, po iméni Ivana porodí, nad šteroga rojšztvom sze vnougi bodo radūvali; kí bode veliki pred Goszpodnom, i Szvétim Dűjhom sze napuni ešcse vu utrobi materé szvoje; kí vnouge povrné, i naprej 'de fou pred Goszpodnom vu Dűjhi, i Eliášsovoj moucsi. Geto je pa Zakariás tou nej vörvao zanejmo je. 2. Gda je Divicza María po
 An-

Ángyelfzkom pozdrávlanyi pohodila Szvéto O'sébetó, za fzkocfílo je to dejte vu nyé ntrobi, i napunyena Sz. Dűjhom O'sébet gori je fzkrícsala : blagofzlovlena fzi tí med 'fenámi, i blagofzlovleni je fzád tvoje utrobe. Szpunilo fze je pa vrejmen, ka bi rodíla, i porodíla je O'sébet Ivana v-szejm fzhoufzidom, i rodbini na veliko radofzt; Odvézao fze je nyegovoga ocsé jezik, i taki je prokűvao. Ivan je pa gori rászao, pokrejpo fze je vu Dűjhi, i bio je vu pűftínaj do dnévov fzvojega vö fzkázanya vu Izraéli.

D R Ü G I T Á O.

Od narodjenjá Gofzpodna Krifztuffa.

1. *Pít.* Gde, i vu kakfoj príliki fze je naroudo Gofzpon Krifztus?

Odg. Naroudo fze je v-Betlehemi. Vu onom vrejmeni je zapovedao Augűstus Czařzar, naj bi vřzáki, pod nyegovov obláfztjov, bodoucfi cslovik fou vu tífzti váras, z-řteroga fzo nyegovi řztariske zísli, ka bi tám fzvoje imé vadlűvao, i gori dáo zapířzati; naj bi fze vö zvedilo, z-řteroga pokolejnja je vřzáki zísao, i ka láda. Gda bi tak vřzáki řetűvao vu fzvoj váras; gori je fou i Jó'sef od Galilee z-Názaretha vu Judeo v-Dávidov váras, po imeni Betlehem; ár je bio z-hí'se, i pokolejnja Dávidovoga, ka bi fze dáo zapířřzati z-Maríov řzebi zaroćenov řenouv, řtera je bíla nořzecsa.

2. *Pít.* Vu káksem mešzti ſze je naroudo Kriſztus?

Odg. Izkala je ſztán Divicza María v-Betlehemí; ali nej ga je mogla nájditi za volo vküp ſzprávleſne vno'ſine; i záto ſze je vu edno prouſzto ſialo mogla potégnoti z-Szvétim Jó'sefom. Tam ſze je naroudo Goſzpon Jezus. María Mati ga je v-plenicze povíla, i v-jaſzli ga je polo'ſila; ár ſzo nej meli mešzta vu oſtaríi. Tou narodjenýe ſze je pripetilo, gda ſze je píſzalo po zacsétki ſzvejta 4000 Lejt, kak na vékſe zdaj moudri racsúnajo, i dr'síjo. Te je 'ſe ſztáo Rimſzki váras ſzedem ſztou, ſirideſzét, i oſzem lejt,

3. *Pít.* Ka ſze ſz-toga vcsímo?

Odg. Divicze Maríe divojſztvo, nyéna pokornofzt, G. Kriſztuſſa poníznoſzt, k-nám ſzkázana nyegova lübav, i drüge k-tejm ſzpodobne példa, náſz morejo na tou pobūditi; naj cſiſztoucso, pokornofzt, poníznoſzt, i drüge jákoſzti lübimo, i naſzledūjemo.

T R É T Y I T Á O.

Od Ángyelov, i Paſztérov, kí ſzo G. Kriſztuſſi dvorili.

1. *Pít.* Sto ſzo bilí dvorjeníczke G. Kriſztuſſa taki, kak ſze je naroudo?

Odg. Zvün Divicze Maríe, i ſzvétoĝa Jó'sefa, bilí ſzo Ángyelje, i po Ángyelſzkom

kom opomínanyi Pasztérje; ár je Ángyelom zápovejdano, naj bi ga takí molili.

4. *Pít.* Kakda szo dvorili Angyelje, i Pasztérje G. Krisztussi?

Odg. Gda bi Pasztérje vörušztüvajoucsi szvojo csrejdo sztrá'fili v-nocsi na pouli nej dalecs od Betlehema, k-nyim je prisztoupo Ángyeo Gofzpodna, i velika szvetlošzt je posztánola na onom meszti, i jáko szo sze zbojali ti posztérje; ali bátrivao je nyé Ángyeo Bo'si govorécsi: ne bojte sze; ár ovo nazvisczávom vám viliko radošzt, štera bode vszemi lüštvi; ár sze je naroudo vám dnesz Zvelicšteo; kí je Gofzpon Krisztus vu Dávidovom várašši; i tou je vám znaménye; nájdete edno dejte v-plenicze povíto, v-jaszli polo'seno. Na nagli je pá z-Ángyelom posztánolo vno'fino vojszke nebeszke, hválécse Bogá, i govorécse: díka Bougi na viszíni, i mér na zemli lidém, kí szo dobre voule. Tû sze vcsímo od Augyelov nad Krisztusšovim narodnejnyem sze veszeliti, štero je zrok nasse radošzti; i za volo onoga Bogá hváliti. Ti pasztérje pa taki gye-drnò idoucsi, najsli szo Marío z-Jó'sefom, i to dejte polo'seno vu jaszlaj. Oh kak je lejpo dugoványe gyedrnò idti k-Bo'soj szlűs-bi! Teda je vö gláfz zísao od toga Diteta; ár Sz. Píszmo szvedocsi; da szo sze vszi, kí szo csűli, csűdivali nad onimi, štera szo nyim povejdana od pasztérov. Oni szo sze pa nazáj povrnoli dicsécsi, i hválécsi Bogá.

S T R T I T Á O.

Od 'Krisztuffovoga vö szkázanya.

1. *Pít.* Komi je vö szkázano narodjený Gofzpodna Krisztuffa?

Odg. 1. Pafztérom, kak szmo 'se vidili.
2. Trejm moudrim, kí szo od szuncsenoga szhoda prisli. Bálaám je 'se dávno proro-kūvao, kak srte Moj'sellove knige szvedo-clijo; ka z-Jákoba edna zvezda zíde. Tá zvezda, tou je: szám Krisztus, i telíkájse ona zvezda, štera sze je vu vrejmeni nyegovoga narodjenýá na nébí szkázala, z-nou-tra je opomenoula te moudre, ka sze je mogao naroditi toga szvejta Zvelicšiteo. Napoutili szo sze tak oni vu Izraělszko zemlo, i ta szvetla zvezda je nyé vodila. Gda bi pa z-szvétoga Píszma razmeli, ka sze Krisztus v-Betlehemi má naroditi, z-Jeru'sále-ma szo sze tá napoutili, i ta zvezda je nyé pripelala k-sztáni Gofzpodna Jezuffa. Oni pa notri idouchi klecsécs szo ga molili, i oudprli szo szvoje kinese, i darūvali szo nyemi zláto, kadilo, i mirho. I opoumenyeni vu szneh, naj sze ne vrnéjo nazáj k-Heródeffi, po drūgoj pouti szo nazáj sli vu szvoja dr'sánya. Jezus je pa v-Egyiptom odnešeni pred Heródeffom; ár geto sze je bojaó Heródes za szvoj Králeszki sztolec, zapovedao je vřzo moskoga szpola deczo v-Betlehemi, i vu vřzej nyegovi krajínaj szpomoriti, štera je dve j leti, ali menye szta-

szótára bíla. Ono zofszeljenyé vu Egyiptom sze je zgoudilo po Divicze Maríe szpelávaní.

2. *Pít.* Pred kimi je efcse szpoznani Gofzpon Krifztus vu szvojem detinsztvi?

Odg. Vu vrejmeni poníznoga szpelávaní Divicze Maríe je szpoznani, i vő nazvejszeni v-Jeru'sálemfzkoj Czerkvi po sztárom Simeoni, i po Anni prorokiczi. Simeon je csakao obeszeljé Izraëla, i nazvejszto je nyemi Düjh Szvétí, ka ne merjé, dokecs Krifztuffa nebode vido. I vzéo je to dejte Jezuffa na szvoja nárocsa etak zdihávojoucsi, i govorecsi: zdaj odpűscsávas tvojega szlugo Gofzpodne pouleg rejcsi tvoje vu méri; ár szo vidile moje ocsí tvojega Zvelicítela; sieroga fzi pripravo pred líczom vszega lűsztva, szvetlofzt na preszvejszenyé poganom, i na díko tvojemi lűsztvi Izraëli. Tam je bíla telikájse Anna Prorokicza, siera je hválila Gofzpodna, i gűcsala je od Krifztuffa vszejm, kí szo csakali odkűplenyé Izraëla.

3. *Pít.* Ka sze sz-toga vcsímo?

Odg. Med drűgim návukom vídimo fzkrovno Bo'se ravnanye, kak on po csáfzi cslovecse szrczé na tou priprávi, da gori vzeme Krifztuffovo Právdo. Vídimo, kak ponízno naklányanye sze dosztája Gofzpodna Krifztuffa, i kákxa je szvetlofzt tomi szvejti Krifztus.

P É T I T Á O .

Nadale od Kriztuffovoga vö fzkázanya.

1. *Pít.* Kakda fze je dvanájszet lejt fztar bodoucsi Krizztus vö vjávo v-Jeru'sálem-fzkoy Czérkvi?

Odg. Gori je On fou v-Jeru'sálem fsvojov Máterjov, i Sz. Jó'sefom na Vüzen-fzki fsvétek. Gda bi fze pa nyidva domou napoutila, brez toga, ka bi nyima nazvejszto, i povedao, ofztano je Jezus v-Jeru'sálemi; i po trej dnévi najsla fza ga vu Czérkvi fzedécsega med Doctórmí, poszlűfajoucsega nyé, i fzipitávajoucsega nyé. Csűdivali fzo fze pa vfzi, kí fzo ga poszlűfali, nad nyegovim rázumom, i odgovárjanyem. Potomtoga je doli fou v-Názaret z-Máríov, i Sz. Jó'sefom Krizztus, i bio je podlo'sen nyima nám na példo, i fz-poszebnim 'fivlejnem je fzipunyávao volo Ocsé fsvojega Nebelzkoga.

2. *Pít.* Gda je Zácsalo 'Sidovfztvo bole fzipoznávatí Gofzpodna Kriztuffa?

Odg. Vu tréfzetom leti nyegove fztarofzti po prejdganyi fsvétoga Ivana.

S É S Z T I T Á O .

Od Kriztuffovoga nazviscávanya po Szvétom Ivan.

1. *Pít.* Sto je bio Szvétí Ivani?

Odg. On ifzti je bio Szvétí Ivan, z-fieroga

roga narodjenyá fzmó szo fzpomínali 'se vu prvom táli nouvoga Testamentoma. Ivan je na fzedocsánfstvo poszlani od Bouga; naj bi fzedocso od fzetlofsti, po fteroj je te fzejt fztvorjeni, od drüge nájmre Persóne Szvétoga Trojfstva, ednoga Bogá. Té Ivan je meo odeteo z-kaminfszkoga kofzminya, i remeni pojász okouli fzvoji ledevjouv; nye-gova hrána szo pa bilé sáske, i polfszki méd.

2. *Pít.* Gda, i gde je predgao Ivan?

Odg. V - petnájsetom leti Tiberiussovoga Czararfstva, gda bi poglavár bio Judee Pon-czius Pilátus; gda je Arkelaus po fzmrti fzvojega ocsé fztároga Heródeffa polouno Judee dr'sao; gda je Heródes po iméni Antipas, toga prerecsenoga fvtároga Hero-deffa drügi fzin, fzvojega ocsé Králevcfine firti táo ládao (té Heródes je na spot vu bejli gvant oblejkao naslega Gofzpodna) i gda je Filip, toga fztároga Heródeffa mlájfi fzin poglavár bio Trakonitiske krajíne, vu vrejmeni vísesnyi 'Sidovfszki Popév Annáffa, i Kajfáffa, (ár je tou cséftz edno leto eden, drügo leto te drügi nafzo) teda je Boug opoumeno Ivana, i on vö idoucfi vu vfza kre Jordána bodoucsa dr'sánya, predgao je krfzt pokoure na odpüscsanye grejhov, i vcfio je vfzáke féle réda lüfstvo na fzpun-yávanye fzvoje du'snofzti. Vnoga lüdi je k - nyemi prihájalo, i dáli szo fze po nyem vnougi okrfztiti, vadlŭvajoucfi fzvoje grejhe.

3. *Pít.* Kakda je gláfzo Ivan G. Krifztuffa?

Odg.

Odg. Gda bi vsze lüsztvó stímalo, i vu szvoji szrczáj miszlilo, ka je Ivan te obe-csani Messiás, ali Krisztus, vszejm je etak pravo: jász isztina vász krfztsávam z-vodouv; ali kí za menom príde, mocsnejši je od mé-ne, šteroga obüteli szam jász nej vrejden nosziti, niti nyegovi foulinyov reménnya odvézati. On za menom príde; ali pred menom je bio.

4. *Pít.* Ka sze sz-toga vcsímo?

Odg. Vcsímo sze G. Krisztussa bole szpoz-nati, in naša szrczá pouleg nyegovoga Sz. Návuka, i példa vavnati. Szpoumenimo sze telikájse z-Evangyelioma Sz. Jánossa, šte-roga je od G. Krisztussa etak zácsao písati: Vu zacsétki je bíla Rejcs, i Rejcs je bíla pri Bougi, i Boug je bíla ta Rejcs; tá je bíla vu zacsétki pri Bougi. Vsza szo po nyej vcsínyena, i brezi nyé je nikaj nej vcsínyeno, ka je vcsínyeno. I ta Rejcs je Tejlo vcsínyena.

S Z É D M I T Á O.

Esce nadale od Krisztussovoga szpoz-nanya.

1. *Pít.* Kakda je szpoznani G. Krisztus pri Jordánszkoj vodi?

Odg. Gda bi Ivan vsze lüsztvó krfztsávao, prissao je Jezus k-Jordáni od Galilee z-Názaret várassa k-Ivani, ka bi sze krfzto od nyega. Ivan sze je pa szprejcsao govo-réči:

récí: meni sze je potrejbno od tébe krfzti-ti, i tí k-meni prihájas? ali Jezus je pravo nyemi: niháj zdaj; ár sze tak náj dosztája szpuniti vfzo praviczó. Teda je na nyega niháo, i okrfztseni je od Ivana vu Jordáni. Gda bi pa vö z-vodé sztoupó Jezus, molo je, i ovo oudprla szo sze nyemi Nebész, i vido je Ivan Dühha szvétoga doli idoucse-ga v-telovnom obrázi, liki golouba na G. Krfzstussa, i osztano je na nyem. I vcsinyeni je glász z-Nebész govorécí: tí fzi moj lübléni Szin, v-tebi sze je meni dopadnoló.

2. *Pít.* Kakda je vö glászo Ivan G. Krfzstussa, gda je 'se poszt szkoncsao, i szküsávca obládao vu püsztíni?

Odg. 'Sidovje szo z-Jeru'sálema poszlali Pope, i Levite k-Ivani; naj bi ga pítali: cí je on Krfztus, ali nej? i vadlúvao je, ka je on nej Krfztus, i pravo je nyim nadale etak: na szrejdi je med vami sztáo, sferoga ví neznate; on je, kí za menom príde, ali pred menom je bio; i jász szam nej vrejden nyegove obüteli reménja odvézati. Tá szo v-Betánii vcsinyena, gde je Ivan krfztsávao.

3. *Pít.* Ka sze je potomtoga zgoudilo?

Odg. Na drügi dén je vido Ivan Jezussa k-szebi idoucsega, i pravo je: ovo Ágnyecz Bo'si, kí odjímle toga szvejta grejhe. Té je, od sferoga szam jász pravo: za menom príde eden mou's, kí je pred menom bio, i té

i té je fzin Bo'si. Pobūdimo eti znouvics nassa szrczá na popolnejse szpoznanye, na lûbav, i na naszledûvanye nassęga Gofzpod-na Jezussa Krisztussa.

O U S Z M I T Á O.

Kakda je szpoznani G. Krisztus od szvoji Vucseníkov, i od nyęgovoga prvoga csüdnoga csinejnya.

1. *Pít.* Jeli je kaj hafznolo, ka je G. Krisztus vö nazvejczeni?

Odg. Doszta je hafznolo; ár fztá dvá Ivanova vucseníka Krisztussa naszledûvala: András, i nyęgov mlájfi brat Símon, fteroga je G. Krisztus za Petra imenûvao. Gda fze je pa v-Galileo napouto Jezus, najsao je Filippa, i pravo je nyemi: naszledûj mené, i naszledûvao ga je. Té Filip je pouzvao potomtogá Natániela k-Gofzpodni Zvelicíteli. Níki Natániela za Bertalana dr'síjo.

2. *Pít.* Ka je za csüda náj prvo vcsíno Jezus?

Odg. Na trétyi dén od Filippovoga pozványa je Gofzpon Krisztus nej dalecs od Názureta vu káno po iméni mészto na szvád-bo pozváni z-szvojimi Vucseníkmi. Tam je bíla telikájse Divicza María, nyęgova Sz. Mati, gde je vodou na náj bougse víno obrno, i tak je vö szkázao Jezus szvojo díko, i vörvali szo vu nyem nyęgovi Vucse-

csenícze. Vrejdno je naj fze tü, i efce nadale fze-popolnov vörov csüdijemo ober vřzemogoucse obláfzti nafęga Gofzpodna Zvelicřtela.

DE V É T I T Á O.

Od prejdęanya Gofzpodna Jezuffa v-prvom leti.

1. *Přt.* Sz-kákřim hafzkom je predgao Křifztus?

Odg. Gda bi predgao Křifztus Evangye-liom Bo'sega Králeřtva, vö je gláfz razí-fao od nyega po vřzem 'Sidovřzkom dr'sá-nyi; vřřio je on vu nyihovi 'Sinagógaj, i vřzi fzo ga gori zvisávali.

2. *Přt.* Ka je vřřino Jezus v-prvom Leti řzvojeaga prejdęanya?

Odg. Gori je řou v-Jeru'sálem na vř-zenřzki řzvéték, i vö je z-Czérkvi zgono vřze one, ki fzo tam odávali, i küpüvali; Nikodemuffa je návřřo, kákřo moucs má řz. Křřzt, i kak je vřřákomi potrejbén. Př Jordánřzkoj vodi fzo nyegoví Vucsenícze vnouge okřřřtíli 's-nyegovím poveleřnyem; i řzamaritánřzko řřenřzko je povřno.

DES Z É T I T Á O.

Od prejdęanya Gofzpodna Křifztuffa v-drřgom leti.

1. *Přt.* Ka je řřnio Křifztus v-tom leti?

G

Odg.

Odg. 1. Vcšio je lüfztvo, i szvoj návuk je z-csüdnim cšinejnyem potrdjávo. Níko-ga Kralícsa sziná je ouzdalecs bodoucš zvrá-cso. 2. Petra, i Andrása je obdrüгим k-sze-bi pouzvao, i vcšino je nyidva lüdi ríbicsa. 3. Vragé je zganyao; i tak je vcšio, ka szo sze vřzi csüdivali, i szpitávali: što je té? i ka jè tou za nauvoga vcšenyá? ár z-oblá-sztjom zapovidáva eřcse i tim necsísztim Düjhom, i pokorni szo nyemi, i vö more-jo idti? i taki je dale vö razísao glářz od nyega. Obhodo je pa Krířztus vřzo Galileo, i vcšio je vu 'Sidovřzki řzpráviscsaj predga-joucš Evangyeliom, i vřze roune, i beté-'sne je zvráco med lüfztvom. Vö je zí-fao telikájse nyegov glářz po vřzoi Síríi; i vřzi rouni szo k-nyemi prihájali; Jezus je pa nyé zvráco. Záto ga je nafřledüvalo vnogo lüfztva z-Galilee, z-Dekapolířsa, z-Je-ru'sálema, z-Judee, i z-Krajine prejk Jor-dána bodoucse.

2. *Pít.* Ka je eřcse vcšino Jezus vu onom leti?

Odg. Sztoupo je vu ládjo z-szvojimi Vu-cseníkmi; i gda bi on řzpáo, tak sze je zburkala jezera po iméni Genezaret, da sze je ládja od válov malo ka 'ře nej zakrívala; řřřztoupivř pa Vucsenícške gori szo ga zbüdili govoréřci: Gořzpodne, zdr'si nářz; ár ovak prejdemo; i velí nyim Jezus: ka sze bojíte mále vöre? teda gori řřtánovř za-povedao je vötrom, i mourji, i vcřinyeno je

je veliko ftifanye. Lűsztvo sze je pa csűdi-
valo govorćse; ka je tou za ednoga, ka je
nyemi vűtrouvje, i mourje pokorno?

EDENÁJSZETI TÁO.

Nadale od Krisztuffovoga prejdganya.

1. *Pít.* Ka szo vcsínili Gerazenuske z-Je-
zuffom?

Odg. Bole szo oni lűbili szvoje szvinyć,
liki Krisztuffa, i nyegova dobra cűnejnya;
ka je nyć vrćso; ár gda bi pri nyűh bodou-
cű dvć grejsnika od necűsfzti dűjhovv ofzlou-
bodo; i gda bi ti vrazjć nyihovo csrejdo
szviny obfzeli, i vu mourje gnali, gde szo
i szpoginole; vfze lűsztvo sze je molilo Je-
zuffi, naj odűde 's-nyihovih krajűn. Tak
cűnű grejsnik z-Krisztuffom! i ofztavo je
lűblćni Zvelicűteo to nezahvćlno lűsztvo.

2. *Pít.* Ka je vcsűno Krisztus 'slakom
vdćrjenim cslovekom?

Odg. Grejhe je nyemi odpűszto, i z-be-
tega je nyega zvrćso, govorćci: fztani
gori, vzemi tvojo posztelo, i idi vu hi'fo
tvojo; i taki je on gori fztano, i odűsao je
vu hi'fo szvojo. Pűfzmo-znćnczi szo pa hű-
dou miszlili od Krisztuffa, ka je grejhe od-
pűscsćvao; vidćvű pa Jezus nyihova mislej-
nya, pokćrao je nyć, i pokćzao je nyim,
ka sze tou veliko dugovćnye nyegove ob-
lćsfzti dofztćja. Navcűmo sze sz-tć pćlde, ka
je grejhe odpűscsćvati, betć'sne vrćfűti,

cslovecsa mislejnya viditi, i znati, Krisztus-fova oblászt.

3. *Pít.* Kakda je pouzvaó Krisztus k-szebi Mátaja?

Odg. Vido je Krisztus na máuti szedécse-ga csloveka, po iméni Mátaja, i pravo je nyemi: naszledüj mené. I taki gori sztánovfi Mátaj, naszledüvao je Gofzpodna; ár je 'se csüo vnouga nyegova csüda, sfera szo ga i genola na naszledüvanye Gofzpodna Zvelicítela. Pripetilo sze je pa, gda bi Mátaj na máo vzéo Jezusfa, pridoucfi telikájse vnougi Publikánuske, i grejsniczke, doli szo fzi 'snyim szeli, 's-nyegovimi vucseníkmí; sfero vidévfi Farizeuske, mrmrali szo govorécfi Krisztusfovím vucseníkom: zakaj jej vals Mester z - Publikánusmi, i z-grejsnikmi? Jezus je pa odgouvoro nyim: ne potrebüjó ti zdravi vrácsa, nego ti beté'sni. Teda szo prisli vucseníczke Ivana krsztitela Gofzpodni Krisztusfi, i na oucfi szo nyemi metali; ka sze oni, i Farizeuske doszta posztijo, nyegovi vucseníczke sze pa ne posztijo. I odgouvoro je nyim Jezus: príde vrejmen, gda bodo sze i oni posztili.

DVANÁJSZETI TÁO.

Efcse nadale od toga drügoga leta.

1. *Pít.* Kákse csüdna dela je efcse cfinio Krisztus v-tom leti?

Odg.

Odg. 1. Níka 'šenfzka, štera je dvanáj-
fzet lejt vu krvávom otouki bíla, kak šze
je doteknola krajíne Krířztuffovoga gvanta,
csúla je ete recsí 's-nyegovi Szvéti vűřzt:
vűpaj šze csí moja! tvoja vőra je tebé zvrá-
cřila. I ozdrávila je vu onoj vőri. 2. Jaj-
ruřřovo csér je od mrtvi gori zbűdo.

2. *Pít.* Kakda je zėbrao Krířztus z-vucse-
níkov Apořtole?

Odg. Gda bi Krířztus czejlo noucs molo
na brejgi, z-vucseníkov řzvoji je dvanájřzet
odėbrao, i na Apořtolřřtvo je nyé podigno.
Prvi je Peter. II. Šze zové András. III.
Jakab. IV. János. V. Filip. VI. Bertal-
lan. VII. Mátař. VIII. Tomás. IX. Ja-
kab, řzin Alfeuffov. X. Judás po imėni
Taddeus. XI. Símón. XII. Judás Iskarió-
tes, kí je bio odajnik Nařřega Gořřpodna.
Na té je nihao, i zavűpao Jezus, naj bi te
řzvejt na křřřtsánřřzko vőro povrnoli; i taki
je vő nyé pořřzlao z-níkimi vucseníkmi vrėt
rejcs Bo'so glářřit.

3. *Pít.* Kak je medtejřmtoga obhodo řřvé-
ti Ivan křřřřtiteo?

Odg. Pořřřřtoupo řze je Sz. Ivan 'ře pred
ednim letom káratí Heródeřřa po imėni An-
tipářa, za volo toga, ka řzi je ou Heródi-
ářojczo, brata řřvojega Filipa lařřřivno 'ře-
no, za tivářřřřczo řřzmeo vzėti. Záto je
zvėzani Ivan, i vu temniczo je vr'řeni, i
v-onom leti je vzėta nyemi gláva. Ar gda
bi na dén řřvojega narodjenýa veliko go-

scsenyé nafztavo Heródes, geto je csí Heródiásójcze fznájsnò plészala, sz-príszegom je obecsao Heródes nyej dati, kajkoli bode profzila. Ona je pa pouleg tanácsa szvoje materé Heródiásójcze profzila glávo toga szvétoga csloveka Ivana, i dobíla jo je; ár je vu temniczi vzéta nyemi gláva, i gori je prinešena vu szkledi. Ovo! plészanya, i mrfzke lübéznofzti konecz.

TRINÁJSZETI TÁO.

Od Kríztuffovoga v-trétyem leti prejdganya, i od nyegovi csüdni dejl.

1. *Pít.* Ka je cšinio Kríztus v-tom trétyem Leti?

Odg. 1. Gda je csüo Heródes Kríztuffova csüdna cšinejnya, tak je stímao, ka je Sz. Ivan gori sztano. 2. Kríztus je vu püfztíni pét jezero lüdi sz-petimi kolácsmi gecsménoga krüha, i z-dvöma riboma tak csüdno nahráno, ka szo vucseníczke z-drtinyom dvanájszet kosárov napunili. 3. Lüsztvo je stelo Kríztuffa za Krála posztaviti; ali ogno sze je on té csészti, i odíšao je na brejg molit. 4. Obečsao je, ka Olártfzko szvesztvo nafztávi. 5. Kananinfzke 'fenszke ponízno molbo je poszljühno; za volo mocsnoga vüpanya, i velike vöre jo je pohválo, i nyéno csér je zvrácso.

2. *Pít.* Ka szlíši ešcse k-tomi trétyemi leti?

Odg.

Odg. 1. Petrovo vadlůvanye od Krizstus-
fovoga Bo'sánstva. 2. Peter je odebráni, i
posztávleni za glávo Sz. Matere Czérkvi. 3.
V-tom leti sze je Krizstus preobrazo. 4.
Nepresztanoma je vcsio, i milosztivnoszti
dela je csinio Goszpon Krizstus.

STIRINÁJSZETI TÁO.

*Od prejdganya Goszpodna Krizstussa vu
srtom, i v-szlejdnyem leti.*

1. *Pít.* Stera Krizstussova dela sze racsú-
najo na tou leto?

Odg. 1. Goszpon Krizstus je Lázara, kí
je 'se srtoga dnéva pokopani mrtvecz bio,
od mrtvi gori obüdo. 2. Níkoga szlejpora
je zvrácsó. 3. Zakeussa je povrno. 4. Ma-
ría Magdalejna je drágo mászt vlejála na glá-
vo Goszpodna Krizstussa.

2. *Pít.* Ka je naprej vö nazvejszto Kri-
sztus vu vrejmeni szvojega prejdganya?

Odg. Vö je nazvejszto szvoje lasztivne
moke; szvojo szmrt na krí'snom drejvi, i
szvoje gori sztánejnye. 2. Opüscsenyé Je-
ru'sálema. 3. Rasérjávanye po vřzem szvej-
ti szvoje Matere Czérkvi, i nyé sztálnoszt.
Tim dobrim nebeszko blá'sensztvo; hűdo-
delnikom pa vekivecsne moke, i drűga
k-tejm szpodobna je nazviscsávao. Naszlejd-
nye je pa obecsao; ka edno Mater Czérkev
nasztávi, štera to témno vcsenyé sztároga
Testamentoma na szvetlejši návuk obrné.

3. *Plt.* Ka je včšio Krizštus?

Odg. Včšio je šzvoje Vucseníke na vö-ro, vüpanye, lübéznoszt; na poníznoszt, praviczó, pokornoszt; na mertücslivoszt, csednouoszt, i mérovnoszt. Včšio je nyé, kak bi mogli obládati telovná hüda pobü-dejnja, i vnouge drüge dühovne jákoszti je pred nyé posztavo. Vu vřzem je pa on řzám bio nyim na lejpo példo. Pokázao je pout vu Nebésza.

4. *Pít.* Jeli je meo Gofzpon Krizštus protivníke med 'Sidovřzkim lüřztvom?

Odg. Teliko ji je meo, ka je od nyih na řzmrt dáni. Vřze moke je pa, i brítko řzmrt dobro-volnò pretrpo za volo nařřega zvelicřanya; i vřza je řzpuno, kajkoli řzo od nyega, kakti nařřega Vucřitela, Právde-dávca, i Zvelicřitela Proroczke prorokü-vali,

PETNÁJSZETI TÁO.

Od onřh, řtera řzo řze godřla pred Krizřtuffovimi mokami.

1. *Plt.* Kakda je lüřztvo pořřüvalo Gofzpodna Krizřtuffa v-tom pořřzejdnym vrejmeni?

Odg. Gda bi Gofzpon Krizřtus z-nířterim dnévom pred řzvojimi mokami na řzomári řzedéčř v-Jeru'sálem gezdo, lüřztvo je řzvoj gvant na pout preřřtiralo; níki řzo pa vejje z-drevja řzekali, i na pout metali. Pred
nyim

nyim pa, i za nyim idoucsa, vno'sina je etak krícsala: Ho'sanna színi Dávidovomi; blagofzlovleni, kí ide vu iméni Gofzpodnovom: Ho'sanna na víszíni.

2. *Pít.* Kak je vcsinyeno pred szlejdnyov Vecsérjov?

Odg. Gofzpodna Krisztuffa je nyegov lafztiven vucseník Judás oudao, i obecsao je té neksamurnik Farizeuffom, ka ga za 30. szrebrni pejnez nyim vrouke dá.

3. *Pít.* Ka sze sz-toga vcsímo?

Odg. Med drügimi sze i tou vcsímo; naj sze mrfzke szkoupofzti, kakti sztrasne cse-mérne hüdoubé hábamo.

SESZTNÁJSZETI TÁO.

Od szlejdnye Vecsérje.

1. *Pít.* Ka je vcsíno Krisztus pri szlejdnyoj Vecsérji?

Odg. 1. Pouleg právde je Vüzenfzkoga Ágnyecza jo z-szvojimi Vucseníkmi. 2. Z-velikom poníznofztjom je ouprao nogé szvojim vucseníkom, i tak je pokázao, sz-kákfim priprávlanyem more cslovik pri-fzoupiti k-Oltárfzkomi Szvesztvi.

2. *Pít.* Ka je potomtoga vcsíno Jezus?

Odg. Na znaménye szvoje k-nám nefzkoncsane lübéznofzti je nafztavo Oltárfzko Szvesztvo. Nafzlejdnye, gda je 'fe vnouge féle lejpe návuke dáó szvojim Vucseníkom, vö je fou 's-nyimi na brejg olivecski.

SZEDEMNÁJSZETI TÁO.

Od zacsétka mouk nassęga drágoga Zvelicítela.

1. *Pít.* Kakda szo sze zácfałe te moke?

Odg. Vu ográczı sze je vu tak veliko 'faloszt püszto Goszpon Jezus, ka sze je sz-krvávım znójom potio. Tam molécfı sze je czilou nıszlono na volo szvojega Ocsé nebeszkoga, i po Angyeli je potroustani. Szvoje Vucseníke je pa etak opomínao: ka szpíte? verusztüjte, i molte, naj vu szküsávanye ne szpádnete.

2. *Pít.* Ka sze je za tejm pripetilo?

Odg. Medtejmtoga je pripelao Júdas prouti szvojemi drágomi Vucíteli sereg vitézov vu ográdecz, i k-nyemi prısztoupıvı kúsno ga je. Jezus je pa pravo nyemi: Júdas, szküsüvanyem odás Szina cslovecsega? gda bi pa erkao Jezus tim vitézom, ka je on szám tıszti, koga iscfejo, nızdrť szo pojsli-i szpadnoli na zemlo. Símon Peter je pa odszekao dejszno vühou szlugi vísesnyega Popa; ali zátı je Jezus pokárao Petra, to, ga szlugo vühou je pa zvrácso.

3. *Pít.* Jeli sze je dönok dopüszto Goszpon Krısztus vloviti?

Odg. Dopüszto sze je. Teda ti vitézje, i Popovszki szlugi, kí szo tak nad nyega vdarili, liki nad razbojnika z-oro'sjom, i z-drogmı, prıjali szo Jezusfa, i zvézali szo ga. Naj prvo szo ga pelali k-Annásfı, potom

tom Kajfási vísesnyemi Popi. Szpoznaismo
fz-toga veliko lüfav, i mirovno trplejnye
Nassege Gofzpodna Zvelicfitela.

OSZEMNÁJSZETI TÁO.

Nadale od mouk Krisztuffovi.

1. *Pít.* Ka je trpo Krisztus pri Kajfási?

Odg. Pri Kajfási fzo sze vküp szpravili Popovszki vládniczke, Píszácske, i sztarejsi toga lüfztva, i krívo szvedoufztvo fzo ífzkali prouti Jezussi, ka bi ga mourili; i nej fzo najšli: cfi gli fzo vnougi krívi szvedoczke naprej sztoupili. Jezus je pa múcsao, gda fzo ga tou'fili.

2. *Pít.* Ka je nadale trpo Jezus?

Odg. Na primárjanye vísesnyega Popa je vadlüvao Jezus szvoje Bo'sánfztvo; i taki je vísesnyi Pop rafzprascso szvoj gvant, i Gofzpodna Krisztuffa je imenüvao za bláznika govorécfi: nej nám je potrejbno drügoga szvedoufztva; ovo szamífszte zdaj csüli, ka je blázno; ka fze vám vídi? i oni fzo vfzi krícsali: vrejden je fzmrti. Teda fzo na nyega plüvali, za vüha fzo ga plüfzkali, i z-pefzniczami v-zátanik bili; naj bi nyim proroküvao; fieri ga je vdaro. Peter je pa medtejmtoga trí krát zatájo Jezuffa.

3. *Pít.* Ka fze je na drügi dén zránya zgoudilo?

Odg. Na Veliki Pétek je Gofzpon Krisztus prejk dáni Pilátussi; on ga je pa k-He-
ró-

ródeffi odpofzlao, kí fze je radüvao vidévfi Jezuffa; ár fze je vüpaó, ka 'de kákfe csüdo vido, ftero on vcfíní; ali efcse je niti odgovora na fzvoja vnouga fzpítávanya nej doubó Heródes od naflega Gofzpodna; i záto ga je zavrgao, i na fspot vu bejli gvant oblecsenoga je nazáj pofzlao k-Pilátuffi. Pilátus je dáo zbicsüvati toga pravicsnoga Jezuffa, naj bi fztejm zadovolni bilí nyegovi to'sczy. Szpoznao je pa Pilátus, ka je níkaj nej bio krív Jezus; i záto fzi je oupraó roké na znaménye, ka nefcse tálník biti vu krvi toga pravicsnoga. I dönok je vu Pilátuffovom dvouri nej fzamò bicsüvani Gofzpon Krifztus; nego je i z-trnyóm koronüvani, na fspot je vu bárfon oblecseni, i poplüvani je. Nafzlejdnye fze je na tou prefztraffo Pilátus, ka ne bode Czařzarov priáteo, cfi odpířzti Jeruffa; vadlüvao je nyegovo nekrivicsnofzt, i dönok ga je na krí'sno drejvo ofzoudo. Táksa je oni f zodczov f zoudba, kí fze za f zvojo cséfzt bojíjo, i bole glédajo na Perfóno csloveka, líki na praviczó.

DEVETNÁJSZETI TÁO.

Od fzmrti Gofzpodna Krifztuffa.

1. *Pít.* Kakda je odpofzlani z-Jeru'sálema Gofzpon Krifztus na brejg Kalvariánfzki?

Odg. Gda je 'fe Júdas vu dvojnofzt f zpadno, ino fze je obefzo, na plecse f zó
djáli

djáli te 'smeten krí's nassemi Gofzpodni; ali na pouti fzo níkoga Czireneuskoga Símona prifzilili, ka je te krí's nefzao za Jezusom. Med drügim lüfztvom fzo ga pa jouclics nafzledüvale vnouge pobo'sne 'fenfzke; ftere je lepou opomínao, i med vnougim ofpotávanyem priffao je na Kalvárie, ali temena mefzto; geto fzo ga ráfzpelí med dvöma razbojnikoma. Ober nyegove gláve je pa bio polo'seni ete napíszek: Jezus Nazarenszki, Kráo 'Sidovszki. I bilou je tou píszano 'Sidovszki, Grcski, i Deacski. Pravili fzo pa ti vífesnyi Popi Pilátusfi; ne pífi, kráo 'Sidovszki; nego, ka je on pravo: kráo fzam 'Sidovszki; ali Pilátus je na tou etak odgouvoro: ka fzam píszao, napíszao fzam.

2. *Pít.* Ka fze je nadale godílo z-Jezusom?

Odg. Vitézje fzo fzi med fzebojnyem nyegov zgornyi gvant razdejlili; na notrejsnyega fzo pa fors vrgli. Niki fzo z-glavami kívali, i na krífi vífzécsega Gofzpodna fpoutali; ali eden ti razbojnikov fze je povrno. Gofzpon Krisztus fze je za fzevoje protivníke molo. Szvojoj drágoj Materi je pre?poroucsó Jánassa, i Jánosfi fzevojo Mater. 'Séjajoucfi je z-ješziom napájani; i vadlúvao je fzevoje velike boleznoszti. Gda je pa 'fe vfza fzevuno, ftera fzo Proroczke od nyega proroküvali, erkao je: Ocsa! vu tvoje roké preporácsam mojo düso; i tou erkoucfi, nagno je fzevojo glávo, i fzevúnoszto je düso.

düso. Tou sze je opodné zgoudilo, i szuncze je ober réda natúre tak potemnelo, ka je knicza posztánola po vszoz zemli. Zakrivalo Czerkvi, fteró je to náj szvétejse meszto od drügi loucfilo, i zakrivalo, na dvouje sze je na szrejdi raszprascfilo od zgora notri dotéo. Zemla sze je genola, pecsíme szo sze pokale, i grobi szo sze od pirali.

DVAJSZETI TÁO.

Szpomínanye z - Goszpodna Krisztussa na krí'si viszécsega.

Zglednimo sze sz-popolnov vörov na Goszpodna Jezussa, i premislávajmo szi, što je on, kí je tak velike moke pretrpa. Té je on iszti, po kom je Ábrahádi, Járobi na vszega szvejta národ blagoszlov obecsani; kí je pouleg l'faiásovoga proroküvanya vu vrejmeni od edne Dejve rodjeni; ali nyegovo vekivecsno Rojsztvo je nezgrüntano, on je Emánuel tou je: znami Boug; od stero ga je nej szamò na brejgi, nego telikájse pri Jordáni eta rejcs szlissana z-nebész: ete je moj Szin lübléni, nyega poszljüsayte. Kí je ranyeni szám hotécs za volo nafse grehote, i z-szvoje k-nám lübéznoszti je gori aldüvani. Koga szo Szvesztva, Áldovi, i drügi táli Sztároga Testamentoma povszéd nazviscsávali, i znamenüvali.

DVAJSZETI, I PRVI TÁO.

*Od onih, ſtera ſzo ſze godíla do gori ſzta-
nejnya naſſega Goſzpodna Kríſztuſſa.*

1. *Pít.* Jeli ſze je ſtoj povrno taki po Kríſztuſſovoj ſzmrti?

Odg. Gda je pred Krí'som ſztojécfi ſztoutnik vido vſza ona, ſtera ſzo ſze zgoudila, díco je Bogá govorécfi: zaíſztinò je ete cslovik Szin Bo'ſi bio. Tak rávno i oni, kí ſzo ſz-tim ſztoutnikom bílí varvajoucfi Je-zuſſa, vidévſi, ka ſze je zemla genola, i drüga telikájſe, ſtera ſzo ſze godíla, jáko ſzo ſze zbojali, i pravili ſzo: zaíſztinò je Bo'ſi Szin bio ete. I vſze lüſztvo, ſtero je tám nazoucfi bilou, vidoucſe, ka je vcfi-nyeno, v-prſzi ſze je bilo, i nazáj ſze je povrnolo.

2. *Pít.* Ka je vcfi nyeno z-Jezuſſom po nyegovoj ſzmrti?

Odg. Gda ſzo vidili 'Sidovje, ka je 'ſe mr'o, nej ſzo ſztrli nyegove golejni, kak tima dvöma razbojnikoma; nego eden ti vítézov je z-dárdov ſzmekno vu nyegovo rebro, i taki je vö tekla Krv, i Voda. Vſza eta ſzo pa vcfi nyena, naj bi ſze Píſzmo ſzpunilo.

3. *Pít.* Kákſo lübéznofzt je ſzkázao Ari-mateánſzki Jó'sef k-Goſzpodni Kríſztuſſi po nyegovoj ſzmrti?

Odg. Té Jó'sef je bio pravicsen, plemeniti, i bogat tarácsnik, kí je nej privolo

lo Krisztusfővoj szmrti; ár je i on szám tñ-
di csakao Bo'se Králesztvo. Podsztoupó sze
je on notri idti k-Pilátusfi, i proszo je tej-
lo Jezussa. Pilátus ga je pa pítao, csi bi
'se mr'o; i prízvao je sztoutnika, kí je po-
szvedocso, ka je zaisztinò mr'o; Pilátus sze
je pa csüdivao, i zapovedao je tá dati Jo-
'sefi Gofzpodna Krisztussa tejlo; stero je on
doli vzéo z - krí'sa. Prisztoupó je pa i Ni-
kodemus (kí je 'se prvle v - noci prissao
k - Jezusfi) i prineszao je zmejsanye mirhe,
i Áloësfa okoli sztou fűntov.

4. *Pít.* Kakda, i gde je pokopani Go-
szpon Krisztus?

Odg. Jó'sef je küpo rűsenszko plátno, i
to Szvéto tejlo je závio vu ono csíszto plátno
zácsimbov vrét. Bio je pa v - tiszto mészti
ográdecz, gde szo rászpeli naslega Gofzpo-
dna, i vu ográcii novi grob, v - sterom je
escse nigdár niscse nej le'sao; zátó, da je
dén priplávanya bio k - szoboti, Jó'sef je tej-
lo Jezussa vu tiszti szvoj novi grob polo-
'fo, sleri je z - pecsíne bio vö zolzejkani, i
priválao je eden veliki kamen na dveri to-
ga groba, i odísao je. Gda bi sze pa Po-
povszki Poglavniczke bojali Vucseníkov,
naj toga szvétoga tejla v - noci ne bi vkrad-
noli, z - Pilátusovim dopűscsenyom szo sztrá-
'so ktomi grobi posztavili, i te kamen sze
zapecsatili.

DVAJSZÉTI, I DRÜGI TÁO.

*Od gori sztanejnja nassęga Gofzpodna
Krisztuffa.*

1. *Pít.* Kakda szo obhodile te 'senszke pri grobi?

Odg. Prvi dén po szoboti, šteri je potomtoga za Nedelo imenüvani, prisle szo vgojdno rano z-záčimbov k-tomi grobi, Maríá Magdalejna, Maríá Jakobova Mati, i Szalóme, i zgovárjale szo ſzi med ſzebom: ſto nám odvála kamen od dvér groba? i ovo ſztroufzila ſze je jáko zemla: Angyeo Gofzpodna je pa 'ſe prvle odválao kamen od dvéri toga groba, liki szo te 'senszke tá prisle. Ali te kamen je nej záto odválani, naj bi Gofzpon Krisztus vö z-groba magao prídti; ár je on 'ſe prvle gori ſztano, i grob je teda zaprti oſztao. Varüvácske szo ſze pa preſztraſſili vidévſi Bo'ſęga Angyela; ár je nyegov pogléd bio, liki blíſzk, i razbejſali szo. Gda szo pa te 'senszke tá prisle, vidili szo dvá mladéncza vu leſcsécfem gvan-ti, i ſzaſzile szo ſze. Pravila ſzta pa nyim-tiva Angyela: ne bojte ſze; Jezuffa íſcſe-te toga raſzpétoga, nejga ga eti; ár je go-ri ſztano, liki vam je pravo. Hodte, i po-glednite meſzto, gde je le'ſao Gofzpoud. Idte pa hitro, povejte nyegovim Vucſení-kom, i Petri, ka je gori ſztano; i ovo pred vami ide v-Galileo, tam te ga vidili, likí je povedao vám. Te 'Senszke szo toti vſza

nazvejsztilé Vucseníkom, ali oni szo nyim nej vörvali. Peter pa, i János szta k-grobi bejsfala, vsze szta vidila, ka sze je zgoudilo, i csüdivala szta sze.

2. *Pít.* Ka szo medtemtoga csiníli 'Sido-vje?

Odg. Níki z-oni Varüvácsov, kí szo sze pri grobi zbojali, vu váras idouchi vsza szo nazvejsztíli Popovszkim Poglavnikom, siera szo vcsinyena; oni szo sze pa taki vküp szpravili sz-tíni sztarejsimi lüszta, i tanács dr'séchi doszta pejnez szo dáli tim vitézom, govoréchi: povejte, ka szo nyegovi Vucseníczke v-nochi prisli, ino szo ga vkradnoli, gda szmo mí szpáli. Mí vász pred Pilátusom 'se zagovorímo. Oni szo pa te pejnez gori vzéli, i tak szo vcsínili, kak szo navcseni bilí, i vö je po nyih razísao té la-slívi glász.

DVAJSZETI, I TRÉTYI TÁO.

Od Kríszťuffovoga szkasüvanya po nyegovom gori sztanejnýi.

1. *Pít.* Kelikokrát sze je szkázao Goszpon Kríszťus te prvi dén po szvojem gori sztanejnýi?

Odg. Pétkrát. 1. Tim szvétim 'Senám pri grobi. 2. Páli nyim na pouti; gda szo sze od gröba nazáj povrnole. 3. Petri. 4. Vu Emaus kasteo idouchima dvöma Vucseníkoma. 5. Drüгим szvojim Vucseníkom v-Je-

v-Jeru'sálemi, gda je Tomás nej bio nazouchi.

2. *Pít.* Gde sze je nadale szkázao Gofzpon Krisztus po szvojem gori sztanejnyi?

Odg. Pá sze je szkázao v-Jeru'sálemi, gda je 'se i Tomás bio nazouchi. Zatejm pri Tiberiássovom mourji, gda szo Vucseníczke ribe lovíli. Potomtoga na Galileán-szkom brejgi. Ali esce zvün toga sze je vecs krát szkázao szvojim Vucseníkom; nyim nájmre na troust, na potrdjenyé nasse vöre, i na sztálni návuk Sz. Metere Czerkvi. Szkázao sze je poszebi Jakab Apostoli, i ed-nouk kcsafzi vísse pét sztou vküp szprávlenim szvojim vörnim. Korint. 1. Lísztí, 15. táli.

DVAJSZETI, I STRTI TÁO.

Od v-Nébo zasztoplenýá Gofzpodna Krisztuffa.

1. *Pít.* Kakda sze je ravnao Gofzpon Krisztus vu Nebéfza?

Odg. 1. Gda bi 'se firideszéli dén nasztano po Krisztuffovom gori sztanejnyi, ino bi sze pribli'sávalo ono vrejmen, siero je od veka bilou odlocfeno na vö razsérjávanye Sz. Matere Czerkvi po vszoz zemli; szkázao sze je Jezus v-Jeru'sálemi vküp szprávlenim szvojim Vucseníkom. 2. Zapovedao je nyim 'se prvle; naj bi vö sli po vszem szvejti predgat, i krisztsávat; ali vnou-

ge szvoje dári je na Ríszafzki dén odlou-
cfo, i obecšao nyim dati; nyihovo pamet
je dönok taki přefzvejto, naj bi Přfzma ra-
zmeli. 3. Zapovedao je nyim vu váraš
ofztánoti, dokecs fze ne bi potrdili z-vifzí-
ne. 4. Vö je je pelao vu Bethánio; i go-
ri zdignovši szvoje roké, blagofszlovo je nyé;
razloucfo fze je od nyih, i gori je nef-
feni v-Nebéfza na szvojega Ocsé defzniczo.
5. Gda bi pa oni za nyim gori glédali, pri-
fztoupila fšta k-nyim dvá mou'fa gövoré-
cša: mou'sje Galileánfzki! ka fztójíte glé-
dajoucí v-Nebéfza? Té Jezus, kí je od
váfz v-Nébo vzéti, tak nazáj přide, kak
fzte ga zdaj vidili v-Nébo idti. 6. Teda
fzo fze povrnoli v-Jeru'sálem, i cfakali fzo
přifefztje Dühá Szvétoga.

DVAJSZETI, I PÉTI TÁO.

Od přifefztja Dühá Szvétoga.

1. *Pít.* Ka fzo cfiníli Apostolje, i Vucfe-
nícze v-Jeru'sálemi pred přifefztjom Düh-
há Szvétoga?

Odg. Z-poníznimi molítvami fzo fztálnò
Bogá dícfili, i bílí fzo vu vřzem edne pá-
meti. Nazoucí je pa bíla i Divicza María
fztimi pobo'snimi řenámi, i z-drügimi vör-
nimi vrét. I bilou ji je vřzej vküp řzprá-
vleni okoli řztou, i dvajřzeti. Meřzto Jú-
dafa je za Apostola Matyas odebráni.

2. *Pít.* Kakda fze je zgoudilo přifefztje
Dühá Szvétoga?

Odg.

Odg. Na pétdefzeti dén po Krisztuffovom gori fztanejnji je na nagli vcfnyeno z-Ne-béſz ſümlejnye, liki mocsnoga vötra idejnye, i napuno je czejlo hi'fo; gde ſzo oni bilí ſzedéſi. I ſzkázali ſzo ſze nyim razdeljeni jeziczke, liki ogyen: i ſzeo je na ednoga vſzákoga, i napunyeni ſzo vſzi Szvé-tim Düjhom; i zácsali ſzo gúcsati z-rázlocsnimi jezickmi, liki je Sz. Düjh dáo nyim gúcsati.

3. *Pít.* Ka ſze vcsímo ſz-té Sz. Hiſtória, z-ſtere ſzmo ſze do eti máo ſzpomínali?

Odg. Zadoſzta ſze lejhko navcsímo, kak moremo naſſo vöro potrdjávati, ino za'ſigati naſſe vüpanye, i pobo'snoſzt.

DVAJSZETI, I SÉSZTI TÁO.

Od prejdganya Sz. Petra v-Jeru'sálemi.

1. *Pít.* Pred kimi je predgao Sz. Peter?

Odg. Nazoucfi ſzo bilí teda v-Jeru'sálemi z-vnougí meſſzt vküp ſzprávleni'Sidovje. Bilí ſzo tam z-Per'ſie, z-Frígie, z-Egyptoma, i z-drügi meſſzt mou'sje z-vſzáke féle národa. Gda bi pa ta vno'ſina gláſz cšüla toga velikoga dára, ſteroga ſzo Apoſtolje z-Nebéſz vzéli, vküp pridouca okouli je vzéla te ríbicse, kí ſzo napunyeni bilí Sz. Düjhom. I toj Jeru'sálemſzkoj vno'ſini, i príſavczom je predgao Peter.

2. *Pít.* Sz-kákſim haſzkom je predgao Peter?

Odg. Ta vno'fina sze je csüdivala, i med szebom szi je etak zgovárjala: oyo! nej li szo vfzi eti Galileánczi, kí gucsíjo? i kak je tou; ka je dönok mí csüjemo po nassem lasztivnom jeziki gúcsati, v-sterom szmo sze naroudili? níki szo je pa za plane dr'fali. Ali Sz. Peter je sz-timi drügimi Apostolmi naprej sz tano, i etak je predgao: Naj vám znáno bode brátja, ka szo eti nej piani, liki ví síimate; ár je zdaj li trétya vöra dnéva (ona trétya vöra sze glíha z-naslov devétov vörov; 'Sidovje szo pa szvétesnyi dén do pou-dnéva nikaj nej jeli) nego sze je nad nyimi szpunilo Bo'se obecsanye, i vö je vlejáni na nyé Düjh Szvéti. Nadale je pa gláfzo toga rafzpétoga Jezussa gori sztanejnye: opomínao je nyé na pokouro, i na Sz. Krfzt; i obecsao je nyim dári Düjhá szvétoga. Prijéla sze je pa nyíh ta rejcs Sz. Petra, i taki tífzti dén sze ji je povrnolo k-Gofzpodni Krfztussi okoli trí jezero.

DVAJSZETI, I SZÉDMI TÁO.

Od csüdni dejl Krfztussi Apostolov.

1. *Pít.* Kákxa csüda szo csiníli Apostolje?

Odg. Peter z -Jánošsom gori idoucsi vu Jeru'sálemfzko Czerkev, namero sze je na níkoga petlara, kí je 40. lejt bio plantavi; fteri gda bi álmoštvo profzo, Peter ga je vu iméni Nazarenfzko ga Jezussa zvráco. Gda je pa na tou csüdo vnogo lüfztva vküp pri-bej-

bej'falo, pá je zácsao Peter predgati od Gofzpodna Jezussa, i teda ji je pét jezér sztanolo na právo vöro.

2. *Pít.* Kákša csüda szo potomtoga csiníli Apostolje?

Odg. Prepovedali szo toti Popovszki Poglavnícške Apostolom vö glasziti Jezussa; ali oni szo bole Bogá poszlüsali, kako lidí, i razísli szo vcsít po váraffi, i nezracsúna-na csüda szo csiníli; tak, ka szo vnouge rouné sz-posztelami vrét pred nyéna vili-cze vö dejvali, i escse z-drügi lokouli bodouch mejszt szo vnouge betésne k-nyim noszili, i vszi szo sze zvrácsi. Drüga nyihova csüda indri naprej posztávimo. Té Ná-vuk náfz z-nouvics more potrditi vu právoj vöri; pascimo sze pa na nyou gledoucs nafse du'snoszti szpunyávatí.

DVAJSZETI, I OUSZMI TÁO.

Od Apostolszkoga trplejnya.

1. *Pít.* Jeli szo kaj trpeli Apostolje taki vu zacsétki Sz. Matere Czérkvi?

Odg. Vidévsi Popovszki Poglavnícške Apostolszka csüda, i vnogo lüsztva povrnej-nye, jáko szo sze razcsémerili, i vu temniczo szo je dáli zmetati; ali Bo'si Angyeo je v-nocí oudpro dveri te temnicze, i vö je nyé pelao govorécsi: ídte, i sztojécsi gláfzte lüsztvi vu Czérkvi vsze recsí toga'sitka. I oni szo bougali. Geto szo pa hlápczi to tem-

niczo zaprto, i dñok prážno nájsli, i varűvácse vinej pred dverami sztojécse; i Popovszki Vládniczke szo telikájse zvedili, ka Apostolje vu Czerkvi lűsztvo vcsűjo, pá szo je pred szé dáli pripelati; ali brezi vsze szile; ár szo sze bojali lűsztva. Peter je pa znouvics nyim nazviscsávao Gofzpodna Jezussa gori sztanejnye, nyegovo díko, pokouro, i Sz. Dűjhá gotovo miloscso.

2. *Pít.* Kákfi tanács je dáó Gamáiel 'Sidovom na hafzek Sz. Matere Czerkvi?

Odg. Gda szo sze Popovszki Poglavníčke na predgo Sz. Petra jáko raztreshili, mifzlili szo Vucseníke Gofzpodna szpomoriti; ali gori sztánovfi vu szprávischi níki Fari-zeus po iméni Gamáiel. Právde vuchiteo, i posteni pred vszejm lűsztyom, zapovedao je; naj edno malo vő pelajo Apostole, i pravo je etak nyim; nihájte z-mérom té lidí; ár, cfi je od lűdi té návuk, ali tou delo, tak nebode sztálno; cfi je pa od Bouga, zaman sze prouti nyemi terete. Privolili szo pa vszi Gamáielovomi tanácsfi; i prízvajouchi te Apostele, zbili szo je; potomtoga szo pa nyim zapovedali, naj nikak vecs ne bi gűcsáli vu Jezussovom iméni, i odpűsztili szo je.

3. *Pít.* Jeli szo tou dobro - volnò trpeli Apostolje Gofzpodna Jezussa?

Odg. Od szpraviscsa idouchi Apostolje szo sze radűvali, ka szo vrejdni vcsinyeni za imé Jezussovo obfanofzt trpeti. Ovo!
nám

nám lejpa példa, či bi sze ſto podſztoupo i náſz preganyati, ali oſpotávati zátó, ka návuk Goſzpodna Jezuffa naſzledŭjemo.

DVAJSZETI, I DEVÉTI TÁO.

Od Diákonuffov, i od Krifztuffovi vörni onoga vrejmena.

1. *Pít.* Kakda ſzo Diákonuske odebráni?

Odg. Diákonuske, ali oni, kí ſzo Apoſtolom dvorili, ino ſzo nyim na pomoucs bilí, etak ſzo odebráni: med Krifztuffovimi vörnimi ſzo bilí 'Sidovje, i Grki. Vſſſnyeno je pa, ka ſzo ti Grki mrmrali prouti 'Sidovom zátó; ka ſzo oni zametávali nyihove dovicze, vu vſzakdenésnyoj dvorbi. Apoſtolje ſzo zátó odébrali ſzedem mou'ſov, kí ſzo bilí dobroga gláfza, i iména; naj bi na álmoſtvo paſzko noſzili, ino bi ednáko dvorili Grkom, i 'Sidovom. Med nyimi je bio i Sz. Stevan, prvi Mantrnik. Gda ſzo pa ti Diákonuske doſzpeli, tüdi ſzo predgali, ino ſzo z-Prefzvétim Oltárſzkim Szveſztvom lüſztvo preſſſcsávali. Tou ſzlejdnye nám ſzvedochi Sz. Juſztínus Mántrnik.

2. *Pít.* Kakda ſzo 'ſiveli Krifztuffovi vörni?

Odg. Hvále vrejden je bio nyihov 'sítek; ár či gli ſzo ſze povnou'sali, dönok ſzo vſzi bilí ednoga ſzrczá, i edne düſe. Teda ſzo vſza obſſſſſzka bilá, i niſcſe je nikaj nej dr'sao za ſzvoje laſztivno; nego ſzo na vékſe odávali ſzvoja ládanya, či gli ſzo nej bilí

du'sni tou cfiniti, i pejneze szo k-nogam Apostolov polo'sili; naj bi sze z-oni pejnez vszakomi teliko vdejlo, keliko je sto potrebuao. Gda bi pa Ananiás, i Zafira szvoje ládanye oudala, níki táo pejnez szta z-lá'smi, i z-jálnosztjom szebi zadr'sala; ali obá szta z-náglom szmrtjom kastigana.

3. *Pít.* Ka je trpo Sz. Stevan?

Odg. Stevan, pun miloscse, i nebeszke krepkoszti bodouch, je cfinio velika csüda, i bátrivnò je gláfzo Goszpodna Jezussa. Teda szo níki 'Sidovje prouti nyemi sztanoli, kí szo ga steli obládati; ali nej szo mogli z-szvojem stükanyem prouti sztánoti nyegovoj modrouszti. Posztavili szo záto kríve szvedoke prouti nyemi, i tou szo na nyega zmiszlili; ka je on blázno prouti Moj'sessi, i Bougi. Taki szo sze na nyega szünoli ti 'Sidovje, vö szo ga z-várassa vrgli, i k-szmr-ti szo ga pokaménüvali. Stevan sze je pa na koulinaj klecsécs molo za szvoje nepriátele, i vido je Jezussa sztojécsega na desfzniczi Bo'soj. Szvojo düso je pa etak Bougi preporácsao: Goszpon Jezus! vzemi k-szebi düso mojo. Saulus je tüdi privolo k-nyegovoj szmr-ti.

4. *Pít.* Ka sze je potomtoga godílo vu Sz. Materi Czérkvi?

Odg. 1. Jeru'sálemszko Krsztsánszstvo szo zácsali 'Sidovje preganyati; med sterimi je naj vékfi pregányavec bio Saulus. 2. Razísli szo záto Krisztussovi vörni, i ono razídej-

zidejnye je dozta hafznolo na vö rasérjá-
vanye prave vöre. Vu Cziprussi, Antiokii,
Feniczii, i v-Szamaríi prebívajoucse lüšťvo
je zácsalo vörvati vu Krisztussi. Vu Sza-
márii sze je povrno i níki Símón csalejr;
ali da je nej mogao za pejneze té oblášti
od Apostolov dobiti, ka bi i on dávaó lü-
šťvi Düjhá Szvétoga, odsztoupo je od prá-
ve vöre, i grátao je krívo-vörecz. 3. Po-
vrno sze je telikájše Kandáczeske Csirkan-
czov Kralícze Kamurnik. Té plemeniti Cslo-
vik je prissao v-Jeru'sálem Bogá molit, i
gda je tám szvojo pobo'snoszt szkoncsao,
nazáj sze je povrno, i steo je po pouti I'saiás
Proroka, ali nej ga je razmo. Prisztoupo
je pa k-nyemi Filip, i tak je modró toga
Proroka Píszmo na Gofzpodna Krisztussa raz-
tolmacso, ka sze je taki te Kamurnik dáó
okršztiti. Sz. Peter, i Sz. János szta po-
szlana vu Szarnário, geto szta na te okršzt-
sene dejvala roké szvoje, i vzéli szo Düj-
há Szvétoga. 4. Gda bi pa Peter vnouga mej-
szta obhodo, prissao je vu Liddo k-tim Kri-
sztusšovim vörmim; i tám je ednoga 'slakom
vdárjenoga csloveka, po iméni Eneássá zvrá-
cso; na štero csüdo szo sze vu Liddi, i v-Szá-
roni sztojéči povrnoli k-Gofzpodni. Vu
Joppi je pa Peter níko Vucseníczo po imé-
ni Tabito od mrtvi gori obüdo. Gda bi Sz.
Peter v-Cezaríi vu hi'fi Korneliussa od Go-
fzpodna Krisztussa gúcsao, Sz. Düjh je szpa-
dno na vsze, kí szo bilí nazouči, i z-rá-
zlocs-

zločsnimi jeziki szo taki Bogá dícfili. Vno-
go je bilou 'Sidovov, i poganov, kí szo
kcsafzi vu Krifztuffovo Ovcsárnico sztoupili.

T R É S Z E T I T Á O.

*Od Saulovoga povrnejnya, i Apostolov
razidejnya.*

1. *Pít.* Kakda sze je povrno Saulus?

Odg. Gda bi Saulus preganyao Krfztseni-
ke; ino bi z-ednoga váraffa vu drügoga ge-
zdo, záto, ka bi nyé zvézane vlácso v-Je-
ru'sálem, i vu temniczo metao; rávno sz-
tejm hūdim nakányanyem sze je napouto i
v-Damaskus. Áli tam ga je kcsafzi z-Ne-
bész velika szvetlofst okouli vzéla, i doli ga
je sz-kónya vrgla na zemlo; medtejmto-
ga je pa z-vűfst szamoga Krifztuffa csűo ete
gláfz po 'Sidovfzkom jeziki: Saul, Saul, ka
me pregányas? jafz szam Jezus; fteroga tí
pregányas. Ali sztani gori, i opravi sze na
nogé tvoje. Oni pa, kí szo 'snyim bilí, to
szvetlofst szo toti vidili; ali recsí szo li
sztoga véksega csűli, i záto szo ji niti nej
razmeli. Prefztraffo sze je Saulus, i gori je
sztano, ali nikaj je nej vido; nego je gori
fzkrícsao: Gofzpodne! ka scsés; naj cfinim?
ka zapovidávas? zapovid je pa eta bíla; naj
ide vu váras, i tam zvej Bo'so volo. Da
je pa nikaj nej vido, tiváriske szo ga za ro-
kou mogli pelati vu Damaskus; i tam je trí
dní nej jo, ni pio; nego je neprefztanó
molo.

molo. Bio je pa v-Damaskuffi níki Vucseník po iméni Ananiás; toga je opoumeno Gofzpoud, naj gori poíscse Sauluffa, i napouto ga je telikájse k-nyegovomi fztáni. Ananiás sze je oprvics fzsprejcsao; ár je csűo gláfz nyegovoga hűdoga dela; ali gda je 'se zvedo, ka je on za odebráno poszoudo od Bouga posztávleni, tá idoucfi, na nyega je polo'so fzvoje roké, i taki fzo 's-nyegovi oucfi doli fspadnole líki lűszke, i okrsztseni je. Gda bi pa nikeliko dní bio v-Damaskuffi, zácsao je gláfziti Evangyeliom, i vu 'Sidovfzki fzsprávicsaj je povfzéd potrdjávao; ka je te rafzpéti Jezus právi Szin Bo'si. Nejh-tilo sze je teda 'Sidovom lícze, i nikaj fzo nej znali odgovárjati; niti sze nej mogli poprijéti, kakda sze je tou zgoudilo; ka sze je te okornoga fzcrczá cslovik tak náglo premejno. Po malom vrejméni je pa prti Arábii potűvao Saulus; ali nazáj je prifao v-Damaskus, i poredno vrejména sze je tam midio. Po trétyem leti od fzvojega povrnejn-nya sze je komaj ofzloubodo z-'Sidovfzki rouk vu Damaskuffi. Záprili nájmre oni vá-raska vráta, i fstrá'fili fzo ga dén, i noucs, ka bi ga bujli; ali v-pamet je vzéo te fsko-pecz Saulus, i drűgo pout fzi je zífzkaó. Vucseníccke fzo ga nájmre vu koffaro poszádili, i po zídi fzo ga fzcrcsnò doli pű-fztili. Otécz je pa on potűvao v-Jeru'sá-lem, ka bi Petra pohodo. Tam sze je pet-nájszet dní midio pri Sz. Petri, i gda bi molo

TRÉSZETI, I DRÜGI TÁO.

*Od Jeru'sálemfzkoga Szpráviscsa, i páli
od prejdganya Sz. Pavla.*

1. *Pít.* Zakaj szo dr'sali Apostolje v-Jeru'sálemi Szpráviscse?

Odg. Záto; ár szo níki vesíli, ka je obri-závanye vszákomi potrejbno na zvelicsanye.

2. *Pít.* Sto szo bilí tam nazoucí?

Odg. Sz. Peter, Sz. Paveo, Sz. Jakab, Sz. Barnabás, i drügi Czerkevní Poglavárje.

3. *Pít.* Ka szo pa szkoncsali?

Odg. Nyihovo szkoucsanye je eto: Vidilo sze je Sz. Düjhi, i nám; naj níkfega bremena vecs na vász ne nakládamo, nego li eta potrejbna: naj sze zdr'sávate od onoga, ka je bolvanom aldüvano, i od krvi; od zadávlenoga, i od práznofzti. Te drüge du'snofzti csloveka szo pa efcse i poganom znáne bilé. To szlejdnye je nej bilou povszéd brezi vszega stükanya; zdr'sávanye pa od krvi je li do csafza nasztávleno.

4. *Pít.* Gde je efcse predgao Sz. Paveo, i ka sze je 's-nyim godílo?

Odg. Timoteus, i Títus szta nyegoviva Vucseníka posztanola. Vu Froadi sze je Sz. Lükács k-nyemi pridrü'so; kí je potomtoga i Evangyeliom píszaó, i knige Apostolfszkoga Cfinejnya. Od onoga vrejmena máó, kak je Paveo v-Líftro potüvao, bio je Szilás nyegov poutni tiváris. Vu Macedománszkom váraffi po iméni v-Filipísi je níko Bogá

gá bojécsó 'fenszko z-iménom Lídio povrno. Z-edne deklícske je vragá vö zgono. Ob-to'feni je Paveo, i zbicsüvani vu temniczo je vr'seni; tam szo pa vklado sztísfznyene nyegove nogé; ali odnet ga je Boug po csüdnom cšinejnyi vö ofzloubodo. Potom-toga je predgao Sz. Paveo v-Teszszaloniki, v-Troadi, v-Atheni, v-Korintussi, v-Efe-zussi, kak je tou obílnó fíeti vu knigaj A-postolszkoga Cšinejnya.

TRÉSZETI, I TRÉTYI TÁO.

Od robštva Sz. Pavla, od nyegove, i Sz. Petra šmrti.

1. *Pít.* Gde, i kak je vlovleni, i šzodje-ni Sz. Paveo?

Odg. V-Jeru'sálemi szo ga vu Czérkvi zgrabili ti protivni 'Sidovje; vö szo ga vle-kli, i malò ka szo ga nej bujli. Prísao je pa Jezernik z-vitézmi, zapovedao ga je z-dvöma lanczoma zvézati, i vu grád pela-ti. Od bicsüvanya šze je on šz-tejm ofz-loubodo, ka šze je za Rimšzkoga Pörgara vadlüvao; ali dönok je vu robštvi zadr'sá-ni Paveo, i mogao šze je potomtogo obr-nouti pred 'Sidovšzkimi Popmí, pred Feli-xom, i Fesztussom, kí szo bilí Rimšzki Vlád-niczke, i pred Agrippom Králom. Gda bi pa pred Fesztussom šztáo Paveo, prošzo šze je k-Czařzari, i tou je nyemi dopüsceno, i v-Rim je pelani.

2. *Pít.* Kakda je pelani v-Rim Sz. Paveo?

Odg. Na ladji je pelani Sz. Paveo z-drü-gimi vrét vu Rimszki váras. Nablizi pri zá-toni Melite sze je ládja raszpisztíla, kak je proroküvao Sz. Paveo. Szkázao sze je náj-mre nyemi Ángyeo, i nazvejszto je, ka Gofzpodin Boug za nyegovo volo vsze 's-nyim vu ládji bodoucse lüszto obdr'fi. Gda szo pa vszi szrecsnò vö priplavali, v-Meliti pre-bívajoucfi pogánye szo je radi gori príjali, i ogyen szo nalo'fili. Medtejmtoga je Paveo doszta ro'sdja vküp poubrao, stero gda bi na ogyen vrgao, edna vipera je na nyegovo rokou szkocfíla; i geto ga je vjeíla, vszi pri tom ognýi bodoucfi szo tou za Bo'fi bics dr'sali, i Pavla szo za lüdo-morcza szoudili. On je pa to vipero doli sztepao vu ogyen; i gda bi vidili, ka sze je nyemi nikaj hü-doga nej zgoudilo, neszpametnò szo pravi-li; ka je on Boug. Publius toga zátona Rimszki Vládnik je nyé vsze gori príjao, i trí dní je je postenò vö dr'sao. Prigoudilo sze je pa; da je Publiussov ocsa rávno teda vu gri'fi, i v-trésliki le'sao. Pohodo ga je Sz. Paveo, Bogá je molo, szvoje roké je na nyega polo'so, i zvrácsó ga je. Na glálsz toga csüda szo i ti drügi rouni k-Pavli pri-hájali, i vszi szo ozdravili; na zahválnoszt szo pa obílen sztroflek na pout prikázali Sz. Pavli. V-Rim pridoucfi Sz. Paveo bátriv-nò, i szlobodnò je glálszo Gofzpodna Krisztuf-sa. Tü sze dokoncsa Sz. Lükácsa Píszmo od Apostolszkoga Csinejnya.

3. *Pít.*

3. *Pít.* Ka písėjo Sztári Píszmo-znáczi od szmrti Sz. Petra, i Sz. Pavla.

Odg. Sz. Paveo sze je v-trétyem leti z-Rimšzkoga robšztva vö ofzloubodo, i odnet je odísao; ali pá sze je nazáj v-Rim porvno, gda je tám bio telikájše Sz. Peter; i gda je Néro Czašzar v-Rími Křštsánsztvo sztrasno preganyao. Teda szta nyidva tam ponízila Símona Csalejra, i obá dvá Apostola szta vu temniczo vr'sena; i záto, ka szta Křšztuša Jezuša gláfzila, obá szta na szmrt ofzodjena. Pouleg obcsínszkoga racsúna od Křšztuššovoga Narodjenjá vu 65tom leti, Iváncseka Mejšzecza 29toga dnéva je Sz. Pavli od Ríma na trí mile gláva vzéta; Petra szo pa rášzpili; ali z-glávom je doli obrnyeni, kak je szám 'selo.

TRÉSZETI, I STRTI TÁO.

Od ti drügi Apostolov.

1. *Pít.* Ka szo nam niháli popířzано Sztári Pířácske od ti drügi Apostolov?

Odg. Tou nám Sztára Pířzma od nyih řzvedošijo; ka szo vnouge Králevřšine obhodili, csüdna dela szo činíli, i Gofřpodna Jezuša szo povřéd gláfzili; ka szo lüřztvo na právo vöro obracsali, Čérkvi szo gori poštválali, i z-řzvojm krvnim preléányem szo pošrdili, ka szo vřza ona řřřtínszka, řšera szo predgali. Vu Párthii, i Indii je predgao Sz. Tomás Apostol. Vu Ármenii

TRÉSZETI, Í PÉTI TÁO.

Od fundamentomov Sz. Histórie Nouvoga Testamentoma.

1. *Pít.* Kákfe fundamentome má Šzvéta História Nouvoga Testamentoma?

Odg. Knige Sz. Píszma, tou je; širi Evangyliome, Apostolszka Cšinejnya, Apostolszke Lisztí.

2. *Pít.* Jeli ſze na té czio ešcse i indri kákſa pomoucs more nájditi?

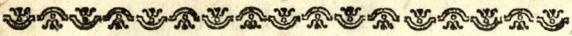
Odg. Nájde ſze vu knigaj Sztári Píszmoznánczov, i Šzvėti Ocsákov. Obílno ſze telikájse tá pomoucs gori nájde vu Histórii Sz. Krfztsánszke Matere Czérkvi.

3. *Pít.* Ka ſze ſz-toga vſzega vcsímo?

Odg. Vcsímo ſze Sz. Matere Czérkvi csüdno povéksávanye, nyéno ſztálnoſzt, Šzvéczoſſe leſſe példe, právo vőro, i pout na zvelicsanye, na naſſi düſs haſzek, i radoſzt.

KONECZ SZ. HISTÓRIE NOUVOGA TESTAMENTOMA.

Sztárogai Nouvoga Testamentoma

Sz. Hístorie vu racsun vzéti réd.

Od fztvárjanya fzevejta.

Vu 1656-tom leti — *Potop.*

— 1770 — *Babilonszkoga türma delo fze pretrgne.*

— 2083 — *Abrahám fze zofzeli vu Kánaánszko zemlo.*

— 2299 — *Jákob fze fzvojom odveitkom vu Egyiptom fzele.*

— 2513 — *Moj'ses vö pela z - Egyiptoma I'sfraëlitáncze.*

— 2553 — *Jo'sue preik Jordánszke vodé pela I'sfraëlitáncze.*

— 2888 — *Sámuel fze I'sfraëlszkomi lüfztvi te fzeleidnyi Szodecz posztávla.*

— 2994 — *Salamon Czerkev zidari zacsne.*

— 3283 — *Szalmanazar I'sfraëlszko lüfztvo vu robsztvo odpela.*

— 3416 — *Te drügi Nabukodonor Jeru'sálemszko Czerkev z-városom vrét porüfi.*

Vu 3489-tom leti — *Jeru'sálemszka Czerkev*
sze znouvics zída.

— 3829 — *Makabeusko vrejmen sze zacsne.*

— 4000 — *Krifztus sze narodí.*

Od Krifztusovoga porodjenýá poulek vszak
denésnyega racsuna, fteri sze od pravicsnoga
racsuna sz-petimi leiti loutfi.

Od Narodjenýá Krifztusa.

Vu 29-tom leti — *Krifztusa szmrt.*

— 65 — *Sz. Petra, i Sz. Pavla szmrt.*

— 70 — *Jeru'sálemszkoga váraffa porü-
semjé.*

41231

22.09 282 = 863 (-18)

